

WÓJT GMINY WOJSŁAWICE

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WOJSŁAWICE**

CZĘŚĆ I

ZMIANA

**UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

**POLITYKA REALIZACJI STUDIUM
NA WYODRĘBNIONYCH OBSZARACH
FUNKCJONALNYCH**

Załącznik Nr 1
do Uchwały
Rady Gminy Wojsławice
z dnia

Zespół autorski Zmiany Studium
Mgr inż. Aleksandra Wiszniewska – WA 269
Mgr inż. Łukasz Chamera
ARCADIS Sp z o.o.
Ul. Puławska 182
Warszawa

Wprowadzenie do Zmiany Studium

Niniejsza **Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojśławice** została wykonana zgodnie z Uchwałą Nr XII/42/2011 Rady Gminy Wojśławice z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojśławice pod lokalizację ropociągu przesyłowego. Zmiany dokonano w dokumencie Studium, który został przyjęty przez Radę Gminy Wojśławice Uchwałą Nr XLI/159/2001 z dnia 29 grudnia 2001 r.

Zakres zmian obejmuje:

- o Tekst Studium Część I: Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania gminy – Polityka realizacji studium na wyodrębnionych obszarach funkcjonalnych
- o Rysunek Studium w skali 1:10000 stanowiący materiał graficzny o którym mowa w tekście powyżej.

W tekście Części I: Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, na stronie 52, 52a i 52b wprowadzono nowy **Rozdział 2.8 Rurociągi przesyłowe dalekosiężne oraz zmiany wyróżnione czerwoną kursywą o następującej treści:**

2.8 Rurociągi przesyłowe dalekosiężne

Dalekosiężny rurociąg przesyłowy jest rurociąg służący do przesyłania lub dystrybucji ropy naftowej lub produktów naftowych, do lub z instalacji znajdującej się na lądzie, począwszy od ostatniego elementu odcinającego w granicach instalacji, łącznie z tym elementem i wszystkimi przyłączonymi urządzeniami przeznaczonymi specjalnie dla tych rurociągów. W skład rurociągu wchodzi:

- 1) liniowe stacje zaworów (zasuw);
- 2) rozdzielnie technologiczne;
- 3) urządzenia inżynierskie (przejście przez przeszkody naturalne i sztuczne);
- 4) instalacje i obiekty katodowej ochrony rurociągów przed korozją;
- 5) linie i urządzenia elektroenergetyczne służące do zasilania stacji zaworowych i stacji ochrony katodowej;
- 6) linie i urządzenia służące do sterowania stacjami zaworowymi i stacjami ochrony katodowej;
- 7) linie oraz obiekty i urządzenia systemów łączności i nadzoru rurociągów przesyłowych dalekosiężnych.

Wskazany na rysunku Zmiany Studium przebieg ropociągu jest orientacyjny i dopuszcza się jego zmianę na etapie zmiany miejscowego planu lub projektu budowlanego.

Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu. Zgodnie z art. 137 ww. Rozporządzenia:

- *strefa bezpieczeństwa może być użytkowana zgodnie z pierwotnym jej przeznaczeniem,*
- *wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzenie stałych składów i magazynów oraz zalesienia, z wyjątkiem dopuszczenia usytuowania innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzgodnienia jej z właścicielem rurociągu przesyłowego dalekosiężnego,*
- *na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości co najmniej 5 m od rurociągu.*

Strefy bezpieczeństwa, ze względu na skalę Rysunku Studium nie przedstawiono w formie graficznej.

Jednocześnie, w Zmianie Studium zaleca się ograniczenia:

- lokalizacji nowych budynków mieszkalnych w odległości 65 m od osi ropociągu;*
- lokalizacji budynków użyteczności publicznej w odległości minimum 100 m od osi ropociągu.*

W zakresie obsługi komunikacyjnej i infrastruktury technicznej:

- 1) zakłada się zapewnienie dostępności komunikacyjnej poprzez realizację dróg dojazdowych łączących tereny, na których zlokalizowane będą stacje rurociągowo (stacje zaworowe) z istniejącą siecią dróg publicznych;*
- 2) zakłada się obsługę komunikacyjną urządzeń technicznych związanych z funkcjonowaniem rurociągu poprzez sieć dróg publicznych niższych kategorii tj. bez bezpośredniego włączenia do dróg krajowych;*
- 3) zakłada się zaspokojenie potrzeb infrastrukturalnych, w tym energetycznych urządzeń i obiektów rurociągu z wykorzystaniem istniejących sieci i systemów infrastruktury technicznej.*

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- 1) przy realizacji rurociągu naftowego na obszarach chronionych przyrodniczo należy zachować szczególną dbałość o maksymalne ograniczenie negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych minimalizujących prawdopodobieństwo wystąpienia awarii oraz ewentualnych skutków w przypadku jej zaistnienia;*
- 2) przy realizacji planowanej inwestycji wymaga się zastosowania rozwiązań technologicznych w pełni zabezpieczających wody podziemne silnie zagrożone migracją zanieczyszczeń oraz rozwiązań spełniających uwarunkowania wynikające z ochrony Głównych Zbiorników Podziemnych;*
- 3) w odniesieniu do istniejących terenów leśnych i zadrzewień, ustala się ograniczenie wycinki drzew do niezbędnego minimum wynikającego z potrzeb inwestycyjnych rurociągu naftowego;*
- 4) w stosunku do terenów przekształconych w trakcie realizacji inwestycji wymaga się odtworzenia ukształtowania i przywrócenia pierwotnych funkcji terenu uwzględniając przy tym ograniczenia obowiązujące w strefie bezpieczeństwa rurociągu naftowego;*
- 5) przy lokalizacji rurociągu naftowego obowiązuje zasada wyznaczenia jego przebiegu w sposób bezkolizyjny w stosunku do udokumentowanych złóż kopalin, z zachowaniem procedur określonych w przepisach odrębnych;*
- 6) przy realizacji rurociągu naftowego obowiązuje pełna ochrona obiektów i obszarów stanowiących dziedzictwo kulturowe oraz zachowanie przestrzeni historycznie ukształtowanej, na warunkach szczegółowo określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin;*
- 7) realizacja inwestycji wymaga uwzględnienia wytycznych konserwatorskich, w tym szczególnych w przypadku wystąpienia prac budowlanych na terenach objętych granicami stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych.*

W zakresie kolizyjności z innymi elementami zagospodarowania terenu:

- 1) dla lokalizacji ropociągu ustala się zasadę prowadzenia jego przebiegu w sposób najmniej kolizyjny z istniejącym stanem zagospodarowania;*
- 2) zakłada się minimalną ingerencję w stan i funkcjonowanie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, technicznej komunalnej i elektroenergetycznej, obszarów zabudowanych*

- oraz rzek, cieków wodnych, urządzeń melioracji wodnych, lasów i innych terenów podlegających ochronie prawnej;
- 3) w stosunku do kolizyjnych elementów zagospodarowania terenu wymaga się zastosowania szczególnych rozwiązań technicznych realizacji inwestycji, zapewniających minimalizację oddziaływań na przekraczany obiekt terenowy lub infrastrukturalny;
 - 4) dopuszcza się przebudowę i odtworzenie lokalnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej kolizyjnej w stosunku do rurociągu naftowego;
 - 5) lokalizacja rurociągu naftowego powinna uwzględniać przebieg i parametry techniczno – użytkowe istniejącej oraz planowanej infrastruktury komunikacyjnej drogowej i kolejowej;
 - 6) zakłada się bezkolizyjność przebiegu ropociągu z terenami i obiektami wojskowymi pozostającymi w zarządzie MON oraz nie ogranicza się ich użytkowania zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem.

Ponadto, do **Części I: Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy**, Zmiany Studium wprowadzono **Rozdział XIV. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM POD LOKALIZACJĘ ROPOCIĄGU PRZESYŁOWEGO.**

Planowany dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa -Brody – Płock stanowić ma jeden z elementów Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej. Rurociąg jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. Inwestycja ta została ujęta m.in. w Programie „Infrastruktura i Środowisko” i innych dokumentach strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym i regionalnym, w tym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego.

Planowany rurociąg prowadzony jest w większości przez tereny niezainwestowane, tj. tereny rolne.

Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu.

W Część II - Uwarunkowania, diagnoza stanu, polityka rozwoju, w Rozdziale 7- Strefa infrastruktury technicznej, na str. 123wprowadzono **podrozdział 7.8 Rurociąg przesyłowy dalekosiężny** o treści wyróżnionej czerwoną kursywą jak poniżej:

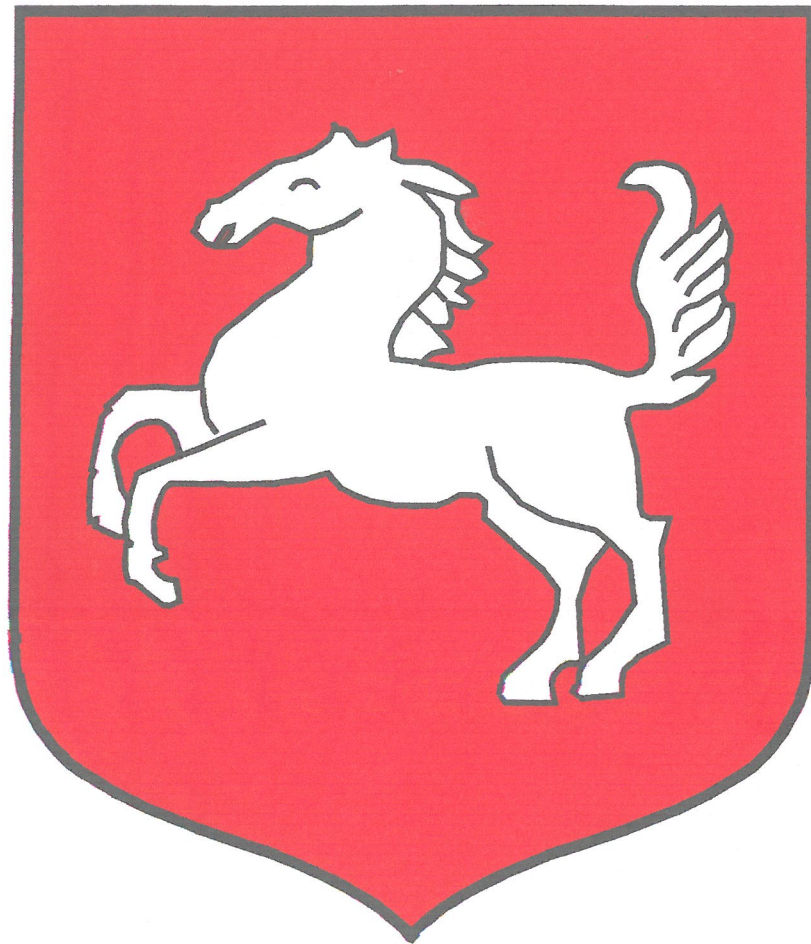
7.8 Rurociąg przesyłowy dalekosiężny

Na terenie gminy planowany jest przebieg rurociągu przesyłowego dalekosiężnego (ropociąg), który łączyłby systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce. Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Inwestycja została ujęta w Koncepcji Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Polityce Energetycznej Polski do 2030. Ropociąg Odessa - Brody – Płock, jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. Planowany rurociąg przesyłowy dalekosiężny (ropociąg) połączy systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce.

Planowany rurociąg został ujęty w Zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) przyjętej Uchwałą Nr XXIII/39/2012 Sejmiku Województwa

Lubelskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. W PZPWL wprowadzono orientacyjny przebieg rurociągu. Uszczegółwienie trasy ma nastąpić na etapie sporządzania studiów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sposób ograniczający możliwość wystąpienia kolizji środowiskowych, w szczególności z obszarami cennymi przyrodniczo.

WOJSŁAWICE

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WOJSŁAWICE**

WOJSŁAWICE 2001

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY WOJSŁAWICE

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

**POLITYKI REALIZACJI STUDIUM
NA WYODRĘBNIONYCH OBSZARACH
FUNKCJONALNYCH**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojsławice zostało uchwalone przez Radę Gminy w Wojsławicach uchwałą Nr XLI/159/2001 z dnia 29 grudnia 2001 r.

Młdachowia

ZESPÓŁ AUTORSKI*GENERALNI PROJEKTANCI*

- mgr inż. arch. Maria Maciejewska
upr. urb. 739/88
- mgr inż. arch. Maria Talma
upr.urb. 1320/93
- inż. Wojciech Czuryjszkiewicz
upr. urb. 744/88
- inż. Lucjan Zieliński
upr. urb. 743/88

PROJEKTANCI

- mgr inż. Elżbieta Bedlińska
- mgr inż. Danuta Stadnik
- inż. Krystyna Borzęcka
- inż. Alicja Depa
- mgr inż. Tadeusz Kontek
- mgr inż. Czesława Kosiniec
- mgr inż. arch. Maciej Maciejewski

WSPÓŁPRACA TECHNICZNA

- tech. bud. Gabriela Bałka
- tech. bud. Władysława Jędruszak

Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice oraz polityki realizacji „Studium” na wyodrębnionych obszarach funkcjonalnych zostały zapisane w formie graficznej i opisowej.

MATERIAŁ GRAFICZNY: mapa w skali 1 : 10 000

SPIS TREŚCI TEKSTU:

- I. Tok formalno - prawny opracowania „Studium”
- II. Dane ogólne
- III. Powiązania gminy z obszarem
- IV. Charakterystyka gminy
- V. Kierunki rozwoju gminy wynikające z uwarunkowań środowiska przyrodniczego
- VI. Obszary i obiekty objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych - sfera kulturowa
- VII. Rolnicza przestrzeń produkcyjna
 1. Cele rozwoju rolnictwa
 2. Kierunki rozwoju rolnictwa
 3. Przestrzenne rozmieszczenie produkcji rolniczej
 4. Obszary skoncentrowanej obsługi gospodarki rolnej i rybackiej
 5. Zabudowa zagrodowa
- VIII. Obszary zabudowane
- IX. Obszary przeznaczone pod zabudowę - kierunki rozwoju gminy
 1. Tereny potencjalnego rozwoju funkcji przemysłowej
 2. Tereny potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej
 3. Tereny usług ponadpodstawowych
 4. Obszary koncentracji usług i mieszkalnictwa
 5. Miejsca wypoczynku i rekreacji

- X. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania
- XI. Zieleń, cmentarze
- XII. Komunikacja, infrastruktura techniczna
 - 1. Tereny i urządzenia związane z komunikacją i transportem
 - 2. Tereny i urządzenia związane z infrastrukturą techniczną
- XIII. Ustalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice”
 - A. Główne cele rozwoju
 - B. Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy
 - B.1. Stworzenie warunków do inwestowania
 - B.2. Budowa bazy turystycznej
- XIV. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń Zmiany Studium

I. TOK FORMALNO - PRAWNY OPRACOWANIA „STUDIUM”

1. Uchwała Nr XVI/143/2001 Rady Gminy Wojsławice z dnia 21 sierpnia 2001 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojsławice”.
2. Zawiadomienia Zarządu Gminy Wojsławice znak: B.7323/2e/01 z dnia 11 października 2001 r. o przystąpieniu do sporządzania „Studium”, celem zgłaszania wniosków i zamierzeń do organów i instytucji, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.
3. Zawiadomienie Zarządu Gminy Wojsławice znak: B.7323/2d/01 z 31 października 2001 r. w sprawie udostępnienia „Studium” do zaopiniowania i uzgodnień w dniach od 12 listopada do 10 grudnia 2001 r.
4. Zapoznanie Zarządu Gminy Wojsławice w dniu 7 listopada 2001 r. i zaopiniowanie „Studium”.
5. Przekazanie „Studium” w dniu 14 grudnia 2001 r. Zarządowi Gminy celem skierowania na sesję Rady Gminy w sprawie uchwalenia.

II. DANE OGÓLNE

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice” wykonane zostało na podstawie „Umowy o dzieło” zawartej w dniu 16 października 2001 r. pomiędzy Zarządem Gminy Wojsławice a Zespołem Autorskim reprezentowanym przez generalnych projektantów:

- mgr inż. arch. Marię Maciejewską,
- mgr inż. arch. Marię Talma,
- inż. Wojciecha Czuryškiewiczza,
- inż. Lucjana Zielińskiego.

W wyniku zmian w systemie planowania przestrzennego wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym - Rada Gminy Wojsławice uwzględniając stanowisko Zarządu Gminy, w dniu 21 sierpnia 2001 r. podjęła uchwałę Nr XVI/143/2001 w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice”.

Studium sporządzone zostało w problematyce przewidzianej ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 r. Dz. U. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).

Składa się z części graficznej w skali 1 : 10 000 oraz części opisowej.

W związku z brakiem planu zagospodarowania przestrzennego kraju i planu województwa lubelskiego, uwarunkowania polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa wprowadzono poprzez uwzględnienie w Studium materiałów zawartych w:

- Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego,
- Programie Wojewódzkim Województwa Lubelskiego 2001-2002,
- Studium Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Chełmskiego,
- Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Wojsławice,
- obowiązującym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojsławice (ze zmianami),

- obowiązującym planie szczegółowym zagospodarowania przestrzennego „Centrum” Wojsławic (ze zmianami)

oraz uwag i opinii służb Wojewody i Zarządu Województwa Lubelskiego w toku zgłaszania wniosków i zamierzeń oraz uzgodnień.

Studium ma do spełnienia trzy funkcje:

- kształtowanie polityki rozwoju przestrzenno - gospodarczego gminy,
- koordynację ustaleń planów miejscowych - integracja przestrzeni jako całości gminy,
- promocja gminy na zewnątrz.

Studium ze względu na unormowania prawne trybu jego uchwalania jest nowym i samodzielnym aktem planistycznym stanowiącym podstawę opracowania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 6 ust. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym Studium nie jest przepisem gminnym, co przesądza o tym, że uchwała Rady Gminy w sprawie przyjęcia Studium nie wymaga ogłoszenia, jednak upowszechnienie jej i uspołecznienie jest bardzo pożądane, np. w związku z promocją gminy na zewnątrz, zaś wiedza społeczności lokalnej o zasadach polityki przestrzennej gminy jest uzasadniona.

Opracowanie Studium poprzedzone zostało wykonaniem diagnozy zawierającej problematykę dotyczącą uwarunkowań gminy w zakresie:

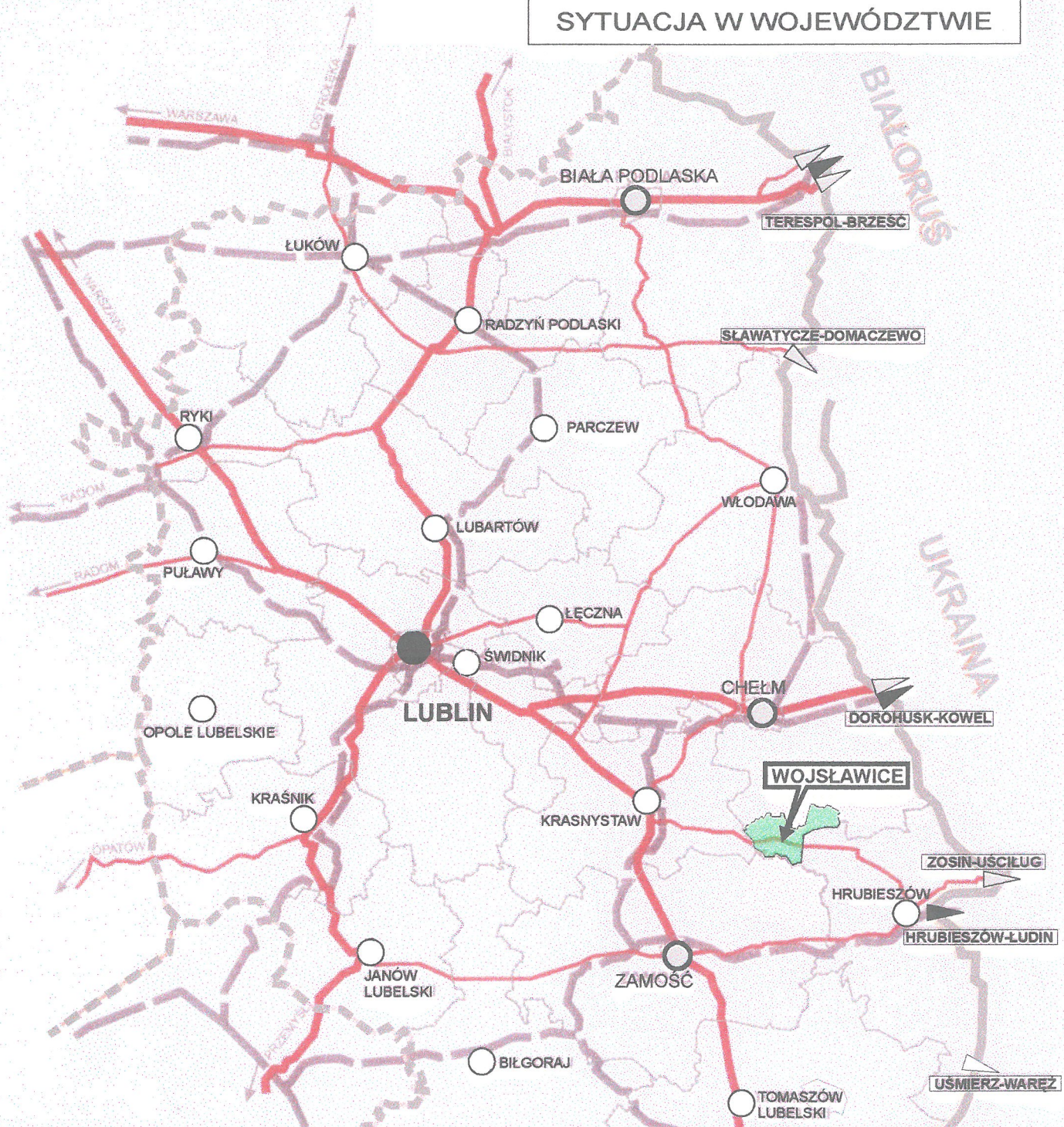
- dotychczasowego użytkowania, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stosunków społecznych i ekonomicznych,
- środowiska przyrodniczego i historyczno - kulturowego.

Diagnoza uwarunkowań, analiza mocnych i słabych stron posłużyła do sformułowania głównych tez rozwoju gminy i wskazała na ewentualne zagrożenia tego rozwoju.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY **WOJSŁAWICE**

SYTUACJA W WOJEWÓDZTWIE

LEGENDA

●	MIASTO WOJEWÓDZKIE
○	SIEDZIBA POWIATU GRODZKIEGO I STAROSTWA POWIATOWEGO
○	SIEDZIBA STAROSTWA POWIATU ZIEMSKIEGO
—	DROGI EKSPRESOWE
—	DROGI KRAJOWE, WOJEWÓDZKIE
—	KOLEJE SZEROKO I NORMALNOTOROWE
—	GRANICA PAŃSTWA
—	GRANICA WOJEWÓDZTWA
—	GRANICA POWIATU
■	GMINA WOJSŁAWICE
▲	PRZEJŚCIA GRANICZNE DROGOWE
▲	PRZEJŚCIA GRANICZNE KOLEJOWE
▲	PUNKT GRANICZNY

ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA
WOJCIECH CZURYSZKIEWICZ
MARIA TALMA
LUGJAN ZIELIŃSKI

III. POWIĄZANIA GMINY Z OBSZAREM

Gmina Wojsławice położona jest w południowej części województwa lubelskiego oraz powiatu chełmskiego i graniczy z gminami:

Leśniowice, Żmudź i Białopole	- powiat chełmski,
Uchanie	- powiat hrubieszowski
Grabowiec	- powiat zamojski
Kraśniczyn	- powiat krasnostawski

Na terenie gminy Wojsławice leży część - ok. 93 % (10 200 ha) Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który stanowi naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi - Skierbieszowskim i Strzeleckim.

Integralną częścią Obszaru jest część otuliny Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego i otulina Strzeleckiego Parku Krajobrazowego.

Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu w części zachodniej obejmuje fragment doliny Wieprza, natomiast jego wschodnia część dolinę Bugu. Środkowa część obszaru charakteryzuje malowniczy i bogato urzeźbiony teren wyniosłości Giełczewskiej i Działów Grabowieckich.

Obszar gminy obejmuje wyróżniające się przyrodniczo i krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów przyrodniczych. Występują tu malownicze wąwozy, jary i dolinki wyrzeźbione w lessowym podłożu. Lasy zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię.

Unikalna flora wpisana jest do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin (cebulica dwulistna - rzadka roślina górską).

Gmina posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno - usługowy dla ludności gminy i rolnictwa w miejscowości Wojsławice - siedzibie władz samorządowych.

Ośrodkami wspomagającymi są Turowiec, Majdan, Kukawka i Ostrów.

Pozostałą sieć osiedleńczą gminy tworzą wsie ulicówki.

Gmina jest dobrze skomunikowana, siedziba gminy Wojsławice oddalona jest ok. 25 km od siedziby powiatu i ok. 100 km od siedziby województwa.

Przebiegająca przez teren gminy droga wojewódzka relacji Lublin - Kraśniczyn - Granica Państwa (Zosin - Uchanie) zapewnia dogodne połączenia z miejscowościami gminy i ciągami komunikacyjnymi położonymi poza jej granicami.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo - produkcja żywności.

Gmina posiada gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych, należące do najbardziej urodzajnych w kraju.

Atrakcyjność krajobrazowa obszaru gminy - urozmaicona rzeźba terenu, duże walory rekreacyjne - doliny i zbiorniki wodne oraz zasoby obiektów zabytkowych kultury stanowią szansę rozwoju rekreacji i turystyki.

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Powierzchnia gminy wynosi 11 018 ha, obejmuje 23 miejscowości, które wchodzi w skład 26 sołectw.
2. Ludność gminy określa się na 4 500 mieszkańców, w okresie kierunkowym $\pm 5\%$, przy realizacji założonej polityki rozwoju.
3. Podstawowe funkcje gminy, to:
 - rolnictwo: położenie w obszarze o wysokiej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, produkcja zdrowej żywności (głównie zboża i produkcja zwierzęca) w oparciu o bardzo dobrej jakości gleby,
 - możliwość wykorzystania istniejącej bazy magazynowej usług rolniczych do rozwoju przemysłu rolno - spożywczego i przetwórczego w oparciu o miejscowe produkty pochodzenia roślinnego i zwierzęcego,
 - usługi związane drogą wojewódzką Lublin - Kraśniczyn - Uchanie (Zosin - Granica Państwa) w zakresie organizacji miejsc obsługi podróżnych - MOP oraz w zakresie gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych oraz budownictwa letniskowego.

4. Gmina posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno - usługowy w miejscowości Wojsławice, z zabytkowym układem ulicznym w jego centrum.

Siedziba władz samorządowych oraz funkcję skoncentrowanego ośrodka usługowego mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej i rozwoju drobnego przemysłu, przetwórstwa płodów rolnych, materiałów budowlanych, turystyki.

Ośrodkami wspomagającymi są: Turowiec, Majdan, Kukawka i Ostrów - ze względu na ich funkcje w obszarach i istniejące zainwestowanie. Pozostałe miejscowości - głównie produkcja żywności i usługi podstawowe, we wsiach położonych malowniczo i krajobrazowo - możliwość rozwoju funkcji wypoczynku i turystyki - wsie letniskowe, agroturystyka.

V. KIERUNKI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną.
 - 1) Uwzględniając koncepcję Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL, od strony południowej gminy Wojsławice znajduje się obszar węzłowy rangi krajowej K-22, zwany Obszarem Zamojskim. Region ten w podziale fizyczno - geograficznym zaliczany jest do strefy leśno - stepowej, dla której charakterystyczne są między innymi występowanie głębokich czarnoziemów właściwych. Dominującym typem krajobrazu naturalnego jest typ wyżynny węglanowy i lessowy, z charakterystycznymi głęboko wciętymi dolinkami i licznymi źródłami. Podobne cechy krajobrazu występują także na terenie gminy Wojsławice.
 - 2) W granicach administracyjnych gminy Wojsławice znajduje się fragment Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który obejmuje ponad 90 % powierzchni gminy. Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony rozporządzeniem Nr 51 Wojewody Chełmskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego z 1998 r., Nr 10 poz. 87).

Integralną częścią Obszaru jest część otuliny Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego i otulina Strzeleckiego Parku Krajobrazowego.

a) Zasady zagospodarowania:

- realizacja nowych inwestycji lub modernizacja istniejących nie może kolidować z nadrzędną funkcją Obszaru i obniżać jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych,
- dla istniejących uciążliwych budowli lub urządzeń należy podejmować prace zmierzające do zmniejszenia ujemnego oddziaływania tych obiektów na środowisko przyrodnicze,
- możliwość lokalizacji obiektów o charakterze turystyczno - wypoczynkowym nie kolidujących z zasadniczą funkcją ekologiczną Obszaru i nie prowadzących do przekroczenia wskaźników chłonności turystycznej, na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- szczególną opieką należy otoczyć obiekty zabytkowe kultury materialnej oraz miejsca pamięci narodowej,
- popieranie form regionalnego budownictwa oraz tworzenie warunków do ich rozwoju, zmierzających do wyeksponowania naturalnych walorów krajobrazu,
- obiekty przyrodnicze o najwyższych walorach przyrodniczo - naukowych należy obejmować różnymi formami ochrony przyrody i udostępniać do celów turystyczno - poznawczych.

b) Na terenie Obszaru obowiązują zakazy:

- lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi,
- lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, które uzyskały negatywną ocenę oddziaływania na środowisko,

- lokalizacji nowych lub rozbudowy istniejących obiektów istotnie zmniejszających walory przyrodnicze lub krajobrazowe,
 - wydobywania skał i surowców mineralnych za wyjątkiem lokalizacji kopalni piasku, gliny, żwiru i torfu uwzględnionych w planach zagospodarowania przestrzennego,
 - prowadzenia trwałych odwodnień terenu powodujących degradację gleby lub szaty roślinnej oraz odwodnienia nie użytkowanych gospodarczo bagien i torfowisk, zwłaszcza śródlęśnych i śródpolnych,
 - dokonywania zmian koryt rzecznych za wyjątkiem działań związanych z renaturalizacją stosunków wodnych,
 - wysypywania, zakopywania odpadów lub innych nieczystości w miejscach nie przeznaczonych do tego w planach zagospodarowania przestrzennego,
 - wprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wody i gleby.
- c) Na terenie Obszaru wymagane jest uzgodnienie z dyrektorem Zarządu Parków Krajobrazowych:
- projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian,
 - lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska,
 - prowadzenia nowych dróg publicznych lub budowy innych liniowych urządzeń infrastruktury technicznej,
 - dokonywania zmian stosunków wodnych,
 - wydobywania skał i surowców mineralnych,
 - wycinania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych i śródłąkowych o powierzchni powyżej 5 arów.

2) Pomniki przyrody ustanowione Zarządzeniem Nr 27 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 r.

a) dwa kasztany jadalne, nr ewidencyjny 127:

- lokalizacja - Poniatówka, w parku przy leśniczówce,
- dane o pomnikach:
 - I - obwód - 115 cm, wysokość 21 m, rzut korony - 19 m,
 - II - obwód - 64 cm, wysokość 14 m, rzut korony - 7 m.

b) tulipanowiec amerykański, nr ewidencyjny 128:

- lokalizacja - Poniatówka, w parku przy leśniczówce,
- dane o pomniku:
 - obwód drzewa - 195cm, wysokość 27m, rzut korony - 15m,

c) nisza źródłiskowa składająca się z 7 obfitych źródeł oraz kilku mniejszych wysięków:

- lokalizacja - na wschód od wsi Majdan Nowy, w bocznym odgałęzieniu zakrzaczonego wąwozu, na gruntach wspólnoty wsi,
- powierzchnia zajęta - około 0,64 ha,

d) nisza źródłowa:

- lokalizacja - na płd. - zachód od Wojsławic, we wnęce zbocza głębokiego, zadrzewionego wąwozu śródpolnego, na gruntach prywatnych p. Jana Słomki,
- powierzchnia - około 1,5 a,

3) Ochrona gatunkowa.

Cebulica dwulistna - rzadka roślina górską wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin - objęta ochroną na podstawie rozporządzenia Nr 75 Wojewody Chełmskiego z dnia 10 listopada 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego z 1998 r. Nr 19).

Jedynie na lubelszczyźnie stanowisko występuje w okolicach Majdanu Nowego.

2. Rzeźba

- Zaleca się wykorzystanie wysokich walorów krajobrazowych na obszarze Działów Grabowieckich poprzez promowanie rozwoju turystyki rowerowej i pieszej.
- Wymagane są działania w zakresie zapobiegania erozji wodnej powierzchniowej i wąwozowej:
 - obszary o spadkach $> 20\%$ powinny zostać wyłączone z gospodarki rolnej i przeznaczone na użytki zielone lub pod zalesienia (w dalszej kolejności objęte ochroną jako lasy glebochronne),
 - tereny o spadkach 10-20% wymagają kompleksowych zabiegów przeciwoerozyjnych,
 - na obszarach o nachyleniu $< 10\%$ zaleca się prowadzenie zabiegów agrotechniki przeciwoerozyjnej,
 - wąwozy i obszary bezpośrednio przylegające (w szczególności powyżej) powinny zostać zalesione i w dalszej kolejności objęte ochroną jako lasy glebochronne.

3. Klimat

- Korzystne warunki klimatyczne na terenie Działów Grabowieckich predystynują ten obszar do rozwoju turystyki pobytowej i agroturystyki.
- Zaleca się w związku z koniecznością ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami, oraz zmniejszeniem zapylenia, wprowadzenie gazyfikacji lub przechodzenie na inne alternatywne źródła ogrzewania.

4. Wody powierzchniowe

- W związku z dużym deficytem wód powierzchniowych oraz brakiem zbiorników retencyjnych, wskazana jest realizacja zbiorników retencyjnych:

- Zbiornik „Putnowice” - pow. ok. 99 ha, w granicach gminy Wojsławice - ok. 15 ha.
Przed realizacją inwestycji związanej z budową zbiornika wodnego „Putnowice” należy wykonać weryfikacyjne badania powierzchniowe metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski w granicach planowanej inwestycji oraz obszaru położonego na północ od projektowanego zbiornika do drogi Sarniak - Buśno.
- Zbiornik „Turowiec” - pow. ok. 65 ha.
Przed realizacją inwestycji związanej z budową zbiornika wodnego „Turowiec” należy wykonać weryfikacyjne badania powierzchniowe metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski w granicach planowanej inwestycji oraz obszaru położonego na północ od projektowanego zbiornika do drogi Sarniak - Buśno, przewidzianego pod zabudowę lotniskową.
- Zbiornik „Czarnołęzy” - pow. ok. 39 ha.
W przypadku natrafienia podczas realizacji inwestycji na ruchome zabytki archeologiczne w postaci ceramiki, kafli, szkła, przedmiotów krzemiennych, kości ludzkich lub zwierzęcych, Inwestor zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia o tym fakcie Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Chełmie, ul. Lubelska 2. Prace ziemne mogą być wówczas objęte nadzorem archeologicznym.

Realizacja zbiorników podniesie walory rekreacyjny obszaru.

Realizacja zbiorników winna być poprzedzona opracowaniem dokumentacji specjalistycznej uwzględniającej rozwiązania zabezpieczające zainwestowanie i tereny sąsiednie, w tym infrastrukturę techniczną.

Istniejąca linia elektroenergetyczna SN w rejonie projektowanego zbiornika „Turowiec” wymaga przebudowy zgodnie z warunkami określonymi przez RZE w Krasnymstawie.

Sieci infrastruktury technicznej kolidujące z lokalizacją zbiorników - do przebudowy na koszt inwestora.

VI. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE LUB WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH - SFERA KULTUROWA

A. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

- wszelkie działania projektowo - realizacyjne związane z obiektami zabytkowymi wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, zapewnienia ochrony ich ekspozycji i odpowiedniego wkomponowania przy projektowaniu nowej zabudowy.

1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego.

1) Rejestr zabytków obejmuje obiekty:

a) Majdan Nowy

– grodzisko zw. „Pohulanka” - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/218,

b) Ostrów Kolonia

– cmentarz wojenny z I wojny światowej - w granicach działki, nr rej. zabytków CH A/204,

c) Putnowice Wielkie

– starożytne cmentarzysko kurhanowe - w granicach historycznych, nr rej. zabytków CH A/120/264,

d) Turowiec

– dawna cerkiew greckokatolicka, obecnie kościół rzymskokatolicki p.w. św. Barbary - w granicach cmentarza kościelnego, nr rej. zabytków CH A/141/47,

e) Wojśławice

- układ urbanistyczny osady Wojśławice - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/590,
- zamczysko z pozostałościami umocnień ziemnych - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/219,
- zespół kościelny: kościół rzymskokatolicki p.w. św. Michała Archaniola, dzwonnica, plebania, drzewostan - w granicach cmentarza kościelnego, nr rejestru zabytków A/320,
- dawna cerkiew greckokatolicka, nr rejestru zabytków A/478,
- dawna synagoga - w granicach murów zewnętrznych, nr rej. zabytków CH A/131/37,

f) Wólka Putnowicka

- kopiec ziemny (mogiła), tzw. „Ostra Mogiła” - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/417,

2. Stanowiska archeologiczne zarejestrowane podczas AZP na terenie gminy.

W przypadku natrafienia - podczas realizacji inwestycji - na ruchome zabytki archeologiczne w postaci ceramiki, kafli, szkła, przedmiotów krzemienych, kości ludzkich lub zwierzęcych - inwestor zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia o tym fakcie Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Chełmie.

Prace ziemne mogą być objęte nadzorem archeologicznym.

3. Obiekty objęte ewidencją służby ochrony zabytków:1) Czarnołozy

- a) krzyż drewniany - 1935,
- b) 5 domów drewnianych: z 1910 - nr 29,
z 1914 - nr 26,
z 1924 - nr 20,
z 1928 - nr 8,
z 1937 - nr 18,

2) Huta

- a) krzyż murowany - 1935,
- b) kapliczka murowana, obok domu nr 112 - 4 ćw. XIX w.
- c) szkoła drewniana - 1920
- d) dom drewniany - 1930 - nr 79, przeniesiony na obecne miejsce po 1945,

3) Kukawka

- a) szkoła drewniana - 1929,
- b) zespół folwarczny, obecnie zagroda nr 66 (rządówka drewn. - ok. 1815, spichlerz drewn. - 1928, studnia mur. - 1920, piwnica mur. - 1894),
- c) 5 domów drewnianych: z ok. 1910 - nr 35,
z 1924 - nr 25
z 1929 - nr nr 33,37,39,

4) Majdan

- a) zagroda nr 79 (obora drewn. - 1936, spichlerz drewn. - pocz. XX, stodoła drewn. - pocz. XX, wozownia drewn.-pocz. XX),
- b) dom nr 63, drewniany - 1945,

5) Majdan Kukawiecki

- a) zagroda nr 12 (dom drewniany - 1919, obora drewn. - 1919, piwnica murowana - 1919),

6) Majdan Ostrowski

- a) szkoła murowana - 1928,
- a) zagroda nr 6 (dom drewniany - 1940, b. spichlerz drewn. - 1940,
- c) 3 domy drewniane: z 1919 - nr 4,
z 1930 - nr 1
z 1934 - nr 26,

7) Nowy Majdan

- a) 5 domów drewnianych: z 1914 - nr 7,
z 1926 - nr 55,
z 1930 - nr nr 30 i 87,
z 1941 - nr 27, przeniesiony z Surhowa,

8) Ostrów

- a) krzyż drewniany - 1946,
- b) zespół szkoły (szkoła drewniana, obecnie dom mieszkalny nr 32 - 1890, park - ok. 1890),
- c) zagroda nr 46 (spichlerz z oborą drewniany - ok. 1930),
- d) 6 domów drewnianych: z 1924 - nr 33,
z 1928 - nr 65,
z 1930 - nr 23,
z 1932 - nr nr 58 i 60,
z 1932 - nr 60,

9) Ostrów - Kolonia

- a) zespół dworski Poletylów (dwór murowany - 1931, piwnica mur. - 1931, ruina czworaka mur. - 1931, spichlerz mur. - 1931, stodoła z oborą murowana - k. XIX),

10) Popławy

- a) kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena, drewniana - XIX,

11) Putnowice - Kolonia

- a) 2 krzyże: drewniany - 1900 i żeliwny na mur. postumencie - 1922,
- b) 2 szkoły drewniane: 1935 i 1949,
- c) obora folwarczna mur., obecnie dom mieszkalny nr 16 - 3 ćw. XIX,
- d) zagroda nr 27 (dom murowany - l. 30 XX i obora mur. - l. 30 XX),
- e) spichlerz drewniany w zagrodzie nr 22 - 1945,
- f) dom z oborą mur., nr 11 - 1925,

- g) dom murowany nr 12 - 1925,
- h) 2 domy drewniane - z 1920 - nr 53
z 1930 - nr 17,

12) Putnowice Wielkie

- a) kapliczka drewniana - ok. 1900,
- b) 2 domy drewniane: z 1910 - nr 17
z 1930 - nr 15,

13) Rozięcín

- a) szkoła drewniana, obecnie Wiejski Dom Kultury (oszalowany) - 1933
- b) dom drewniany, nr 29 - l. 30 XX,

14) Stary Majdan

- a) szkoła drewniana - 1928,
- b) zagroda nr 52 (dom drewniany - ok. 1920
i obora drewn. - ok. 1920),

15) Trościanka

- a) krzyż drewniany - 1905,

16) Turowiec

- a) dom drewniany, nr 15 - ok. 1920,

17) Wólka Putnowicka

- a) kapliczka drewniana - pocz. XX,
- b) obora drewniana w zagrodzie nr 24 - 1935,

18) Wojśławice

- a) 5 kapliczek murowanych z 1762:
 - św. Barbary - ul. Grabowiecka,
 - św. Floriana - ul. Uchańska,
 - św. Jana Nepomucena - ul. Chełmska,
 - św. Michała Archanioła - ul. Krasnostawska,
 - św. Tekli,

b) pozostałości zespołu dworsko - folwarcznego (dwór rozebrany 1959), ul. Szkolna:

- pozostałości zamku (fundamenty), mur. - XV/XVI,
- ruina oranżerii, mur. - ok. poł. XIX,
- brama wjazdowa mur. - ok. poł. XIX,
- ruina stajni mur. - ok. poł. XIX,
- park z aleją lipową - k. XVIII,
- rządówka, obecnie poczta, mur. - 1892,
- dom murowany - ok. poł. XIX,
- czworak drewniany w zagrodzie, ul. Uchańska 8 - ok. 1830,
- 2 czworaki drewniane, ob. domy, ul. Uchańska 6 i 10 - ok. 1830,

c) ul. Chełmska - 3 domy drewniane: 1910 - nr 7,
1920 - nr 13,
ok. 1925 - nr 11,

d) ul. Grabowiecka - 8 domów drewnianych: 1900 - nr 15,
1909 - nr 37,
1925 - nr 28 i 58,
1927 - nr 23 i 32,
1935 - nr 46 i 56,

e) Rynek:

- 5 domów drewnianych: 1920 - nr 33 i 36,
1925 - nr 47/48
75, 1937 - nr 77
- dom drewn.-mur. wł. parafii rzym.-kat., nr 89/90 - po 1915,
- 7 domów mur.-drewn.: 1920 - nr 37, 38, 41/42, 43,
k. XIX - nr 71,
1925 - nr 76,
ok. 1930 - nr 82,
- 6 domów murowanych: 1927-1930 - nr 7,
1930 - nr nr 12, 13, 83, 84, 85,
- dom murowany GS Wojsławice - 1931 - nr 5,
- pozostałości fabryki drewn., ob. dom mieszkalny nr 1 - ok. 1920,

f) ul. Uchańska:

- dom murowany, nr 7 - 1 poł. XIX,
- 11 domów drewnianych: ok. 1900 - nr 38,
ok. 1918 - nr nr 65 i 68,
ok. 1920 - nr 59, 60, 63,
ok. 1925 - nr 19, 54, 56, 57,
ok. 1930 - nr 13,
- zagroda nr 69: dom drewn. - ok. 1918,
spichlerz drewn. - ok. 1918,

g) młyn elektryczny, ul. Krasnostawska nr 19, mur. 1924,
przebudowany 1960,19) Cmentarze i mogiły objęte ewidencją służby ochrony zabytków:

- a) Krasne - cmentarz unicki (przycerkiewny) - XVIII,
- b) Ostrów Kol. - cmentarz z I wojny światowej - 1915,
- c) Putnowice Wielkie - mogiła nieznanego żołnierza - 1944
- d) Turowiec - cmentarz rzymskokatolicki - 1. 20. XX,
- cmentarz polskokatolicki - 1928,
- cmentarz prawosławny, d.unicki -1 poł. XIX,
- e) Wojsławice - cmentarz niemiecki, wojenny - 1914,
- cmentarz rzymskokatolicki,
prawosławny, polskokatolicki - 1793 - 1803,
- cmentarz żydowski - 2 poł. XIX.

ISTNIEJĄCE I POSTULOWANE FORMY OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH

Ślady dawnej kultury budowlanej zachowane na obszarze gminy wymagają wydobycia we współczesnym krajobrazie, odpowiedniego skomponowania, bądź adaptacji w nowej architekturze.

Dotyczy to wszelkich działań w tworzeniu współczesnego budownictwa mieszkaniowego, usługowego, rekreacyjnego i przemysłowego wywołującego skutki przestrzenne otoczenia zachowanych dóbr:

Odpowiednich działań wymaga uczytelnienie i wyeksponowanie historycznego układu urbanistycznego centrum Wojsławic, z wyraźnym podkreśleniem i uatrakcyjnieniem funkcji rynku.

VII. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

1. CELE ROZWOJU ROLNICTWA

Rolnictwo pozostanie na terenie gminy podstawową gałęzią produkcji, stanowiącą główne źródło utrzymania dla jej mieszkańców.

Rozwój rolnictwa będzie decydował o poziomie społeczno - gospodarczym gminy. Bazę tego rozwoju stanowić będzie wysoki potencjał produkcyjny.

Głównym celem rozwoju rolnictwa będzie jego gruntowna restrukturyzacja i modernizacja, prowadząca do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Wymagać to będzie stabilnej, przewidywalnej oraz konsekwentnie realizowanej polityki rolnej.

Proces rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich wymagać będzie następujących działań:

1) Poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych, zmniejszenia liczby gospodarstw drobnych, nieefektywnych ekonomicznie, wchłanianie ziemi i środków produkcji przez gospodarstwa większe, rozwojowe, nastawione na produkcję towarową. Konsekwencją będzie konieczność utworzenia miejsc pracy poza rolnictwem dla ludności wiejskiej. Przy założeniu przyspieszonego rozwoju rolnictwa przewiduje się zmiany w strukturze obszarowej gospodarstw po 2010 roku:

- spadek ogólnej liczby gospodarstw o ok. 30 %,
- zwiększenie powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach ze średniej 7,6 ha do ok. 12 ha,
- wzrost liczby gospodarstw obszarów większych (powyżej 15 ha) z 8,7 % ogółu do ok. 15 %.

W tym procesie powinno się prowadzić rejestr gospodarstw rolnych, podlegający stałej aktualizacji.

- 2) Zmniejszenia bezpośredniego zatrudnienia w rolnictwie. Przy istniejącym bezrobociu utajonym w rolnictwie oraz tendencjach demograficznych, realizacja tego zadania będzie bardzo trudna. W ciągu najbliższych 15 - 20 lat wymagać to będzie utworzenia na terenach wiejskich nowych miejsc pracy poza rolnictwem (w drobnym przetwórstwie rolno - spożywczym, rzemiośle, usługach, obsłudze turystyki, agroturystyce).

Rozwój ośrodka gminnego jako lokalnego centrum usług i przedsiębiorczości stworzyć może szansę przejścia i zatrudnienia części mieszkańców wsi, a także przyciągnięcia kapitału lokalnego i zewnętrznego.

- 3) Podniesienia produkcji i rentowności gospodarstw rolnych poprzez:

- rozwój wysokotowarowych gospodarstw specjalistycznych (w produkcji zbóż, roślin przemysłowych, owoców, warzyw, hodowli zwierząt) współpracujących z zakładami przetwórczymi,
- organizacja zagospodarowania produkcji rolnej (spółki, grupy producenckie, giełdy towarowej,
- ukierunkowanie produkcji w oparciu o istniejące warunki przyrodnicze:
 - utrzymanie upraw tradycyjnych (zboża, buraki cukrowe),
 - wprowadzenie na większą skalę upraw nowych, poszukiwanych na rynku (nasiona oleiste, len, zioła),
 - rozszerzenie hodowli bydła mlecznego, owiec, żywca wołowego,
 - rozwój produkcji rolnej metodami ekologicznymi, bazującymi na wysokich walorach nieskażonego środowiska, wzrastającymi zapotrzebowaniami konsumentów oraz znaczącymi dotacjami ze strony państwa.

- 4) Rozwój przetwórstwa rolnego wykorzystującego własne zasoby surowcowe poprzez:

- rozwój małych i średnich zakładów przetwórczych, odpowiadających lokalnej produkcji w branżach: owocowo - warzywnej, chłodniczej, przetwórstwa zbóż i żywca zwierzęcego,

- wykorzystanie i zagospodarowanie wolnych obiektów produkcyjnych i usługowych.
- 5) Poprawa cywilizacyjnych standardów i jakości życia mieszkańców wsi poprzez:
- wyposażenie obszarów wiejskich w kompleks urządzeń infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, re-elektryfikacja, gazyfikacja, telefonizacja),
 - poprawę stanu usług społecznych (oświata, zdrowie, kultura),
 - zapewnienie bytu (odpowiedniego poziomu dochodu) a także jakości życia mieszkańców, wyznaczonego warunkami niematerialnymi, czyli potrzebami duchowymi i społecznymi człowieka.
- 6) Radykalnego podniesienia poziomu wykształcenia mieszkańców gminy, jako warunku transformacji rolnictwa, unowocześnienia gospodarstw i rozwoju działalności pozarolniczej.
- 7) Ochrony gleb wysokiej jakości poprzez:
- polepszenie kultury uprawy gleby (szersze stosowanie nawożenia organicznego),
 - zahamowanie procesów erozyjnych - 14 % użytków rolnych zagrożonych jest silną erozją (I stopnia),
 - przywrócenie właściwych stosunków wodnych - ok. 1 % gruntów ornym i ok. 57 % użytków zielonych wymaga melioracji, jednak wielkość ta powinna być skorygowana pod kątem potrzeb,
 - wprowadzenie obszarów upraw ekologicznych (do 5% powierzchni upraw polowych), a także zagospodarowania gruntów mineralnych i nieużytków poprzez zalesienia (na obszarze gminy około 490 ha).

KIERUNKI ROZWOJU ROLNICTWA

Rozwój funkcji rolniczych winien spowodować odnowę wsi, wielofunkcyjność obszarów wiejskich.

Wielofunkcyjny rozwój wsi, rozumiany jako szerszy proces odnowy wsi musi być procesem obejmującym zagadnienia gospodarcze i społeczne.

Podejmowane w jego ramach działania winny obejmować i zaspokajać wszystkie potrzeby mieszkańców wsi, nie stawiając jako najwyższej wartości - produktywności wsi.

Najważniejszym ogniwem tego procesu są mieszkańcy wsi, potrafiący wykorzystać istniejące wewnętrzne czynniki rozwoju.

W warunkach gminy rolnictwo pozostanie dla wsi najważniejszym czynnikiem. Nie powinno się ograniczać restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa. Procesy te należy wspierać, ułatwiać pozyskiwanie alternatywnych źródeł dochodów.

Zrównoważony, ale zróżnicowany rozwój obszarów wiejskich, to zachowanie środowiska naturalnego (pól uprawnych, lasów, wody), ale także model społeczności i gospodarowania zasobami, w którym będzie uzyskiwany stały wzrost jakości życia, przy jednoczesnym rozwoju posiadanych zasobów.

Rozwój obszarów wiejskich należy podjąć poprzez następujące działania:

- 1) Poprawę struktury agrarnej gospodarstw poprzez powiększenie arealu indywidualnego gospodarstwa rolnego, zmniejszenie liczby gospodarstw drobnych, nieefektywnych ekonomicznie, promowanie gospodarstw towarowych, konkurencyjnych na rynkach żywnościowych Unii Europejskiej, zdolnych do kompleksowej i wszechstronnej obsługi,
- 2) Wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich prowadzącego do likwidacji „bezrobocia agrarnego” i wzbogacenie struktury gospodarczej terenów wiejskich o funkcje pozarolnicze.

W tym celu należy prowadzić:

- lokację usług publicznych w ośrodku gminnym i ośrodkach wspomagających,

- świadome i konsekwentne tworzenie miejsc pracy w sektorach pozarolniczych,
 - wykorzystanie naturalnych walorów do tworzenia dodatkowych źródeł dochodu przez mieszkańców wsi, np. turystyki pobytowej, agroturystyki, z zasobów przyrody lub tradycji i kultury wiejskiej,
- 3) Organizowanie pomocy w kształtowaniu rynkowych form obsługi i otoczenia rolnictwa, w tym systemu informacji rynkowej i pomocy w eksporcie towarów i usług.
 - 4) Wspieranie powstających wysokotowarowych, specjalistycznych gospodarstw rolnych.
 - 5) Podjęcie działań w kierunku wspierania tworzących się grup producenckich.
 - 6) Inicjowanie produkcji rolniczej metodami ekologicznymi.
W Lublinie ma siedzibę Polskie Towarzystwo Rolnictwa Ekologicznego posiadające uprawnienia certyfikowania produkcji oraz organizujące dla tej produkcji zbyty.
 - 7) Popieranie produkcji mleka i żywca wołowego na bazie własnego zaplecza paszowego. Przy dostarczaniu mleka do mleczarni w ilości powyżej 18 000 l rocznie, odbiór będzie następował bezpośrednio od producenta.
Odbudowa hodowli bydła ras mięsnych może być alternatywą wobec mięsa wołowego produkowanego na Zachodzie (choroba „szalonych krów”).
 - 8) Organizowanie działalności gospodarczej na bazie istniejących na terenie gminy firm z udziałem kapitału gminnego. Działalność mogłaby obejmować gospodarkę komunalną, remontowe usługi, współpracę z grupami producenckimi w zakresie konfekcjonowania produktów, logistyki i prowadzenia działań marketingowych, tworząc nowe miejsca pracy.
 - 9) Wspieranie rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej.
 - 10) Bezwzględna ochronę gleb najlepszych - I, II i III klasy bonitacyjnej, na których nie powinny być prowadzone inne formy działalności poza rolnictwem.

PRZESTRZENNE ROZMIESZCZENIE PRODUKCJI ROLNICZEJ

Obszar gminy Wojsławice leży w I - głównym rejonie produkcji żywności - wg projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego.

Rejon ten stanowi obszar strategiczny w skali kraju. Posiada największe w województwie potencjalne możliwości wzrostu produkcji rolnej i wykreowania zagłębia żywnościowego o randze krajowej.

Na obszarze gminy proponuje się intensywny rozwój rolnictwa, w okresie przejściowym - integrowanego, a w przyszłości - ekologicznego. Gmina leży w strefie zagrożenia erozją bardzo silną (> 37 % pow. gruntów ornyc), wymagającej zabiegów przeciwoerozyjnych oraz w obszarze wymagającym uregulowania stosunków wodnych w I etapie.

Tereny rolne Działów Grabowieckich są bogato urzeźbione, pokryte glebami lessowymi, które łatwo ulegają procesom erozyjnym.

Obszar tych gleb wymaga następujących działań:

- tereny o spadkach > 20 % należy wyłączyć z uprawy i przeznaczyć pod użytki zielone lub zalesienia,
- tereny o spadkach 10 - 20 % wymagają kompleksowych zabiegów przeciwoerozyjnych,
- tereny o spadkach < 10 % - wymagają prowadzenia właściwych zabiegów agrotechnicznych.

Na obszarze całej gminy zaleca się wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Główny kierunek działania na terenach erodowanych, to stosowanie zabiegów przeciwoerozyjnych i budowa zbiorników małej retencji, z uwagi na duży deficyt wód powierzchniowych.

Na terenie całej gminy wprowadza się zakaz lokalizowania ferm hodowlanych w systemie bezściółowym. Stosowanie nawożenia mineralnego i środków ochrony roślin powinno być kontrolowane, aby nie dopuścić do skażenia środowiska wodnego gminy.

KIERUNEK PRODUKCJI ROŚLINNEJ

Według analizy uwarunkowań przyrodniczo - produkcyjnych w rolnictwie gmina powinna być rejonem I zbożowym (wg Kopcia). Uprawa zbóż powinna być nastawiona na zboża chlebne, jęczmień browarny, buraki cukrowe, rzepak, owoce, warzywa, zioła.

W produkcji zwierzęcej należy utrzymywać kierunki tradycyjne (hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej), a także propagować hodowlę bydła rzeźnego i owiec. Proponuje się specjalizację gospodarstw i tworzenie grup producenckich.

Na uwagę zasługuje możliwość rozwoju gospodarki rybackiej i hodowli owiec.

OBSZARY SKONCENTROWANEJ OBSŁUGI GOSPODARKI ROLNEJ

RPO, RPU - obszary koncentracji obsługi gospodarki rolnej, ośrodki produkcji rolnej, rolnicze spółdzielnie, spółki rolne, lecznica weterynaryjna, bazy skupowe w miejscowościach: Wojsławice, Turowiec. Kukawka.

Dopuszcza się zmianę funkcji obsługi na nierolniczą, (rzemiosło, przemysł przetwórczy).

ZABUDOWA ZAGRODOWA

- MR
- obszary rolnicze z koncentracją jednostek osiedleńczych, zabudowa ekstensywna,
 - zabudowa zagrodowa, jednorodzinna, agroturystyka, usługi, drobny przemysł przetwórczy, rzemiosło i inne funkcje o niskiej szkodliwości, wynikające z potrzeb lokalnych.

VIII. OBSZARY ZABUDOWANE

Układ przestrzenny gminy przedstawia zwarte i rozproszone formy zabudowy. Sieć osiedleńcza w gminie jest siecią miejscowości o układach liniowych, tzw. ulicznych.

Wyjątek stanowi tu miejscowość Wojsławice - ośrodek gminny o bardzo dobrze wykształconej formie przestrzennej.

- Wojsławice - dawne miasteczko, od XV do połowy XIX w., z zachowanym układem urbanistycznym miejscowości - rynkiem i wychodzącymi zeń ulicami: Chełmską, Krasnostawską, Uchańską i Zamkową, obejmującym zabytkową strefę mieszkaniowo - usługową.
Największa jednostka, o ok. 31 % ogółu ludności.
Stan zachowania: rozplanowanie ulic z centralnie położonym rynkiem, kościołem parafialnym z XVI w., dzwonnica z XVIII w., cerkwią z XVIII w., synagogą z pocz. XIX w. oraz fundamentami synagogi II, a także ukształtowanie terenu ze stawem dworskim, zespół zieleni przy kościele.

1. MN, MR, U - mieszkalnictwo, usługi

- MN - zabudowa jednorodzinna - ok. 15 % zasobów zabudowy mieszkaniowej, lokalizacja w siedzibach sołectw Wojsławice i Wojsławice Kolonia, dopuszczalna lokalizacja usług.
- MR - zabudowa zagrodowa - ok. 85 % zasobów zabudowy mieszkaniowej, lokalizacja głównie na terenach rolnych - zabudowa ekstensywna z usługami dla ludności - związana z prowadzeniem gospodarstw rolnych.

2. U - usługi na wydzielonych działkach

wynikające głównie z potrzeb lokalnych, z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi - na wydzielonych działkach - w zakresie:

A - administracja samorządowa i gospodarcza, porządek i bezpieczeństwo, obsługa finansowa - lokalizacja w miejscowości Wojsławice,

UK - kultura:

Gminne Centrum Kultury w Wojsławicach, Wiejski Dom Kultury w Rozięcinie.

UO - edukacja:

- przedszkole niepubliczne w Wojsławicach oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych - klasy „0” w Wojsławicach, Hucie, Majdanie Nowym, Putnowicach i Majdanie Ostrowskim,

- szkoły podstawowe w Wojsławicach, szkoły filialne w Hucie, Majdanie Nowym, Putnowicach i Majdanie Ostrowskim oraz gimnazjum w Wojsławicach - tworzą Zespół Szkół Publicznych.

Niewykorzystane obiekty oświaty w Kukawce przeznaczają się na potrzeby społeczności lokalnej.

UZ - zdrowie i opieka społeczna:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej i apteka w Wojsławicach.

Nieczynne obiekty pomocy społecznej w Hucie przeznaczają się na potrzeby społeczności lokalnej.

UŁ - usługi łączności i poczty w Wojśławicach, stacja bazowa telefonii komórkowej w miejscowości Budki.

US - usługi sportu:

boiska sportowe związane z edukacją oraz ochotniczą strażą pożarną w Wojśławicach, Hucie, Majdanie Nowym, Putnowicach i Majdanie Ostrowskim.

UI - usługi inne:

obiekty i wyposażenie ochotniczych straży pożarnych w miejscowościach: Wojśławice, Kolonia Ostrów, Ostrów, Kukawka, Huta, Kolonia Putnowice, Wólka Putnowicka, Turowiec, Majdan Stary i Rozięcín.

- Lecznica zwierząt w Wojśławicach

- Zlewnia mleka w Wojśławicach, Turowcu, Kukawce (nieczynna w Majdanie Ostrowskim).

Studium dopuszcza możliwość zmiany przeznaczenia i użytkowania obiektów i terenów na funkcje usług w miarę potrzeb lokalnych, z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

3. P, S, B, U, KS - tereny przemysłowo - składowe i komunikacji

Zakłady produkcyjne i usługi:

- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Rolsem” w Wojśławicach,
- Piekarnia w Wojśławicach,
- Młyn i kaszarnia (nieczynne) w Wojśławicach,
- Stacja benzynowa w Wojśławicach,

- Punkt skupu buraków w Wojsławicach,
- Tartak i młyn w Kukawce,
- Punkt skupu buraków w Turowcu,
- Kółka Rolnicze w Turowcu, Majdanie Nowym (nieczynne),
Hucie (nieczynne),
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Turowcu,
- Zakład Stolarski w Putnowicach (nieczynny).

Studium dopuszcza możliwość zmiany przeznaczenia i użytkowania obiektów i terenów na funkcje przemysłu, rzemiosła, handlu, usług - w miarę potrzeb lokalnych.

IX. OBSZARY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ - KIERUNKI ROZWOJU GMINY

1. P,S,B,U - tereny potencjalnego rozwoju funkcji przemysłowej

przemysł, składy, budownictwo, usługi w miejscowościach:

- Wojsławice,
- Turowiec,
- Majdan,
- Kukawka,
- Ostrów.

Preferuje się rozwój przemysłu rolno - spożywczego o wysokiej jakości produktów w dziale roślin i hodowli.

Ustala się zachowanie istniejącego drzewostanu i zadrzewień śród-polnych, pożądane nowe zasadzenia zieleni, szczególnie na terenach związanych z erozją wodną powierzchniową.

Dopuszcza się przekształcenia obiektów po byłych usługach rolniczych na cele przemysłu, składów, baz i usług nieuciążliwych dla środowiska, po opracowaniu oceny ich oddziaływania na środowisko.

Tereny rozwoju funkcji przemysłowej winny stanowić strefy potencjalnej aktywności gospodarczej nieuciążliwej dla środowiska naturalnego.

2. Tereny potencjalnego rozwoju funkcji mieszkaniowej

MR, MN - zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

- lokalizacja na terenie całej gminy w zasięgu komunikacji kołowej oraz istniejącej i projektowanej infrastruktury (wodociąg wiejski, kanalizacja sanitarna, gaz przewodowy).

W miejscowości gminnej Wojsławice dopuszczalna zabudowa jednorodzinna o niskiej intensywności zabudowy (maksymalna wysokość III kondygnacje, ew. małe domy mieszkalne).

- dopuszcza się tworzenie siedlisk zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej, usług i drobnego przemysłu z wyłączeniem inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

Ustalenia dotyczące mieszkalnictwa:

- zaleca się podjęcie działań sprzyjających poprawie standardu zamieszkania w gminie.
- przyjmuje się politykę mieszkaniową koncentracji zabudowy jednorodzinnej na terenie gminy, we wszystkich wsiach gminy wyznacza się strefy budowlane MR.

W strefach budowlanych możliwa jest:

- adaptacja istniejących siedlisk,
- realizacja nowej zabudowy zagrodowej,
- wydzielanie działek zabudowy jednorodzinnej,
- wydzielenie działek zabudowy letniskowej,
- realizacja zabudowy mieszkaniowo - letniskowej,

- adaptacja istniejącej zabudowy zagrodowej, wypadającej z produkcji rolnej - dla potrzeb rekreacji, wypoczynku, usług nieuciążliwych,
- realizacja obiektów usług publicznych i komercyjnych, przemysłu nieuciążliwego lub uciążliwego ograniczonego do granic własności,
- realizacja wiejskich zespołów rekreacyjno - sportowych (boiska rekreacyjno - sportowe, tereny imprez i zgromadzeń),
- zaleca się w kształtowaniu nowego budownictwa na terenie gminy - nawiązanie do tradycji lokalnych (dachy strome, budynki na rzucie prostokąta z dopuszczeniem werand, ganków, przeszkleń,
- w ramach zabudowy zagrodowej zaleca się rozwój agroturystyki, tj. organizacji miejsc wypoczynku w istniejącej i projektowanej zabudowie zagrodowej,
- przyjmuje się adaptację wszystkich istniejących siedlisk, niezależnie od położenia w stosunku do terenów budowlanych, dopuszcza się realizację inwestycji poza strefami budowlanymi wzdłuż istniejących i projektowanych dróg powiatowych i gminnych (posiadających uzbrojenie techniczne), jeśli dotyczą produkcji i obsługi rolnictwa.

3. Tereny usług ponadlokalnych

- Wojsławice, Wojsławice Kolonia, Huta, Majdan Nowy, Majdan, Rozięcín, Turowiec, Kukawka,
 - preferowane usługi edukacji, zdrowia i pomocy społecznej, kultury i turystyki,
 - modernizacja istniejących obiektów,
 - realizacja nowych z odpowiednim wyposażeniem.

4. Obszary koncentracji usług i mieszkanictwa:

- w miejscowościach o największej liczbie ludności:
 - Wojsławice, Kolonia Wojsławice - gminny ośrodek usługowy
 - Turowiec, Majdan, Kukawka, Ostrów - ośrodki wspomagające

Lokalizacja ośrodków usługowych zapewnia dogodną obsługę mieszkańców z rejonów ciężenia.

W obszarach koncentracji usług dopuszczalna realizacja mieszkanictwa - rodzaje zabudowy mieszkaniowej w zależności od potrzeb społeczności lokalnej.

5. MR - UTL Miejsca wypoczynku i rekreacji

- Lokalizacja w sołectwach i miejscowościach:
Wojsławice, Wojsławice Kolonia, Majdan Ostrowski, Kolonia Ostrów, Czarnołozy, Majdan Stary, Trościanka i Putnowice.

Tereny położone w Grabowiecko - Strzeleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz na obszarach o dużych walorach krajobrazowych, o pięknej rzeźbie terenu Działów Grabowieckich, charakterystycznym układzie pól, ciekawych krajobrazowo jarach, dolinach cieków wodnych i lasów.

Zorganizowanie w Wojsławicach centrum informacyjnego obsługi turystyki i rekreacji.

Wyznaczenie nowych terenów zabudowy letniskowej (w oparciu o projektowane zbiorniki wodne wielofunkcyjne - retencyjne dla potrzeb rolnictwa, gospodarki rybackiej i rekreacji), jak obiekty hotelowo - gastronomiczne, pola biwakowe, kempingi, ośrodki sportów jeździeckich i wędkarskich oraz organizowanie turystyki kwalifikowanej pieszej i rowerowej, rozwój infrastruktury technicznej (gospodarka wodno - ściekowa, usuwanie nieczystości).

Realizacja miejsc wypoczynku i rekreacji związanych z obsługą turystyczno - wypoczynkową ruchu trasy wojewódzkiej Lublin - Zosin (Granica Państwa).

5.1 Obszary lokalizacji miejsc obsługi podróżnych - MOP
- zwiastuny promocyjne gminy

z możliwością organizacji usług turystycznych ogólnodostępnych (stacje paliw, hotel, gastronomia, domki kempingowe, itp), wariantowo w miejscowościach:

- Wojsławice
- Kolonia Partyzancka
- Kukawka.

X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO JEST OBOWIĄZKOWE ZE WZGLĘDU NA ISTNIEJĄCE UWARUNKOWANIA

Wyznacza się tereny, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania:

- obszary położone w rejonach miejscowości: Czarnołęzy - Kolonia Ostrów, Majdan Stary i Putnowice Wielkie

nowe tereny zabudowy letniskowej i agroturystyki w oparciu o zabudowę zagrodową i projektowane zbiorniki wodne, lokalizacja terenów urządzeń turystyki i rekreacji, jak: kempingi, pola biwakowe, obiekty hotelowo - gastronomiczne, ośrodek sportów jeździeckich, wędkarskich, kwalifikowana turystyka piesza i rowerowa.

Obowiązuje realizacja infrastruktury technicznej (gospodarka wodno - ściekowa, usuwanie nieczystości, dojazdy), projektowane zbiorniki wodne dla celów retencyjnych i rekreacyjnych.

XI. ZIELEŃ, CMENTARZE

Zieleń na terenie Gminy Wojsławice stanowią: lasy, zieleń śródpolna, parki przy obiektach usług (sakralne, edukacja) i cmentarze.

- Lasy i zadrzewienia stanowią ok. 17 % ogólnej powierzchni terenu gminy, zakłada się zwiększenie lesistości do ok. 20 % w okresie kierunkowym.

Na obszarach przeznaczonych pod zalesienie pod liniami elektroenergetycznymi należy pozostawić pasy o szerokości min. 10 m bez zalesienia. W pozostawionym pasie dopuszcza się prowadzenie gospodarki leśnej pod warunkiem utrzymania pod linią drzew nie przekraczających wysokości 2 m. W odległości co najmniej 4 m wokół każdego słupa należy pozostawić powierzchnię niezalesioną.

Ochronie pomnikowej podlegają kasztany jadalne i tulipanowiec w Poniatówce, nisze źródłowe w Majdanie Nowym i Wojsławicach.

Rosnąca w wąwozach w okolicach Majdanu Nowego roślina górską - cebulica dwulistna - wpisana została do polskiej Czerwonej Księgi Roślin.

- Zieleń śródpolna występuje dość rzadko, stanowi jednak bardzo ważny element w malowniczym krajobrazie gminy.
- Cmentarze - do zachowania:

Cenne okazy drzew o urozmaiconym drzewostanie występują również na cmentarzach. Cmentarze na terenie gminy Wojsławice położone są w następujących miejscowościach:

- cmentarze czynne (ZCc): - Wojsławice, Turowiec
- cmentarze nieczynne, zamknięte (ZCz): - Kolonia Ostrów,
Turowiec (2 cmentarze)

Występujące na terenie gminy cmentarze (czynny i zamknięte) podlegają ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - w Studium - do zachowania.

Od cmentarzy obowiązują strefy ochrony sanitarnej - 50 m.

Cmentarze - projektowane:

Powiększenie istniejącego cmentarza parafialnego w Wojsławicach o pow. ok. 1,0 ha.

XII. KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Tereny i urządzenia związane z komunikacją i transportem

UKŁAD DROGOWY

Głównym zadaniem w zakresie komunikacji drogowej jest zbudowanie układu komunikacyjnego zapewniającego zaspokojenie narastających potrzeb transportowych, z jednoczesnym uporządkowaniem ruchu i ograniczeniem jego uciążliwości.

Powiązania zewnętrzne są realizowane przez drogę wojewódzką Nr 846 relacji Małochwiej Duży - Wojsławice - Teratyń oraz układ dróg powiatowych.

Drogi powiatowe łączą wszystkie ważniejsze miejscowości gminne ze sobą oraz głównymi relacjami kierunkowymi w powiecie.

Przedstawiony w studium układ drogowy wyznacza główne powiązania z kierunkami ciężenia w rejonie oraz województwie.

Są to drogi:

- przebiegająca przez centrum gminy droga wojewódzka Nr 846 relacji Małochwiej Duży - Wojsławice - Teratyń, łącząca drogę międzynarodową Nr 17 relacji Warszawa - Lublin - Zamość - granica państwa z drogą wojewódzką relacji Chełm - Hrubieszów - do przejścia granicznego w Zosinie,
- od północy ciąg drogowy Nr 06 257 relacji Chełm - Wojsławice - Grabowiec,
- od strony wschodniej ciąg drogowy Nr 06 275 i Nr 06 274 relacji Wojsławice - Turowiec - Putnowice - Buśno - do drogi wojewódzkiej Nr 844 relacji Chełm - Hrubieszów.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wyznacza się obejście miejscowości Wojsławice po stronie północnej w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 846 relacji Małochwiej Duży - Wojsławice - Teratyn.

Obejście to ma za zadanie odciążenie miejscowości gminnej od ruchu tranzytowego oraz umożliwienie nowych kierunków rozwoju miejscowości i powiązanie ich z istniejącymi drogami.

Dla prawidłowego rozwoju gminy potrzebny jest dobrze rozwinięty układ komunikacyjny uzupełniający, który tworzą drogi gminne. Drogi te są ogólnodostępne, przeznaczone dla wszystkich użytkowników. Zapewniają połączenia zewnętrzne i wewnętrzne wsi oraz dojazdy do pól i łąk. Należy dążyć do sukcesywnego utwardzania tych dróg.

KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Studium nie wprowadza nowych linii komunikacji zbiorowej. Zakłada się obsługę komunikacji zbiorowej przez dotychczasowych przewoźników (PKS) i ewentualnie przez tworzące się nowe firmy przewozowe.

W miejscowości gminnej proponuje się utworzenie małego dworca przyjazdowo - odjazdowego.

ZAPLECZE KOMUNIKACJI

1.1. Parkingi

Miejsca parkowania będą lokalizowane w rejonach koncentracji funkcji usługowych. Miejsca takie należy tworzyć kosztem wydzielonych terenów.

Przy drodze wojewódzkiej relacji Małochwiej Duży - Wojsławice - Teratyn projektuje się miejsca obsługi podróżnych (MOP).

W zależności od potrzeb MOP będzie wyposażony przede wszystkim w stanowiska postojowe dla samochodów osobowych i ciężarowych, urządzenia wypoczynku, małą gastronomię, ewentualnie stację paliw.

1.2. Stacje paliw

Zakłada się adaptację istniejącej stacji paliw, a dla poprawy jakości obsługi postuluje się budowę dalszych stacji, szczególnie przy głównych trasach komunikacyjnych.

1.3. Stacje obsługi samochodów

Stacje obsługi jako obiekty realizowane przez różne podmioty gospodarcze, nie mogą być ściśle programowane, a ich ilość będzie wynikiem popytu na usługi motoryzacyjne.

Usługi te powinny być realizowane na terenach o funkcjach odpowiadających ich charakterowi.

1.4. System powiązań rowerowych

Na terenie gminy Wojsławice wyznacza się układ ścieżek rowerowych i tras turystycznych. Zapewniają dogodne połączenia do obiektów i terenów rekreacji. Niezależnie od powiązań funkcjonalnych, ścieżki rowerowe będą pełniły rolę obiektów rekreacji fizycznej dla mieszkańców gminy.

Szlaki te przebiegają drogami:

- Wojsławice - Majdan Nowy - do granicy gminy,
- Wojsławice - Stadarnia - Majdan Ostrowski,
- Czarnołęzy - Kol. Ostrów - Kol. Kukawka - Majdan Stary - Trościanka

1.5. Tereny i urządzenia związane z i infrastrukturą techniczną.

W celu usprawnienia obsługi komunikacyjnej gminy i poprawienia jej dostępności oraz zminimalizowania uciążliwości określa się następujące zasady i kierunki działalności:

- w zakresie dróg wojewódzkich:

modernizacja drogi w celu zapewnienia parametrów odpowiadających dla klasy „G” oraz budowa obwodnicy w miejscowości gminnej Wojsławice,

- w zakresie dróg powiatowych:

pierwszoplanowym zadaniem jest utrzymanie dróg oraz ich modernizacja w celu zapewnienia parametrów odpowiadających dla klasy „Z” - zbiorczej, wyjątkowo klasy „L” - lokalnej,

- minimalna szerokość w liniach rozgraniczających - 20 m,
poza terenem zabudowanym - 15 ÷ 20 m
- urządzenie dróg w przekroju ulicznym bądź półulicznym w terenach zabudowy zwartej,
- realizacja miejsc postojowych w liniach rozgraniczających ważniejszych dróg powiatowych,
- oddzielenie ruchu pieszego od kołowego,
- ochrona dróg poprzez prawidłowe sytuowanie zabudowy;

- w zakresie dróg gminnych:

funkcja dominująca - obsługa przyległego zagospodarowania bez ograniczeń oraz zapewnienie parametrów odpowiadających dla klasy „L” - lokalnej lub „D” - dojazdowej,

- minimalna szerokość w liniach rozgraniczających - 10 ÷ 20 m,
poza terenem zabudowanym - 15 m.

2. Tereny i urządzenia związane z infrastrukturą techniczną

2.1. Tereny urządzeń ujęć i uzdatniania wody.

Gmina Wojsławice jest jedną z gmin województwa lubelskiego, w której około 95 % mieszkańców korzysta ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę:

- wodociąg Wojsławice zaopatruje w wodę mieszkańców osady Wojsławice, Kol. Wojsławice oraz Stadarni,
- wodociąg grupowy Majdan Nowy dostarcza wodę dla mieszkańców wsi: Majdan Nowy, Rozięcin i Majdan,
- wodociąg Huta obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców wsi Huta, Turowiec, Wólka Putnowicka, Putnowice i Kol. Putnowice,
- wodociąg zespołowy Majdan Ostrowski zaopatruje w wodę mieszkańców wsi: Majdan Ostrowski, Ostrów, Kol. Ostrów, Czarnołozy,
- wodociąg wiejski w Kukawce obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców Kukawki, Majdanu Kukawskiego, Majdanu Starego, Witoldowa i Trościanki,
- mieszkańcy wsi Popławy zaopatrują się w wodę z wodociągu grupowego sąsiedniej gminy Grabowiec w Wólce Tuczępskiej.

Na mapie „Studium” w skali 1 : 10 000 ujęcia wody oznaczono symbolem „WZ”.

Istnieje możliwość dalszej rozbudowy sieci wodociągowej dla obszarów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w nawiązaniu do sieci wodociągowych istniejących.

Mieszkańców w rozproszonej zabudowie pozostawia się do zaopatrzenia w wodę z lokalnych ujęć wody.

Dla istniejących ujęć wody należy wyznaczyć strefy ochronne, których obowiązek ustalenia wynika z rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 października 1991 r. w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody (Dz.U. z 1991 r. Nr 116 poz 504).

Ponadto zgodnie z wytycznymi Departamentu Obrony Cywilnej dla miejscowości Wojsławice, oprócz ujęcia istniejącego należy wyznaczyć awaryjne ujęcia wody zlokalizowane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

2.2. Tereny urządzeń oczyszczania ścieków.

Jednym z ważniejszych problemów na obszarze gminy Wojsławice jest powstawanie i utylizacja ścieków sanitarnych.

Tylko w miejscowości Wojsławice znajduje się komunalna oczyszczalnia ścieków sanitarnych o max. przepustowości - 160 m³/d.

Nie wszyscy mieszkańcy korzystają z możliwości odprowadzania ścieków siecią kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni.

Niezbędna jest dalsza rozbudowa kanałów sanitarnych, szczególnie na obszarach objętych siecią wodociagową.

W dalszym etapie wymagać to będzie dalszej rozbudowy istniejącej oczyszczalni do większej przepustowości.

W pozostałych miejscowościach gminy Wojsławice należy zorganizować odrębne systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych. Założenie takie zapewnia utrzymanie czystości środowiska w obszarze gminy.

Niezbędne jest opracowanie programu kanalizacji sanitarnej dla całego obszaru gminy.

Na rysunku „Studium” wskazano zalecane rejony lokalizacji oczyszczalni ścieków „NO”.

Po zrealizowaniu zorganizowanych systemów kanalizacji sanitarnej zakłada się likwidację osadników bezodpływowych, szamb przydomowych. Dopuszcza się również lokalne rozwiązania oczyszczania ścieków sanitarnych - małe oczyszczalnie przydomowe, bądź osadniki bezodpływowe przy zapewnieniu możliwości wywożenia ścieków i osadów do najbliższej oczyszczalni ścieków.

2.3. Tereny urządzeń składowania odpadów stałych.

Gminne wysypisko odpadów stałych, o pow. 0,60 ha, znajduje się w Kol. Witoldów. Z uwagi na fakt, że obecnie teren wysypiska nie jest zabezpieczony przed negatywnym wpływem na wody podziemne, niezbędne jest przystąpienie do prac związanych z wyeliminowaniem powyższego zagrożenia, po uprzednim opracowaniu dokumentacji technicznej, uzgodnionej z właściwymi organami ochrony środowiska i inspekcji sanitarnej.

2.4. Tereny urządzeń zaopatrzenia w ciepło.

Zorganizowanej gospodarki w zakresie zaopatrzenia w ciepło - brak. W dalszych działaniach należy rozważyć realizację centralnego źródła ciepła w miejscowości gminnej.

2.5. Tereny urządzeń związanych z zaopatrzeniem w gaz przewodowy.

Obecnie na obszarze gminy Wojsławice nie ma sieci gazowej, ani urządzeń z tym związanych.

Gmina jest w posiadaniu programu ogólnego gazyfikacji. Doprowadzenie gazu przewiduje się gazociągiem wysokiego ciśnienia z programowanego gazociągu dla gminy Leśniowice w miejscowości Rakolupy, do stacji redukcyjnej pierwszego stopnia „EG”. Stacja usytuowana została w miejscowości Wojsławice.

Doprowadzenie gazu do poszczególnych odbiorców siecią średniego ciśnienia.

2.6. Elektroenergetyka

Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja transformatorowo - rozdzielcza 30/15 kV GPZ Wojsławice. Stacja zasilana jest napowietrzną linią 30 kV z GPZ Hrubieszów.

Przez teren objęty opracowaniem przebiegają istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia (30 i 15 kV).

Istniejących odbiorców energii elektrycznej z omawianego terenu zasilają stacje transformatorowe 15/04 kV przyłączone do w/w napowietrznych linii 15 kV.

Z linii 30 kV zasilana jest jedynie stacja 30/15 kV GPZ Wojsławice.

Do poprawy pewności zasilania na terenie istniejącej stacji 30/15 kV Wojsławice przewiduje się budowę rozdzielni 110/15 kV oraz linii zasilających 110 kV:

- 1) Hrubieszów - Wojsławice
- 2) Dorohusk (przez Białopole) - Wojsławice.

Proponowane trasy obu linii pokazano w części graficznej.

Wymagane pozostawienie bez zabudowy pasa o szerokości 35 m pod projektowanymi liniami 110 kV.

Linie elektroenergetyczne SN kolidujące z projektowanymi zbiornikami retencyjnymi do przebudowy na koszt inwestora w oparciu o warunki określone przez RZE w Krasnymstawie.

Na obszarach przewidzianych pod zalesienia pozostawić bez zalesienia pas o szerokości min. 9,30 m. Dopuszcza się w pozostawionym pasie prowadzenie gospodarki leśnej pod warunkiem utrzymywania pod linią drzew nie przekraczających wysokości 2,0 m i pozostawienie wokół każdego słupa powierzchni nie zalesionej w odległości co najmniej 4,0 m od słupa.

Zasilanie nowych odbiorców energii elektrycznej przewiduje się przez rozbudowę istniejącej sieci niskiego napięcia.

Przewiduje się w przyszłości możliwość dobudowy nowych stacji transformatorowych 15/04 kV typu słupowego zasilanych z istniejącej napowietrznej sieci 15 kV.

2.7. Telekomunikacja

Abonentów telefonicznych TP SA obsługuje napowietrzno – kablowa sieć telekomunikacyjna. Na terenie gminy możliwe jest również korzystanie z urządzeń telefonii komórkowej.

Przewiduje się dalszy rozwój usług telekomunikacyjnych w szerokim zakresie.

Zakłada się sukcesywną poprawę stanu technicznego sieci przez zastępowanie linii napowietrznych (wrażliwych m.in. na zakłócenia atmosferyczne) sieciami kablowymi oraz budowę nowoczesnych urządzeń w miejsce wyeksploatowanych.

Równolegle z rozwojem usług telekomunikacji tradycyjnej przewiduje się rozbudowę w szerokim zakresie telefonii komórkowej.

2.8 Rurociągi przesyłowe dalekosiężne

Dalekosiężny rurociąg przesyłowy jest rurociąg służący do przesyłania lub dystrybucji ropy naftowej lub produktów naftowych, do lub z instalacji znajdującej się na lądzie, począwszy od ostatniego elementu odcinającego w granicach instalacji, łącznie z tym elementem i wszystkimi przyłączonymi urządzeniami przeznaczonymi specjalnie dla tych rurociągów. W skład rurociągu wchodzi:

- 1) liniowe stacje zaworów (zasuw);
- 2) rozdzielnie technologiczne;
- 3) urządzenia inżynierskie (przejście przez przeszkody naturalne i sztuczne);
- 4) instalacje i obiekty katodowej ochrony rurociągów przed korozją;
- 5) linie i urządzenia elektroenergetyczne służące do zasilania stacji zaworowych i stacji ochrony katodowej;
- 6) linie i urządzenia służące do sterowania stacjami zaworowymi i stacjami ochrony katodowej;
- 7) linie oraz obiekty i urządzenia systemów łączności i nadzoru rurociągów przesyłowych dalekosiężnych.

Wskazany na rysunku Zmiany Studium przebieg ropociągu jest orientacyjny i dopuszcza się jego zmianę na etapie zmiany miejscowego planu lub projektu budowlanego.

Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu. Zgodnie z art. 137 ww. Rozporządzenia:

- *strefa bezpieczeństwa może być użytkowana zgodnie z pierwotnym jej przeznaczeniem,*

- *wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzanie stałych składów i magazynów oraz zalesienia, z wyjątkiem dopuszczenia usytuowania innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzgodnienia jej z właścicielem rurociągu przesyłowego dalekosiężnego,*
- *na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości co najmniej 5 m od rurociągu.*

Strefy bezpieczeństwa, ze względu na skalę Rysunku Studium nie przedstawiono w formie graficznej.

Jednocześnie, w Zmianie Studium zaleca się ograniczenia:

- *lokalizacji nowych budynków mieszkalnych w odległości 65 m od osi ropociągu;*
- *lokalizacji budynków użyteczności publicznej w odległości minimum 100 m od osi ropociągu.*

W zakresie obsługi komunikacyjnej i infrastruktury technicznej:

- 1) *zakłada się zapewnienie dostępności komunikacyjnej poprzez realizację dróg dojazdowych łączących tereny, na których zlokalizowane będą stacje rurociągowo (stacje zaworowe) z istniejącą siecią dróg publicznych;*
- 2) *zakłada się obsługę komunikacyjną urządzeń technicznych związanych z funkcjonowaniem rurociągu poprzez sieć dróg publicznych niższych kategorii tj. bez bezpośredniego włączenia do dróg krajowych;*
- 3) *zakłada się zaspokojenie potrzeb infrastrukturalnych, w tym energetycznych urządzeń i obiektów rurociągu z wykorzystaniem istniejących sieci i systemów infrastruktury technicznej.*

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- 1) *przy realizacji rurociągu naftowego na obszarach chronionych przyrodniczo należy zachować szczególną dbałość o maksymalne ograniczenie negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych minimalizujących prawdopodobieństwo wystąpienia awarii oraz ewentualnych skutków w przypadku jej zaistnienia;*
- 2) *przy realizacji planowanej inwestycji wymaga się zastosowania rozwiązań technologicznych w pełni zabezpieczających wody podziemne silnie zagrożone migracją zanieczyszczeń oraz rozwiązań spełniających uwarunkowania wynikające z ochrony Głównych Zbiorników Podziemnych;*
- 3) *w odniesieniu do istniejących terenów leśnych i zadrzewień, ustala się ograniczenie wycinki drzew do niezbędnego minimum wynikającego z potrzeb inwestycyjnych rurociągu naftowego;*
- 4) *w stosunku do terenów przekształconych w trakcie realizacji inwestycji wymaga się odtworzenia ukształtowania i przywrócenia pierwotnych funkcji terenu uwzględniając przy tym ograniczenia obowiązujące w strefie bezpieczeństwa rurociągu naftowego;*
- 5) *przy lokalizacji rurociągu naftowego obowiązuje zasada wyznaczenia jego przebiegu w sposób bezkolizyjny w stosunku do udokumentowanych złóż kopalin, z zachowaniem procedur określonych w przepisach odrębnych;*
- 6) *przy realizacji rurociągu naftowego obowiązuje pełna ochrona obiektów i obszarów stanowiących dziedzictwo kulturowe oraz zachowanie przestrzeni*

- 7) *historycznie ukształtowanej, na warunkach szczegółowo określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin;*
- 8) *realizacja inwestycji wymaga uwzględnienia wytycznych konserwatorskich, w tym szczególnych w przypadku wystąpienia prac budowlanych na terenach objętych granicami stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych.*

W zakresie kolizyjności z innymi elementami zagospodarowania terenu:

- 1) *dla lokalizacji ropociągu ustala się zasadę prowadzenia jego przebiegu w sposób najmniej kolizyjny z istniejącym stanem zagospodarowania;*
- 2) *zakłada się minimalną ingerencję w stan i funkcjonowanie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, technicznej komunalnej i elektroenergetycznej, obszarów zabudowanych oraz rzek, cieków wodnych, urządzeń melioracji wodnych, lasów i innych terenów podlegających ochronie prawnej;*
- 3) *w stosunku do kolizyjnych elementów zagospodarowania terenu wymaga się zastosowania szczególnych rozwiązań technicznych realizacji inwestycji, zapewniających minimalizację oddziaływań na przekraczany obiekt terenowy lub infrastrukturalny;*
- 4) *dopuszcza się przebudowę i odtworzenie lokalnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej kolizyjnej w stosunku do rurociągu naftowego;*
- 5) *lokalizacja rurociągu naftowego powinna uwzględniać przebieg i parametry techniczno – użytkowe istniejącej oraz planowanej infrastruktury komunikacyjnej drogowej i kolejowej;*
- 6) *zakłada się bezkolizyjność przebiegu ropociągu z terenami i obiektami wojskowymi pozostającymi w zarządzie MON oraz nie ogranicza się ich użytkowania zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem.*

XIII. USTALENIA „STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WOJSŁAWICE”

Gminę Wojsławice tworzą dwie podstawowe jednostki strukturalno - funkcjonalne:

1. Związana z doliną Wojsławki, w obszarze której leży miejscowość gminna Wojsławice i większość jednostek osadniczych.
2. Związana z doliną Wełnianki, w obszarze której leży miejscowość główna dla tego obszaru: Turowiec - Putnowice.

Części te połączone są z siecią drogową gminy jedynie drogą powiatową Wólka Leszczańska - Wojsławice, stanowiąc w zasadzie odrębny układ osadniczy.

Przez Wojsławice przebiega ważna dla regionu i gminy droga wojewódzka relacji Małochwiej Duży - Wojsławice - Teratyń, łącząca drogę międzynarodową Nr 17 relacji Warszawa - Lublin - Zamość - granica państwa z drogą wojewódzką relacji Chełm - Hrubieszów - do przejścia granicznego w Zosinie.

Takie położenie w połączeniu z walorami gminy:

- wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- interesujące ukształtowanie terenu związane z położeniem w obszarze Działów Grabowieckich,
- zasoby dóbr kultury, uroda miasteczka i jego otoczenia mogą stanowić mechanizmy jej rozwoju.

A. GŁÓWNE CELE ROZWOJU

Główne cele rozwoju gminy zostały sformułowane w „Strategii rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Wojsławice” opracowanej w 1999 r. przez Fundację Akademii Rolniczej w Lublinie, autorzy: mgr Małgorzata Langiewicz i mgr Teresa Szot - Gabryś.

Strategia ta została przyjęta uchwałą gminy Wojsławice Nr XVII/78/99 z dnia 30.XII.1999 r.

Za cel strategiczny uznano:

rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości, cel ten osiągnie się poprzez rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości oraz promocję gminy, co wymagać będzie:

- 1) stworzenie warunków do inwestowania,
- 2) pomoc w tworzeniu grup producenckich,
- 3) budowę bazy turystycznej,
- 4) rozwój infrastruktury.

Szczegółowa hierarchię celów podaje załącznik sformułowany przez w/w grupę autorską.

Tak sformułowane cele rozwoju zostały przyjęte w budowaniu koncepcji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice.

CEL STRATEGICZNY

Rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości warunkiem poprawy życia i pracy społeczności gminnej

Promocja gminy

Rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości

Stworzenie warunków do inwestowania

Pomoc w tworzeniu grup producenckich

Budowa bazy turystycznej

Infrastruktura

Preferencje dla przemysłu rolno-spożywczego

Preferencje dla zakładów tworzących nowe miejsca pracy

Działania w celu podniesienia estetyki

Budowa zbiorników wodnych na cele rekreacyjne

Budowa wysypiska śmieci

Modernizacja dróg

Gazyfikacja części gminy

Kanalizacja Wojławic i wsi agroturystycznych

Telefonizacja gminy

Koncepcja zagospodarowania centrum Wojławic

Pozyskiwanie środków na renowację zabytków

B. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. STWORZENIE WARUNKÓW DO INWESTOWANIA

Studium zakłada, że realizacja tego celu winna przebiegać równolegle z celem - pomoc w tworzeniu grup producenckich - i polega na:

- wykorzystaniu istniejących kompleksów i obiektów (GS, kółka rolnicze) dla stworzenia nowych miejsc pracy,
- intensywnej modernizacji sieci drogowej i budowa obwodnicy Wojsławic, co pozwoli na wykorzystanie renty położenia przy drodze wojewódzkiej relacji Warszawa - Lublin - Krasnystaw - Wojsławice - Teratyn - granica państwa,
- uzupełnienia w pozostałych elementach infrastruktury: gazyfikacja gminy, uzupełnienia w sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- unowocześnienie bazy oświaty i kultury poprzez rozbudowę szkoły i gimnazjum, opiekę nad zabytkami i odpowiednie zagospodarowanie centrum osady, jakim jest rynek.

2. BUDOWA BAZY TURYSTYCZNEJ

Studium dokonało kwalifikacji atrakcyjności turystycznej gminy, w wyniku której wybrano:

- obszary utworzenia zbiorników wodnych na Wojsławce w rejonie Czarnołoż, Majdanu Starego, Turowca i związanych z nimi terenów rekreacyjnych,
- realizacji zbiornika w Putnowicach, z wykorzystaniem na bardziej kameralny wypoczynek - krajoznawstwo, wędkowanie,

- obszary z racji atrakcyjności położenia nadające się do realizacji agroturystyki i ewentualnie budownictwa letniskowego; są one położone głównie w południowej i zachodniej części gminy (Majdan Ostrowski, Kol. Ostrów, Czarnołozy, Majdan Stary, Trościanka, Kol. Wojsławice, Majdan Nowy,
- trasy rowerowo - piesze pozwalające na poznanie obszarów najbardziej atrakcyjnych przyrodniczo i kulturowo; jedna z nich jest kontynuacją trasy proponowanej przez sąsiednią gminę Grabowiec (rejon Trościanki),
- ustalenie lokalizacji centrów usługowych; głównego - Wojsławice, pomocniczych w wybranych miejscach pozwalających na obsługę zarówno mieszkańców gminy, jak i odpoczywających,
- utworzenie centrum informacji turystycznej w Wojsławicach,
- organizację punktów tworzących na wlotach „zwiastuny” zawierające informacje o gminie, jej walorach i atrakcjach,
- rozważenie możliwości lokalizacji miejsca obsługi podróżnych przy trasie wojewódzkiej wschód - zachód, zawierającego stację paliw, parkingi, barek, ewentualnie kantory i punkty handlowe.

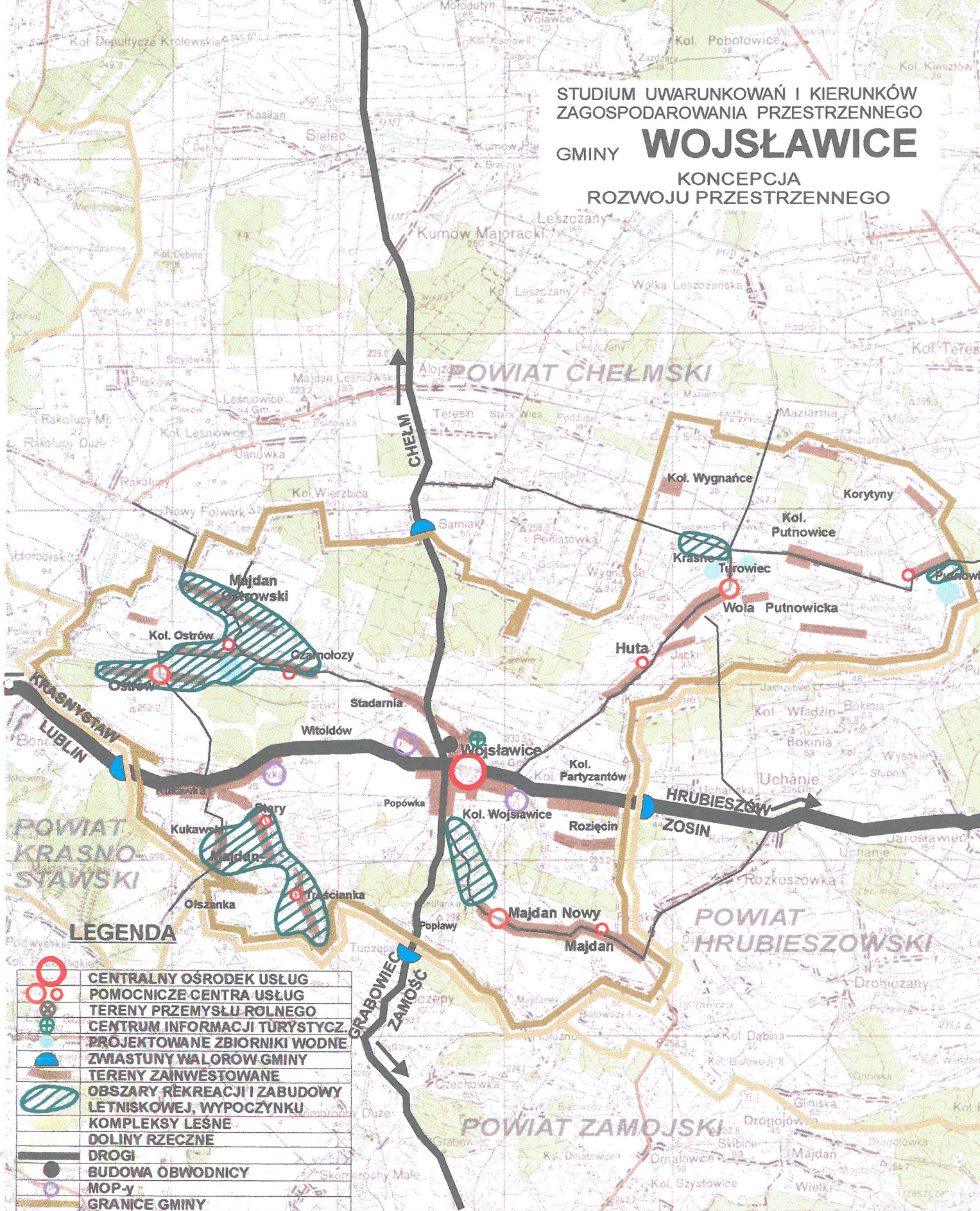
Podstawowym konfliktem w realizacji planów przestrzennych rozwoju jest konieczność zajęcia gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (II i III).

Argumentami za osiągnięciem tych celów są:

- brak gleb klas niechronionych,
- brak innych mechanizmów mogących zatrzymać regres rozwoju społeczno - gospodarczym i doprowadzić do wytworzenia możliwości rozwoju i osiągnięcia przyjętego celu głównego:

„ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WARUNKIEM POPRAWY ŻYCIA I PRACY SPOŁECZNOŚCI GMINNEJ”.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY **WOJSŁAWICE**
KONCEPCJA
ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

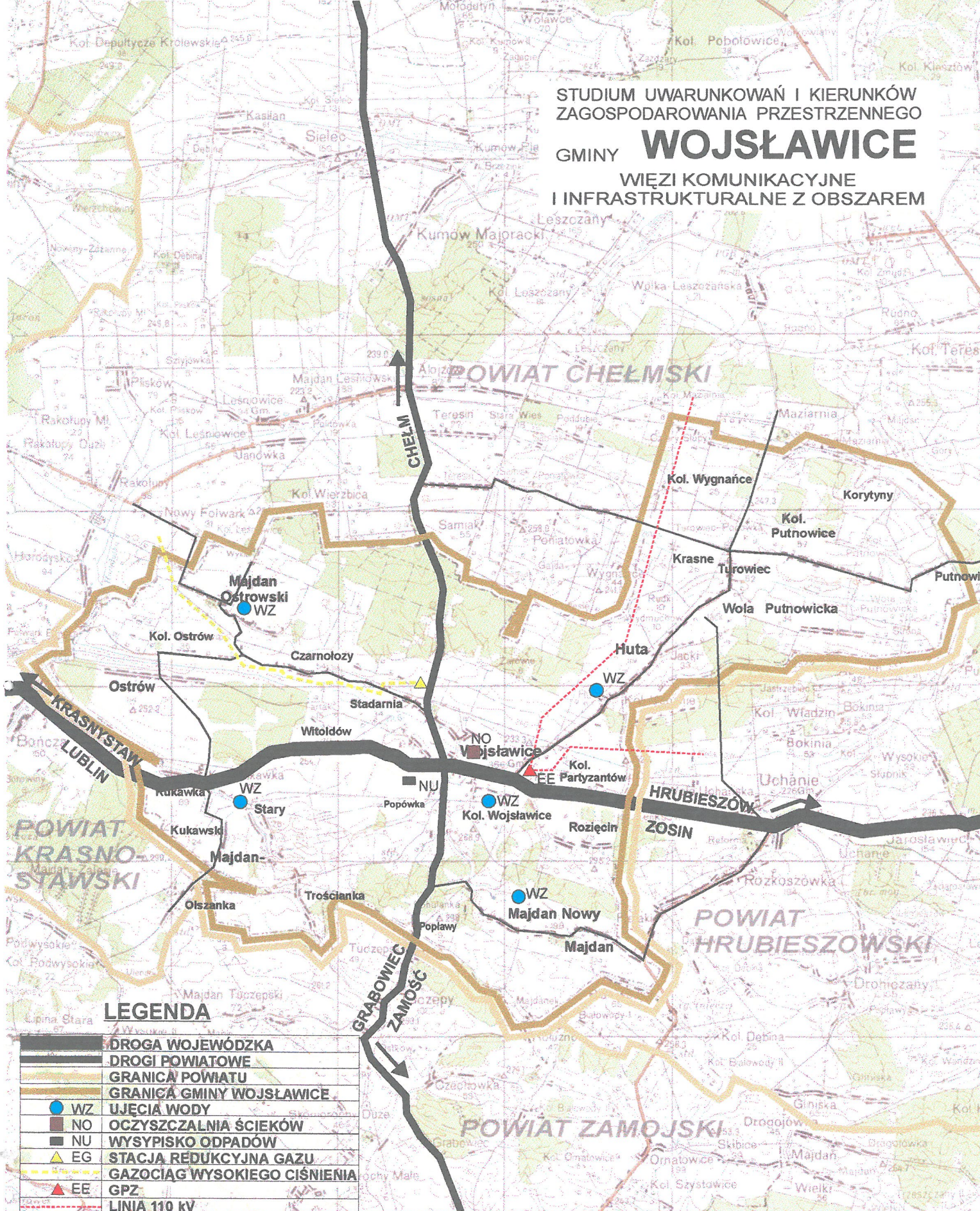

LEGENDA

	CENTRALNY OŚRODEK USŁUG
	POMOCNICZE CENTRA USŁUG
	TERENY PRZEMYSŁU ROLNEGO
	CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZ.
	PROJEKTOWANE ZBIORNIKI WODNE
	ZWIĄSTUNY WĄŁORÓW GMINY
	TERENY ZAINWĘSTOWANE
	OBSZARY REKREACJI I ZABUDOWY LETNISKOWEJ, WYPOCZYNKU
	KOMPLEKSY LEŚNE
	DOLINY RZECZNE
	DROGI
	BUDOWA OBWODNICY
	MOP-y
	GRANICE GMINY

ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA
WOJCIECH CZURYSZKIEWICZ
MARIA TALMA
LUCJAN ZIELIŃSKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY **WOJSŁAWICE**
WIĘZI KOMUNIKACYJNE
I INFRASTRUKTURALNE Z OBSZAREM

LEGENDA

	DROGA WOJEWÓDZKA
	DROGI POWIATOWE
	GRANICA POWIATU
	GRANICĄ GMINY WOJSŁAWICE
	WZ UJĘCIA WODY
	NO OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
	NU WYSYPISKO ODPADÓW
	EG STACJA REDUKCYJNA CIŚNIENIA
	GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA
	GPZ
	LINIA 110 KV

ZESPÓŁ GENERALNEGO PROJEKTANTA
MARIA MACIEJEWSKA
WOJCIECH CZURYSZKIEWICZ
MARIA TALMA
LUCJAN ZIELIŃSKI

XIV. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM POD LOKALIZACJĘ ROPOCIĄGUPRZESYŁOWEGO

Planowany dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa -Brody – Płock stanowić ma jeden z elementów Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej. Rurociąg jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. Inwestycja ta została ujęta m.in. w Programie „Infrastruktura i Środowisko” i innych dokumentach strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym i regionalnym, w tym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego.

Planowany rurociąg prowadzony jest w większości przez tereny niezainwestowane, tj. tereny rolne.

Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu.

ZARZĄD GMINY W WOJSŁAWICACH

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY WOJSŁAWICE

CZĘŚĆ II

UWARUNKOWANIA, DIAGNOZA STANU
POLITYKA ROZWOJU

WOJSŁAWICE 2001 R.

INFORMACJE OGÓLNE

Rada Gminy Wojsławice w dniu 21 sierpnia 2001 r. podjęła uchwałę Nr XVI/143/2001 w sprawie przystąpienia do sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice” - w związku z realizacją art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 r. Dz.U. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).

Formalną podstawą opracowania „Studium” jest „Umowa o dzieło” zawarta w dniu 16 października 2001 r. pomiędzy Zarządem Gminy Wojsławice, woj. lubelskie, a Zespołem Autorskim reprezentowanym przez głównych projektantów:

- mgr inż. arch. Marię Maciejewską
- mgr inż. arch. Marię Talma
- inż. Wojciecha Czuryškiewicza
- inż. Lucjana Zielińskiego

Studium ma do spełnienia trzy funkcje:

1. kształtowanie polityki rozwoju przestrzenno - gospodarczego,
2. koordynację ustaleń planów miejscowych,
3. promocję gminy na zewnątrz.

Unormowania zawarte w art. 6 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza zatem istotne nowum w planowaniu przestrzennym, jakim jest studium.

Studium ze względu na unormowania prawne trybu uchwalania jest nowym i samodzielnym aktem planistycznym, stanowiącym podstawę opracowania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 6 ust. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, studium nie jest przepisem gminnym, co przesądza o tym, że uchwała rady gminy w sprawie przyjęcia studium nie wymaga ogłoszenia - upowszechnienie jej jest jednak pożądanym.

ZESPÓŁ AUTORSKI*GENERALNI PROJEKTANCI*

- mgr inż. arch. Maria Maciejewska
upr. urb. 739/88
- mgr inż. arch. Maria Talma
upr.urb. 1320/93
- inż. Wojciech Czuryżkiewicz
upr. urb. 744/88
- inż. Lucjan Zieliński
upr. urb. 743/88

PROJEKTANCI

- mgr inż. Elżbieta Bedlińska
- mgr inż. Danuta Stadnik
- inż. Krystyna Borzęcka
- inż. Alicja Depa
- mgr inż. Tadeusz Kontek
- mgr inż. Czesława Kosiniec
- mgr inż. arch. Maciej Maciejewski

WSPÓŁPRACA TECHNICZNA

- tech. bud. Gabriela Bałka
- tech. bud. Władysława Jędruszak

MATERIAŁY WEJŚCIOWE - CHARAKTERYSTYKA STANU, DIAGNOZA

Charakterystyka stanu - diagnoza - została opracowana w formie graficznej i opisowej. Materiał ten stanowi dane wejściowe do sformułowania CZĘŚCI I opracowania, tj. „UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WOJŚLAWICE”.

- MATERIAŁ GRAFICZNY

1.	Sytuacja gminy na tle województwa	1 : 300 000
2.	Więzi ekologiczne z obszarem i środowisko przyrodnicze	1 : 25 000
3.	Więzi infrastrukturalne i komunikacyjne z obszarem	1 : 50 000
4.	Układ funkcjonalno-przestrzenny: - dotychczasowe przeznaczenie, - zagospodarowanie, - uzbrojenie terenu	1 : 10 000
5.	Obszary i obiekty objęte ochroną	1 : 10 000

- MATERIAŁ OPISOWY

1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.
2. Diagnoza, podstawowe uwarunkowania, szanse, zagrożenia - polityka rozwoju.

SPIS TREŚCI TEKSTU

I. POŁOŻENIE W REGIONIE

1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE
2. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA
 - 2.1. Powierzchnia i użytkowanie gruntów

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. SFERA EKOLOGICZNA

1.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- 1.1. 1. Położenie, rzeźba terenu
- 1.1. 2. Budowa geologiczna
- 1.1. 3. Warunki klimatyczne
- 1.1. 4. Wody powierzchniowe
- 1.1. 5. Wody podziemne
- 1.1. 6. Gleby
- 1.1. 7. Surowce mineralne
- 1.1. 8. Ekosystemy leśne
- 1.1. 9. Powiązania ekologiczne gminy
- 1.1.10. Obszary i obiekty chronione

2. SFERA KULTUROWA

- 2.1. Informacje o zasobach zabytkowych
- 2.2. Dobra kultury objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
 - 2.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków
 - 2.2.2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE, DEMOGRAFIA

- 3.1.1. Ludność
- 3.1.2. Ruch naturalny ludności
- 3.1.3. Struktura wieku ludności
- 3.1.4. Poziom wykształcenia
- 3.1.5. Rynek pracy
- 3.1.6. Bezrobocie

3.2. MIESZKANICTWO

- 3.2.1. Rodzaje zabudowy
- 3.2.2. Zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej
- 3.2.3. Zasoby mieszkaniowe zainwestowane, standardy mieszkaniowe
- 3.2.4. Mieszkania oddane do użytku

3.3. URZĄDZENIA OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW - usługi wg EKD

- 3.3.1. Administracja, porządek i bezpieczeństwo publiczne
- 3.3.2. Obsługa finansowa
- 3.3.3. Kultura
- 3.3.4. Edukacja
- 3.3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
- 3.3.6. Handel, gastronomia, rzemiosło
- 3.3.7. Łączność
- 3.3.8. Sport, turystyka
- 3.3.9. Usługi inne
- 3.3.10. Kierunki rozwoju usług - uwarunkowania

3.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

3.5. BUDŻET GMINY

4. SFERA PRODUKCYJNA

4.1. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

- 4.1.1. Rolnictwo
- 4.1.2. Przemysł, bazy, składy
- 4.1.3. Działalność gospodarcza

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

- 5.1. UKŁAD DROGOWY
- 5.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA
- 5.3. ZAPLECZE TECHNICZNE

6. ZIELEŃ, CMENTARZE

7. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- 7.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ
- 7.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA
- 7.3. GOSPODARKA ODPADAMI
- 7.4. CIEPŁOWNICTWO
- 7.5. GAZOWNICTWO
- 7.6. ELEKTROENERGETYKA
- 7.7. TELEKOMUNIKACJA

7.8 RUROCIĄG PRZESYŁOWY DALEKOSIĘŻNY

8. DIAGNOZA - podstawowe uwarunkowania, szanse, zagrożenia,

- 8.1. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA
- 8.2. SZANSE ROZWOJU
- 8.3. ZAGROŻENIA
- 8.4. POLITYKA ROZWOJU

I. POŁOŻENIE W REGIONIE

1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

2. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

2.1. Powierzchnia i użytkowanie gruntów

1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

Uwzględniając koncepcję Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL, od strony południowej gminy Wojsławice znajduje się obszar węzłowy rangi krajowej K-22, zwany Obszarem Zamojskim. Region ten w podziale fizyczno - geograficznym zaliczany jest do strefy leśno - stepowej, dla której charakterystyczne jest między innymi występowanie głębokich czarnoziemów właściwych. Dominującym typem krajobrazu naturalnego jest typ wyżynny węglanowy i lessowy, z charakterystycznymi głęboko wciętymi dolinkami i licznymi źródłami. Podobne cechy krajobrazu występują także na terenie gminy Wojsławice.

Od strony wschodniej gmina graniczy ze Skierbieszowskim Parkiem Krajobrazowym i Grabowiecko - Strzeleckim Obszarem Chronionego Krajobrazu w części północno - wschodniej.

W granicach administracyjnych gminy Wojsławice znajduje się fragment Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który obejmuje ponad 90 % powierzchni gminy. Jedynie obszary północno - wschodnie nie wchodzą w GSOCHK.

Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony został w 1983 r. i zajmuje powierzchnię 26 963 ha. Stanowi naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi - Skierbieszowskim i Strzeleckim. Zachodnia część obszaru obejmuje fragment doliny Wieprza, natomiast jego wschodnia część dolinę Bugu, środkową część obszaru charakteryzuje malowniczy i bogato urzeźbiony teren Wyniosłości Gielczewskiej i Działów Grabowieckich. Występują tu malownicze wąwozy, jary i dolinki wyrzeźbione w lessowym podłożu. Lasy zajmują tu stosunkowo niewielką powierzchnię. Znajdują się jednak one w najbardziej niedostępnych zakątkach, wykazują duży stopień naturalności. Wschodnie obszary gminy graniczą z gminą Białopole, na teren której przechodzi Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu. Od strony południowej gmina Wojsławice graniczy z gminą Grabowiec i Uchanie, gdzie bezpośrednio nie występują obszary objęte ochroną prawną.

1.1. Obszary prawnie chronione

W granicach administracyjnych gminy zlokalizowane są obszary i obiekty chronione prawem:

1.1.1. Obszary Chronionego Krajobrazu

- Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony rozporządzeniem Nr 51 Wojewody Chełmskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego z 1998 r., Nr 10 poz. 87), istniejący od 1983 r., zajmuje powierzchnię 26 963 ha. Położony jest na terenie gmin: Krasnystaw, Kraśniczyn, Wojsławice, Białopole, Dubienka, Leśniowice, Żmudź i miasta Krasnegostawu. Obszar składa się z dwu enklaw przedzielonych Skierbieszowskim Parkiem Krajobrazowym. Enklawa zachodnia obejmuje obszary gminy i miasta Krasnystaw, enklawa wschodnia - pozostałe gminy. Gmina Wojsławice położona jest w obrębie enklawy wschodniej. Stanowi naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi - Skierbieszowskim - Strzeleckim.

Zachodnia część obszaru obejmuje fragment doliny Wieprza, natomiast jego wschodnia część dolinę Bugu, środkową część obszaru charakteryzuje malowniczy i bogato urzeźbiony teren Wyniosłości Giełczewskiej i Działów Grabowieckich.

Występują tu malownicze wąwozy, jary i dolinki wyrzeźbione w lesowym podłożu. Lasy zajmują tu stosunkowo niewielką powierzchnię. Znajdują się jednak one w najbardziej niedostępnych zakątkach, wykazują duży stopień naturalności. Teren ten obfituje w rzadkie gatunki roślin, jak: zawilec wielkokwiatowy, milek wiosenny, goryczka krzyżowa, obuwik pospolity, storczyk Kukawka.

Ponieważ obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się przyrodniczo i krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów, zagospodarowanie tych terenów powinno zapewnić stan względnej równowagi systemów przyrodniczych. Użytkowanie tych terenów powinno odbywać się na zasadach racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i krajobrazowych polegających na:

- utrzymaniu procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowaniu różnorodności gatunkowej,
- zapewnieniu ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów,
- kształtowaniu właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

1.1.2. Pomniki przyrody

- a) dwa kasztany jadalne, nr ewidencyjny 127:
- lokalizacja - Poniatówka, w parku przy leśniczówce,
 - dane o pomnikach:
 - I - obwód - 115 cm, wysokość 21 m, rzut korony - 19 m,
 - II - obwód - 64 cm, wysokość 14 m, rzut korony - 7 m.
- ustanowiony Zarządzeniem Nr 27 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 r.
- b) tulipanowiec amerykański, nr ewidencyjny 128:
- lokalizacja - Poniatówka, w parku przy leśniczówce,
 - obwód drzewa - 195 cm, wysokość 27 m, rzut korony - 15 m,
- ustanowiony Zarządzeniem Nr 27 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 r.
- c) nisza źródłiskowa składająca się z 7 obfitych źródeł oraz kilku mniejszych wysięków:
- lokalizacja - na wschód od wsi Majdan Nowy, w bocznym odgałęzieniu zakrzaczzonego wąwozu, na gruntach wspólnoty wsi,
 - powierzchnia zajęta - około 0,64 ha,
- ustanowiony Zarządzeniem Nr 27 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 r.
- d) nisza źródłowa:
- lokalizacja - na płd. - zachód od Wojsławic, we wnęce zbocza głębokiego, zadrzewionego wąwozu śródpolnego, na gruntach prywatnych p. Jana Słomki,
 - powierzchnia - około 1,5 a,
- ustanowiony Zarządzeniem Nr 27 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 r.

1.1.3. Ochrona gatunkowa

W wąwozach znajdujących się w okolicach Majdanu Nowego występuje rzadka roślina górską wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin - cebulica dwulistna. Roślina ta objęta jest ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Nr 75 Wojewody Chełmskiego z dnia 10 listopada 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego z 1998 r. Nr 19). Stano-wisko cebulicy dwulistnej jest jedynym występującym na lubelszczyźnie.

Na terenie Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zasady zagospodarowania określone w § 4 rozporządzenia Wojewody Chełmskiego z dnia 29 czerwca 1998 r., tj:

- realizacja nowych inwestycji lub modernizacja istniejących nie może kolidować z nadrzędną funkcją Obszaru i obniżać jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych,
- dla istniejących uciążliwych budowli lub urządzeń należy podejmować prace zmierzające do zmniejszenia ujemnego oddziaływania tych obiektów na środowisko przyrodnicze,
- możliwość lokalizacji obiektów o charakterze turystyczno - wypoczynkowym nie kolidujących z zasadniczą funkcją ekologiczną Obszaru i nie prowadzących do przekroczenia wskaźników chłonności turystycznej, na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- szczególną opieką należy otoczyć obiekty zabytkowe kultury materialnej oraz miejsca pamięci narodowej,
- popieranie form regionalnych budownictwa oraz tworzenie warunków do ich rozwoju, zmierzających do wyeksponowania naturalnych walorów krajobrazu,
- obiekty przyrodnicze o najwyższych walorach przyrodniczo - naukowych należy obejmować różnymi formami ochrony przyrody i udostępniać do celów turystyczno - poznawczych.

a) Na terenie Obszaru, zgodnie z § 5 w/w rozporządzenia, obowiązują następujące zakazy:

- lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi,
- lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, które uzyskały negatywną ocenę oddziaływania na środowisko,
- lokalizacji nowych lub rozbudowy istniejących obiektów istotnie zmniejszających walory przyrodnicze lub krajobrazowe,

- wydobywania skał i surowców mineralnych za wyjątkiem lokalizacji kopalni piasku, gliny, żwiru i torfu uwzględnionych w planach zagospodarowania przestrzennego,
 - prowadzenia trwałych odwodnień terenu powodujących degradację gleby lub szaty roślinnej oraz odwodnienia nie użytkowanych gospodarczo bagien i torfowisk, zwłaszcza śródlęśnych i śródpołnych,
 - dokonywania zmian koryt rzecznych za wyjątkiem działań związanych z renaturalizacją stosunków wodnych,
 - wysypywania, zakopywania odpadów lub innych nieczystości w miejscach nie przeznaczonych do tego w planach zagospodarowania przestrzennego,
 - wprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wody i gleby.
- b) Na terenie Obszaru, stosownie do § 6 cytowanego rozporządzenia, wymagany jest obowiązek uzgadniania z dyrektorem Zarządu Chełmskich Parków Krajobrazowych:
- projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian,
 - lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska,
 - prowadzenia nowych dróg publicznych lub budowy innych liniowych urządzeń infrastruktury technicznej,
 - dokonywania zmian stosunków wodnych,
 - wydobywania skał i surowców mineralnych,
 - wycinania zadrzewień i zakrzaczeń śródpołnych i śródłąkowych o powierzchni powyżej 5 arów.

2. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

Gmina Wojsławice położona jest w województwie lubelskim, w powiecie chełmskim i graniczy z 6 gminami położonymi w czterech powiatach:

- w powiecie chełmskim: Leśniowice, Żmudź, Białopole,
- w powiecie hrubieszowskim: Uchanie,
- w powiecie zamojskim: Grabowiec,
- w powiecie krasnostawskim: Kraśniczyn.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo - Gmina posiada gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych, klasy I - III należą do najbardziej urodzajnych w kraju, zajmują ok. 66,9 % użytków rolnych i ok. 52 % powierzchni gminy.

Gmina Wojsławice posiada bardzo dobrze ukształtowany ośrodek administracyjno - usługowy dla ludności gminy i rolnictwa w miejscowości Wojsławice, z siedzibą władz samorządowych.

Pełni on również funkcję skoncentrowanego ośrodka usługowego mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej oraz rozwoju drobnego przemysłu, przetwórstwa produktów rolnych i materiałów budowlanych.

Ośrodkami wspomagającymi są: Turowiec, Majdan, Kukawka i Ostrów ze względu na ich funkcję w obszarze gminy.

Pozostałe miejscowości - głównie produkcja żywności i usługi podstawowe we wsiach, szczególnie w południowej części gminy, położonych bardzo malowniczo i krajobrazowo - możliwość rozwoju funkcji turystyczno - wypoczynkowej (wsie letniskowe).

Na terenie gminy znajduje się fragment Grabowiecko - Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który stanowi naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi - Skierbieszowskim i Strzeleckim. Zachodnia część obszaru chronionego krajobrazu obejmuje fragment doliny Wieprza, natomiast jego wschodnia część dolinę Bugu. Środkową część obszaru charakteryzuje malowniczy i bogato urzeźbiony teren Wyniosłości Giełczewskiej i Działów Grabowieckich.

Gmina Wojsławice zajmuje powierzchnię 11 018 ha w granicach administracyjnych, zamieszkała jest przez 4508 mieszkańców (stan 1.01.2001r.), a gęstość zaludnienia wynosi 41 M/km² (powiat - gminy wiejskie 40 M/km², województwo - gminy wiejskie - 49 M/km², Polska - gminy wiejskie - 54 M/km²).

Sieć osadniczą gminy tworzy 23 miejscowości i 26 sołectw, wsie głównie ulicówki i bardzo dobrze ukształtowany ośrodek gminny - Wojsławice.

Gmina jest dobrze skomunikowana, siedziba gminy Wojsławice oddalona jest ok. 25 km od siedziby powiatu i ok. 100 km od siedziby województwa. Układ dróg powiatowych i gminnych zapewnia dogodne połączenia z miejscowościami gminy i sąsiednim ośrodkami gminnymi.

2.1. POWIERZCHNIA I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Powierzchnia i użytkowanie gruntów w Gminie Wojsławice w 2001 r. przedstawiało się następująco:

-	powierzchnia gminy	-	11 018 ha	
	z tego:			
-	użytki rolne	-	8572 ha	- 77,80 %
	- grunty orne	-	7259 ha	
	- sady	-	191 ha	
	- łąki i pastwiska	-	1123 ha	
-	lasy i zalesienia	-	1847 ha	- 16,76 %
-	tereny komunikacji	-	283 ha	- 2,57 %
-	tereny osiedlowe	-	244 ha	- 2,21 %
-	grunty pod wodami	-	42 ha	- 0,38 %
-	użytki kopalne	-	3 ha	- 0,03 %
-	pozostałe grunty i nieużytki	-	27 ha	- 0,25 %

II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. SFERA EKOLOGICZNA
2. SFERA KULTUROWA
3. SFERA SPOŁECZNA
4. SFERA PRODUKCYJNA
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT
6. ZIELEŃ, CMENTARZE
7. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
8. DIAGNOZA

1. SFERA EKOLOGICZNA

1.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- 1.1. 1. Położenie, rzeźba terenu
- 1.1. 2. Budowa geologiczna
- 1.1. 3. Warunki klimatyczne
- 1.1. 4. Wody powierzchniowe
- 1.1. 5. Wody podziemne
- 1.1. 6. Gleby
- 1.1. 7. Surowce mineralne
- 1.1. 8. Ekosystemy leśne
- 1.1. 9. Powiązania ekologiczne gminy
- 1.1.10. Obszary prawnie chronione

1.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1.1.1. Położenie, rzeźba terenu

Gmina Wojsławice leży na terenie jednostki fizjograficznej zwanej Działami Grabowieckim. Jest to wschodnia część równoleżnikowego pasa wyżynnego, stanowiącego centralną partię Wyżyny Lubelskiej.

Krajobraz gminy jest urozmaicony, typowo lessowy, charakteryzujący się bogatym urzeźbieniem, licznymi wąwozami i pofalowaniem terenu. Wąwozy osiagają długość od 1,5 do 2,0 km przy średniej głębokości ok. 12,0 m. Wzniesienia dochodzą do 290 m, a najwyższe z nich w okolicy Majdanu Nowego sięga 307 m n.p.m.. Wysokości względne dochodzą do 70 m. Pod powłoką lessową, grubą na 15 – 20 m kryje się wszędzie podłoże kredowo-marglowe.

Poza lessami występują tutaj czarnoziemy, gleby gliniaste, rędziny, i piaski. Gleby w gminie Wojsławice są urodzajne.

Poza rzeką Wojsławką z jej drobnymi dopływami przez gminę przepływa rzeka Wełnianka, lewy dopływ Bugu. Między źródłami tych rzek, wzdłuż linii Huta – Poniatówka - Nowy Folwark , przebiega dział wodny między dorzeczami Bugu i Wieprza.

Na terenie gminy Wojsławice można wyróżnić następujące typy rzeźby:

1. Typ rzeźby przedpleistocenijskiej ukształtowanej w trzeciorzędzie reprezentowany przez:
 - zdenudowany ostaniec kredowy, położony na wysokości 210 – 250 m n.p.m. o stosunkowo stromych zboczach i płaskim grzbiecie. Występuje on w zachodniej części gminy w rejonie miejscowości Ostrów.
 - wyżyna denudacyjna o charakterze kopulastych pagórków, garbów, położona na wysokości 205 – 270 m n.p.m. i wys. względnej 20-40m. Zbudowana ze skał kredowych, dominuje w północnej części terenu.
2. Typ rzeźby plejstocenijskiej ukształtowany podczas zlodowacenia środkowopolskiego i bałtyckiego reprezentowany przez:
 - wyżynę lessową położoną na wys. 220 – 300 m n.p.m., dominuje w centralnej i południowej części gminy. Charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą z licznymi wąwozami i dolinkami pochodzenia erozyjno-denudacyjnego i krasowego,

- poziom erozyjno-denudacyjny - położony na wysokości 200-225 m n.p.m., występuje na pograniczu dolin i pagórkowatych wzniesień, tworząc powierzchnię lekko nachyloną w kierunku osi dolin, z licznymi zagłębieniami bezodpływowymi pochodzenia krasowego,
- nieckowate dolinki denudacyjne o różnych wielkościach i głębokościach, w przewadze o suchym dnie,
- taras nadzalewowy rzeki Wełnianki – wyniesiony 2-5m ponad dno doliny, lekko nachylony w kierunku doliny.

3. Typ rzeźby holocenińskiej charakteryzujący się występowaniem form erozyjnych, krasowych, akumulacji bagiennej, aluwialnej i deluwialnej reprezentują:

- doliny rzek oraz ich dopływów, posiadają szerokie i płaskie tarasy zalewowe.
- dolinki boczne o płaskich dnach, często podmokłe, wykorzystywane przez cieki,
- zagłębienia krasowe,
- formy antropogeniczne.

Rzeźba gminy Wojsławice na znacznych obszarach stanowi poważne ograniczenie dla lokalizacji zabudowy i rozwoju rolnictwa (tereny narażone na erozję) Dotyczy to głównie terenów o spadku 5% - 10 %.

1.1.2. Budowa geologiczna

Omawiany teren pod względem budowy geologicznej położony jest w obrębie Niecki Lubelskiej. Nieckę wypełniają utwory środkowej i górnej kredy, przykryte utworami czwartorzędowymi. Skały kredy górnej wykształcone są jako margle, opoki, wapienie i kreda piszcząca. Skały różnią się między sobą zawartością węglanów i krzemionki organicznej. Skały o zwiększonej zawartości krzemionki – margle i opoki są odporne i tworzą formy wyżynowe i ostańce denudacyjne. Skały o dużej zawartości węglanów – ulegają silnej degradacji, tworzą one obniżenia terenu oraz obszary z aktywnymi procesami krasowymi. Skały kredowe występują w północnej części gminy (zwarte płyty) i centralnej (wyspowo).

Trzeciorzęd na omawianym terenie nie występuje.

Na pozostałym obszarze występują utwory czwartorzędowe:

1. utwory plejstocenijskie (odpowiednie do posadowienia budynków – grunty nośne):
 - lessy (w postaci pyłów, pyłów piaszczystych, piasków gliniastych i glin pylastych o miąższości ponad 4,5 m, występują w północnej, centralnej i dominują w południowej części terenu),
 - utwory peryglacjalne w postaci średniozagęszczonych piasków, piaski gliniaste, pyły zwarte, gliny piaszczyste o miąższości od kilku do ponad 4,5 m. Występują w sąsiedztwie dolin rzek budując poziom erozyjno-denudacyjny,
 - piaski pylaste i drobne z przewarstwieniami piasków grubych o miąższości ponad 4,5 m, występują w rejonie Majdanu Ostr. i Zarowia,
 - utwory aluwialne – średniozagęszczone piaski drobne z przewagą piasków średnich o miąższości ponad 2,0 m – wschodnia część gminy,

2. utwory holocenijskie (grunty nienośne)
 - utwory bagiennie, rzeczno-bagiennie i deluwialne reprezentowane przez torfy, namuły piaszczyste i pylaste, piaski drobne, pylaste, z domieszką humusu, pyły piaszczyste o miąższości 1,0-3,0 m.

1.1.3. Warunki klimatyczne

Województwo lubelskie charakteryzuje się klimatem umiarkowanie kontynentalnym, pod względem klimatycznym można je podzielić na dwie części: północno - wschodnia (Polesie Lubelskie, Podlasie, m.in. miasto Włodawa) charakteryzuje się klimatem bardziej wilgotnym a zarazem surowszym. Część południowo - zachodnia (Wyżyna Lubelska, Roztocze) ma klimat nieco łagodniejszy i bardziej suchy.

Klimat w rejonie gminy Wojsławice charakteryzuje się przewagą wpływów kontynentalnych oraz silnym wpływem wyżyn. Charakteryzuje się długim latem, długą i chłodną zimą, wysoką amplitudą roczną większą niż 22 °C. Średnia temperatura w roku wynosi 8,7 °C, średnia suma opadów wynosi 649 mm. Bardzo wysokie są sumy rocznego usłonecznienia – ok. 1760 godzin. Przeważają wiatry z kierunku zachodniego, południowo - zachodniego i północno - zachodniego, najmniej jest wiatrów północno - wschodnich i północnych . Ciszsze i słabe wiatry do 2 m/s stanowią średnio w roku 50%.

Warunki klimatu lokalnego modyfikowane są przez rzeźbę terenu, wody, zagospodarowanie terenu, roślinność. Najkorzystniejsze warunki termiczno - wilgotnościowe panują na zboczach o ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i południowo-zachodniej.

Niekorzystne warunki klimatu lokalnego występują w dolinach. Następuje tu akumulacja powietrza, występują częste inwersje termiczne, przymrozki i mgły.

Uwzględniając panujące na terenie gminy warunki meteorologiczne oraz wpływ lokalnych czynników klimatotwórczych, można wyróżnić następujące obszary:

- topoklimat południowych zboczy o bardzo dobrych warunkach solarnych, termicznych, wilgotnościowych, przewietrzania, oraz małej częstotliwości występowania mgieł,
- topoklimat terenów wyniesionych ponad doliny, płaskich, o dobrych i przeciętnych warunkach solarnych i wietrznych, małą ilością mgieł.
- topoklimat dolin i obniżen terenowych o płytko zalegającej wodzie gruntowej, o gorszych warunkach solarnych (częste zamglenia), termicznych (inwersje termiczne), wilgotnościowych (stagnacja powietrza o wysokiej wilgotności), gorszych warunkach przewietrzania,
- topoklimat północnych zboczy wzniesień o szczególnie niekorzystnych warunkach solarnych, gorszych warunkach termicznych i wilgotnościowych, o dobrych warunkach przewietrzania.
- topoklimat obszarów leśnych i przyległych bezpośrednio do lasów o swoich warunkach.

Gmina Wojsławice charakteryzuje się bardzo dobrymi warunkami higieny atmosfery. Na terenie gminy nie występują zakłady mogące w znaczący sposób wpływać na stan czystości powietrza atmosferycznego. Na terenie gminy nie prowadzono pomiarów ciągłych zanieczyszczenia powietrza, jak również pomiarów emisji hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.

W 2000 r. prowadzono na terenie gminy (w Wojsławicach i w Kukawce) pomiary chwilowe stężeń zanieczyszczeń powietrza wykonywane mobilnym laboratorium. Analiza uzyskanych wyników oraz porównanie ich z wartościami dopuszczalnymi potwierdzają bardzo dobry stan czystości powietrza w gminie.

1.1.4. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym teren gminy Wojsławice położony jest na pograniczu zlewni Bugu i Wieprza, dwu dopływów środkowej Wisły.

Północno-wschodnia część gminy leży w zlewni Wełnianki – dopływu Bugu. Pozostała część gminy – w zlewni Wieprza: środkowa i zachodnia część gminy to zlewnia Wojsławki, fragmenty południowej części gminy należą do zlewni Wolicy.

Główną rzeką przepływającą przez teren gminy jest Wojsławka – jej górny około 12-kilometry odcinek wraz z obszarem źródłiskowym znajdują się na terenie gminy Wojsławice. Rzeką jest w znacznym stopniu uregulowana. Zlewnię Wojsławki charakteryzują znaczne spadki podłużne i poprzeczne (urozmaicona rzeźba terenu) oraz bardzo niska lesistość. Odznacza się ona niewielkimi przepływami jednostkowymi i bardzo ubogą siecią dopływów.

Drugą ważną rzeką przepływającą przez gminę jest Wełnianka, także w swym górnym biegu (odcinek około 7 km); na terenie gminy położona jest też część obszaru źródłiskowego Wełnianki. Duże odcinki rzeki są uregulowane

Na obu odcinkach rzek nie są prowadzone obserwacje wodowskazowe stanów wód. Obserwuje się, że stany wysokie występują najczęściej na przełomie zimy i wiosny, niskie zaś – późnym latem.

Pozostałe mniejsze ciek, głównie bez nazwy stanowią dopływy Wojsławki i Wełnianki.

Na terenie gminy nie występują naturalne jeziora, brak jest także większych zbiorników retencyjnych, jedynie w Wojsławicach znajduje się niezagospodarowany zbiornik o powierzchni około 1 ha. Nie występują również większe powierzchnie stawów rybnych.

Na pograniczu gminy, w gminie Kraśniczyn wykonany został zbiornik Olszanka o powierzchni 0,73 ha, w tym zwierciadła wody 0,38 ha i pojemności 4,0 tys. m³, zasilany potokiem płynącym w kierunku północnym do Kukawki.

W opracowanym przez Urząd Wojewódzki w Chełmie w 1995 r. „Programie budowy zbiorników retencyjnych w województwie chełmskim” przewidziano budowę zbiornika retencyjnego „Putnowice”, położonego w dolinie rzeki Wełnianki, na terenie trzech gmin: Wojsławice, Białopole i Uchanie.

Przewidywana powierzchnia zbiornika – 99,0 ha, pojemność 2 550 tys. m³. Termin realizacji zbiornika jest nieokreślony, brak jest także opracowanych koncepcji realizacji zbiornika.

Pierwotnie realizację zbiornika (także zbiornika Buśno gmina Białopole), przewidziano w koncepcji gospodarowania wodą w zlewni rzeki Welnianki na etapie programowania inwestycji melioracyjnych w dolinie rzeki. Ze względu na ograniczenie nakładów na melioracje, brak jakichkolwiek informacji w tym zakresie.

Na stan czystości wód rzeki Wojsławki wpływają ścieki odprowadzane z gminnej oczyszczalni ścieków w Wojsławicach. Jest to wysokosprawna oczyszczalnia ścieków BIOVAC o projektowanej przepustowości 160,0 m³/dobę, z usuwaniem związków biogenych oraz wstępnym przygotowaniem do zagospodarowania przyrodniczego osadów ściekowych. W roku 2000 do wód rzeki odprowadzonych zostało 14.100 m³, tj. średnio około 39 m³/dobę.

Ponadto niewątpliwy wpływ posiadają także zanieczyszczenia obszarowe, z terenów użytkowanych rolniczo oraz nieskanalizowanych obszarów miejscowości.

Wody rzeki Wojsławki kontrolowane są w dwu przekrojach kontrolno-pomiarowych: Wojsławice 28,6 km oraz Krasnystaw 1,6 km. Badania prowadzone w 2000 r. wykazały iż ciek ten na całej swej długości prowadził wody II klasy bądź tylko nieznacznie odbiegające od wymagań tej klasy czystości. O zakwalifikowaniu jakości wód rzeki do III klasy czystości na terenie gminy Wojsławice zaważyły nieznacznie podwyższone wartości obliczeniowe azotu azotynowego i fosforu ogólnego.

Na terenie gminy Wojsławice nie występują bezpośrednie źródła zanieczyszczenia rzeki Welnianki. Badania przeprowadzone w 1998r. wykazały, iż wody w górnym jej odcinku, tj. na terenie gminy Wojsławice spełniały wymagania klasy III czystości ze względu na niezbyt korzystne wartości obliczeniowe stężeń zawiesiny ogólnej i miana coli.

1.1.5. Wody podziemne

W obrębie opracowania występują dwa poziomy wodonośne czwartorzędowy i kredowy. Poziom czwartorzędowy posiada swobodne zwierciadło wody, zasilany jest przez infiltrację wód opadowych, posiada tendencje do obniżania się a nawet zanikania. Wody tego poziomu narażone są na zanieczyszczenia powierzchniowe pod względem fizyko-chemicznym i bakteriologicznym. Wody gruntowe nie odgrywają większego znaczenia gospodarczego.

Poziom kredowy – środowisko skalne tworzy seria skał osadowych górnej kredy. Piętro wodonośne charakteryzuje się szczelinowo-porowymi warunkami gromadzenia i przepływu wód. Wody tego poziomu zostały zaliczone do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 407. Zwierciadło wody poza dolinami rzecznyymi ma na ogół charakter swobodny. Wody naporowe piętra kredowego występują w strefach dolin, gdzie są przykryte osadami czwartorzędowymi wypełniającymi kopalne doliny.

Na terenie gminy Wojsławice nie prowadzi się monitoringu wód podziemnych. Badaniami objęto natomiast wody źródeł w miejscowości Majdan Nowy – objętego ochroną (pomnik przyrody) oraz w Majdanie Starym. Źródła współtworzące wraz z wodami podziemnymi i powierzchniowymi zintegrowany system wodonośny, cechuje odmienny sposób występowania jak również kontakt z otoczeniem. Badane źródła charakteryzowały się wysoką jakością, kwalifikującą się do klasy Ib. Oceny jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o „Klasyfikację jakości zwykłych wód podziemnych dla potrzeb monitoringu” (PIOŚ 1995 r.):

Ia	-	wody o najwyższej jakości
Ib	-	wody wysokiej jakości
II	-	wody średniej jakości
III	-	wody niskiej jakości.

Cały obszar gminy został zaliczony do Obszaru Wysokiej Ochrony (OWO) GZWP. W „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologicznej dla ustanowienia stref ochronnych GZWP nr 407” (Chełm – Zamość), w obrębie gminy wyróżniono 3 kategorie potencjalnego zagrożenia wód podziemnych piętra kredowego:

- bardzo silnie zagrożone	-	przesączalność < 2 lat
- silnie zagrożone	-	przesączalność 2 – 5lat
- średnio zagrożone	-	przesączalność 5 – 25 lat.

Północne tereny gminy, pasem od Majdanu Ostrowskiego do Huty oraz rejon Putnowic – Kolonii Putnowic zaliczone zostały do bardzo silnie zagrożonych. Pozostały obszar z wyjątkiem doliny rzeki Wojsławki i niewielkiego skrawka w południowej części gminy zaliczony został do silnie zagrożonych.

Na terenie gminy Wojsławice występuje 5 ujęć zbiorowego zaopatrzenia w wodę do picia mieszkańców, są to ujęcia : Wojsławice, Huta, Majdan Nowy, Kukawka, Majdan Ostrowski.

Stopień zwodociągowania gminy jest bliski 100 %. Ujęcia posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie poboru wody i eksploatacji urządzeń oraz posiadają wyznaczone w terenie strefy ochrony bezpośredniej, żadne z ujęć natomiast nie ma posiada dokumentacji strefy ochrony pośredniej. Ze względu na wysokie zagrożenie wód podziemnych występujące na terenie gminy, wskazana jest szczegółowa ocena warunków hydrogeologicznych określających wielkość terenów, poddanych zakazom i nakazom w ich zagospodarowaniu i użytkowaniu.

Zagrożenie dla wód podziemnych stanowi istniejące wysypisko odpadów w m. Wojsławice, nie spełniające wymogów ochrony środowiska. Docelowo wysypisko zostanie zrekultywowane. Gmina jest członkiem Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej, który kompleksowo rozwiąże problem odpadów (segregacja, utylizacja).

1.1.6. Gleby

Użytkowanie ziemi w gminie Wojsławice wg Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w W-wie przedstawia poniższa tabelka:

Powierzchnia		Użytki rolne				Lasy	Pozostałe grunty i nieużytki
		razem	grunty orne	Sady	łąki i pastwiska		
11018	ha	8572	7259	191	1122	1847	599
100	%	77,8	65,9	1,7	10,2	16,8	5,4

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne i stanowią 77,8 % powierzchni gminy, lasy natomiast stanowią 16,8 %.

W gminie Wojsławice dominują gleby chronione zapewniając korzystne warunki do upraw. Najlepsze to gleby brunatne lub czarne ziemie pszenne wytworzone z lessów. Są one wyjątkowo zasobne w składniki pokarmowe, o korzystnych warunkach wodno-powietrznych, łatwe w uprawie.

Występują one w południowej części gminy, w okolicy Wojsławic. Największą powierzchnię gminy zajmują gleby bielcowe lub brunatne wytworzone z lessów lub mieszane rędziny brunatne i deluwialne średnie i ciężkie. Wśród nich występują wyspowo gleby brunatne-pszenno – żytnie wytworzone z glin z warstwą wierzchnią piasków gliniastych, lessów lub pyłów zwykłych. Są to gleby ze znaczną zawartością składników pokarmowych, dobrymi warunkami wodno – powietrznymi i właściwą strukturą. Na terenie gminy występują również gleby zbożowo – pastewne (rędziny) oraz pszenne wadliwe (wadliwe stosunki wodne). Poważnym problemem związanym z rejonem występowania tych gleb jest erozja.

Występują 4 stopnie erozji:

- erozja słaba lub umiarkowana z płaskimi zmywami powierzchniowymi, konieczność stosowania zabiegów przeciwoerozyjnych: orka poprzeczniostkowa, unikanie ugorowania)
- erozja intensywna – konieczność zabiegów przeciwoerozyjnych w szerszym zakresie,
- erozja silna (prowadzi do zniszczenia profilu glebowego, nawet podłoża). Konieczność wyznaczenia użytków ochronnych,
- erozja bardzo silna – (rujnacja gleby, rozczłonkowanie relietu). Zabiegi przeciwoerozyjne -zalesienie, zadrzewienie lub zadarnienie.

Gleby te pomimo znacznej zasobności w składniki pokarmowe i wysokiej wartości powinny być wyłączone z intensywnej gospodarki rolniczej, ze względu na konieczność ochrony gleb i rzeźby terenu przed erozją przez dobór specjalnych roślin i metod upraw.

Obok gleb podlegającej bezwzględnej ochronie, występują na terenie gminy również gleby o mniejszej zasobności w składniki pokarmowe, dość wrażliwe na susze, Są to gleby brunatne wyługowane, rzadziej czarne ziemie żytnio-ziemniaczane dobre i słabe wytworzone z piasków gliniastych, zbożowo-pastewne. Gleby te wymagają znacznego nawożenia.

Gleby nie chronione występują w pół. – wsch. części gminy. Są to gleby brunatne i żytnio-ziemniaczane słabe, wytworzone z piasków słabo gliniastych – V kl. bonitacji. Najuboższe gleby to gleby brunatne wytworzone z piasków luźnych – VI kl. Są one bardzo ubogie w składniki pokarmowe, próchnicze, zbyt suche, przepuszczalne.

W dolinach rzek i w zagłębieniach terenu na obszarze wysoczyzn występują gleby hydrogeniczne mineralne utworzone z piasków rzecznych, namulów o znacznym stopniu uwilgotnienia oraz gleby organiczne utworzone z torfów niskich.

Użytki zielone występują na czarnych ziemiach utworzonych z pyłów ilastych zwykłych podścielonych glina ciężką – II kl. bonitacji oraz najczęściej na glebach mułowo – torfowych oraz glebach glejowych i czarnej ziemi – II, IV kl., oraz na lekkich glebach hydrogenicznych V kl.

1.1.7. Surowce mineralne

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych złóż surowców mineralnych. W Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce występuje złożo Putnowice, posiadające zatwierdzone zasoby geologiczne bilansowe surowców ilastych ceramiki budowlanej w ilości 4.00 m³. Eksploatacja złoża nie była prowadzona.

Ponadto wstępnie określono występowanie surowców ilastych w rejonie miejscowości Rozięcin, Majdan Nowy, Majdan Ostrowski, oraz torfu w miejscu planowanego zbiornika wodnego Putnowice, w dolinie rzeki Wełnianki.

1.1.8. Ekosystemy leśne

Lasy zajmują 1843 ha tj. 16,8 % powierzchni gminy, z czego lasy prywatne pokrywają powierzchnię 969 ha. Jest to mała lesistość. Zdecydowanie dominującym typem siedliska jest las świeży. Większe skupisko leśne występuje w rejonie wsi Poniatówka na północ od Wojsławic. W lesie tym występuje skupisko naturalnego buka, stanowiące najdalej wysunięte stanowisko wyspowe tego gatunku. W sąsiedztwie Kukawki, już poza granicą gminy Wojsławice, występuje większy kompleks lasów bonieckich z mieszanym drzewostanem bukowo - sosnowym. Las sosnowy pokrywa też wzniesienia w rejonie miejscowości Huta. Odrębnie należy potraktować lasy świeże porastające wąwozy lessowe, odznaczające się dużymi walorami krajobrazowymi. Na terenie gminy trwa przebudowa lasu, w miejscach po wyrębie sosny wprowadzane są drzewa liściaste. Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Chełm. Na terenie gminy nie występują lasy ochronne.

Biorąc pod uwagę zmiany w drzewostanie na skutek szkodliwego oddziaływania gazów i pyłów wydanych do powietrza w wyniku działalności, lasy gminy Wojsławice zaliczono do I strefy zagrożenia lasów (strefa słabego zagrożenia, charakteryzująca się występowaniem początkowych objawów uszkodzenia aparatu asymilacyjnego drzew).

1.1.9. Powiązania ekologiczne gminy

Uwzględniając koncepcję Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL, od strony południowej gminy Wojsławice znajduje się obszar węzłowy o znaczeniu krajowym K-22, zwany Obszarem Zamojskim. Region ten w podziale fizyczno-geograficznym zaliczany jest do strefy leśno-stepowej, dla której charakterystyczne są między innymi występowanie głębokich czarnoziemów właściwych. Dominującym typem krajobrazu naturalnego jest typ wyżynny węglanowy i lessowy, z charakterystycznymi głęboko wciętymi dolinkami i licznymi źródłami. Podobne cechy krajobrazu występują także na terenie gminy Wojsławice.

Od strony wschodniej gmina graniczy ze Skierbieszowskim Parkiem Krajobrazowym i Grabowiecko-Strzeleckim Obszarem Chronionego Krajobrazu w części północno- wschodniej.

W granicach administracyjnych gminy Wojsławice znajduje się fragment Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który obejmuje ponad 90 % powierzchni gminy. Jedynie obszary w północno-wschodnie nie wchodzi w GSOCHK.

Grabowiecko-Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony został w 1983 r.

i zajmuje powierzchnię 26 963 ha. Stanowi naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi – Skierbieszowskim i Strzeleckim. Zachodnia część obszaru obejmuje fragment doliny Wieprza, natomiast jego wschodnia część dolinę Bugu, środkową część obszaru charakteryzuje malowniczy i bogato urzeźbiony teren Wyniosłości Giełczewskiej i Działów Grabowieckich. Występują tu malownicze wąwozy, jary i dolinki wyrzeźbione w lessowym podłożu. Lasy zajmują tu stosunkowo niewielką powierzchnię. Znajdują się jednak one w najbardziej niedostępnych zakątkach, wykazują duży stopień naturalności. Wschodnie obszary gminy graniczą z gminą Białopole, na teren której przechodzi Grabowiecko-Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu. Od strony południowej gmina Wojsławice graniczy z gminą Grabowiec i Uchanie, gdzie bezpośrednio nie występują obszary objęte ochroną prawną.

1.1.10. Obszary prawnie chronione

W granicach administracyjnych gminy zlokalizowane są obszary i obiekty chronione prawem:

1. Obszary chronionego krajobrazu

- Grabowiecko - Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony rozporządzeniem Nr 51 Wojewody Chełmskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. (Dz.Urz. Woj. Chełmskiego Nr 10 z dnia 29 czerwca 1998 r. poz. 87) istniejący od 1983 r. , zajmuje powierzchnię 26 963 ha. Położony jest na terenie gmin: Krasnystaw, Miasto Krasnystaw, Kraśniczyn, Wojsławice, Białopole , Dubienka, Leśniowice i Żmudź. Obszar składa się z 2 enklaw przedzielonych Skierbieszowskim Parkiem Krajobrazowym. Enklawa zachodnia obejmuje obszary gminy i miasta Krasnystaw, enklawa wschodnia – pozostałe gminy. Gmina Wojsławice położona jest w obrębie enklawy wschodniej. Stanowi naturalny korytarz pomiędzy dwoma parkami krajobrazowymi – Skierbieszowskim i Strzeleckim. Zachodnia część obszaru obejmuje fragment doliny Wieprza, natomiast jego wschodnia część dolinę Bugu, środkową część obszaru charakteryzuje malowniczy i bogato ukształtowany teren Wyniosłości Giełczewskiej i Działów Grabowieckich. Występują tu malownicze wąwozy, jary i dolinki wyrzeźbione w lessowym podłożu. Lasy zajmują tu stosunkowo niewielką powierzchnię. Znajdują się jednak one w najbardziej niedostępnych zakątkach, wykazują duży stopień naturalności. Teren ten obfituje w rzadkie gatunki roślin jak: zawilec wielkokwiatowy, miłek wiosenny, goryczka krzyżowa, obuwik pospolity, storczyk.

Ponieważ obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się przyrodniczo i krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów, zagospodarowanie tych terenów powinno zapewnić stan względnej równowagi systemów przyrodniczych.

Użytkowanie tych terenów powinno odbywać się na zasadach racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i krajobrazowych polegających na:

- utrzymaniu procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowaniu różnorodności gatunkowej,
- zapewnieniu ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów,
- kształtowaniu właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

2. Pomniki przyrody

- Dwa kasztany jadalne, nr ewidencyjny 127, lokalizacja w parku przy leśniczówce w miejscowości Poniatówka. Dane o pomnikach: I - 115 cm, wysokość 21 m., rzut korony – 19 m.; II - obwód 64 cm, wysokość 14 m., rzut korony – 7 m.
Ustanowiony Zarządzeniem Nr 27 Wojewody Chełmskiego z dnia 20 grudnia 1988 r.
- Tulipanowiec amerykański, nr ewidencyjny 128, lokalizacja w parku przy leśniczówce w Poniątówce. Obwód drzewa 195 cm, wysokość 27 m., rzut korony – 15 m.
Ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Chełmskiego Nr 27 z dnia 20 grudnia 1988 r.
- Nisza źródłiskowa znajdująca się w bocznym odgałęzieniu zakrzaczonego wąwozu na wschód od wsi Majdan Nowy, składająca się z 7 obfitych źródeł oraz kilku mniejszych wysięków. Powierzchnia zajęta - około 0,64 ha na gruntach wspólnoty wsi Majdan Nowy.
Ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Chełmskiego Nr 27 z dnia 20 grudnia 1988 r.
- Nisza źródłowa o powierzchni około 1,5 ara położona we wnętrzu zbocza głębokiego zadrzewionego wąwozu śródpolnego, położonego na płd. zach. od miejscowości Wojślawice na gruntach prywatnych Pana Jana Słomki.
Ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Chełmskiego Nr 27 z dnia 20 grudnia 1988 r.

3. Ochrona gatunkowa

W wąwozach znajdujących się w okolicach Majdanu Nowego występuje rzadka roślina górską, wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin – cebulica dwulistna. Roślina ta objęta jest ochroną gatunkową na terenie byłego województwa chełmskiego rozporządzeniem Nr 75 Wojewody Chełmskiego z dnia 10 listopada 1998 r. (Dz.Urz. Woj. Chełmskiego Nr 19 z 21 grudnia 1998 r.) Stanowisko cebulicy dwulistnej jest jedynym występującym na Lubelszczyźnie.

Na terenie Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zasady zagospodarowania określone w § 4 rozporządzenia Wojewody Chełmskiego z dnia 29 czerwca 1998 r., tj. :

- Realizacja nowych inwestycji lub modernizacja istniejących nie może kolidować z nadrzędną funkcją Obszaru i obniżać jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych. W przypadku istniejących uciążliwych budowli lub urządzeń należy podejmować prace zmierzające do zmniejszenia ujemnego oddziaływania tych obiektów na środowisko przyrodnicze;
- Na terenie Obszaru mogą być lokalizowane obiekty o charakterze turystyczno-wypoczynkowym w miejscach wyznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego, o ile nie kolidują z zasadniczą funkcją ekologiczną Obszaru i nie prowadzą do przekroczenia odpowiednich wskaźników chłonności turystycznej;
- Szczególną opieką należy otoczyć obiekty zabytkowe kultury materialnej oraz miejsca pamięci narodowej;
- Popierać formy regionalne budownictwa oraz tworzyć warunki do ich rozwoju, zmierzające do wyeksponowania naturalnych walorów krajobrazu;
- Obiekty przyrodnicze o najwyższych walorach przyrodniczo-naukowych winny być obejmowane różnymi formami ochrony przyrody i w miarę możliwości udostępniane dla celów turystyczno-poznawczych;
- Integralną częścią Obszaru jest część otuliny Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego i otulina Strzeleckiego Parku Krajobrazowego.

Zgodnie z § 5 w/w rozporządzenia na terenie Obszaru obowiązują następujące zakazy:

- Lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi;
- Lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, które uzyskały negatywną ocenę oddziaływania na środowisko;
- Lokalizacji nowych lub rozbudowy istniejących obiektów istotnie zmniejszających walory przyrodnicze lub krajobrazowe;
- Wydobywania skał i surowców mineralnych za wyjątkiem lokalizacji kopalni piasku, gliny, żwiru i torfu uwzględnionych w planach zagospodarowania przestrzennego;
- Prowadzenia trwałych odwodnień terenu powodujących degradację gleby lub szaty roślinnej oraz odwodnienia nie użytkowanych gospodarczo bagien i torfowisk, zwłaszcza śródleśnych i śródpolnych;
- Dokonywania zmian koryt rzecznych za wyjątkiem działań związanych z renaturalizacją stosunków wodnych;

- Wysypywania, zakopywania odpadów lub innych nieczystości w miejscach nie przeznaczonych do tego w planach zagospodarowania przestrzennego oraz wprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wody i gleby.

Na terenie Obszaru stosownie do § 6 cytowanego rozporządzenia wymagany jest obowiązek uzgadniania z dyrektorem Zarządu Chełmskich Parków Krajo-
brazowych :

- projektów zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska,
- prowadzenia nowych dróg publicznych lub budowa innych, liniowych urządzeń infrastruktury technicznej;
- dokonywania zmian stosunków wodnych,
- wydobywania skał i surowców mineralnych;
- wycinania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych i śródłukowych o powierzchni powyżej 5 arów.

2. SFERA KULTUROWA

2.1. INFORMACJA O ZASOBACH ZABYTKOWYCH

2.2. DOBRA KULTURY OBJĘTE OCHRONĄ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

2.2. 1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

2.2. 2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

2.1. INFORMACJA O ZASOBACH ZABYTKOWYCH

Powierzchnia gminy Wojsławice wynosi 110,18 km² i obejmuje 23 jednostki osadnicze. Obszar gminy charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi.

Gmina Wojsławice leży w obszarze Działów Grabowieckich stanowiących wschodnią część Wyżyny Lubelskiej, na wysokości geograficznej względnej od 200 m npm w dolinie Wojsławki, do 307 m npm w okolicy Majdanu Nowego. Charakterystyczną cechą rzeźby terenu gminy jest jej urzeźbienie licznymi wąwozami i suchymi dolinami, zwanymi „derbami”, osiągającymi długość 1,5 do 2 km, przy średniej głębokości ok. 12 m.

Na obszarze gminy występuje niewiele źródeł, mała jest gęstość sieci rzecznej. Lasy także zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię - większe skupiska, z fragmentami drzewostanów bukowych, występują w rejonie wsi Poniatówka i Sarniak. Lasy sosnowe i mieszane rosną w okolicach wsi Huta i Majdan Nowy.

Obszar gminy Wojsławice został dobrze rozpoznany pod względem archeologicznym, za pomocą badań powierzchniowych metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Z analizy poszczególnych obszarów AZP wynika, że ważną rolę dla rozwoju osadnictwa gminy odegrała rzeka Wojsławka wraz z dopływami, w pobliżu których skupiają się punkty osadnicze.

Osadnictwo pradziejowe na tym terenie sięga mezolitu - środkowej epoki kamienia, nasiliło się w młodszej epoce kamienia - neolicie i rozwijało się w następnych epokach. Najsilniej zaznaczyło się osadnictwo neolityczne i wczesnośredniowieczne oraz związane z epoką brązu, najrzadziej występują stanowiska z okresu wpływów rzymskich.

Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Wojsławice występują w dużej ilości, najczęściej na małych powierzchniach - do 1 ha, niekiedy - na 5 ha. Znaleziska w postaci ceramiki, przedmiotów krzemiennych i fragmentów kości mają charakter stanowisk wielokulturowych świadczących o intensywnej penetracji osadniczej tych ziem, a więc o sprzyjających warunkach osadniczych tego terenu w różnych okresach dziejów.

W pierwszych wiekach funkcjonowania państwa polskiego teren całej ziemi chełmskiej, w tym okolice dzisiejszych Wojsławic, był regionem, o który toczyła się rywalizacja Polski i Rusi oraz Węgier i Litwy.

Przynależność państwowa tego obszaru ustabilizowała się w końcu XIV w., z chwilą przyłączenia do Polski.

Siedziba gminy - dawne miasteczko, a dziś osada Wojsławice, rozlokowana jest na niedużym wzniesieniu wśród podmokłych łąk doliny rzeki Wojsławki.

Ważne daty w dziejach Wojsławic, to:

- 1434** - pierwsze wzmianki historyczne o Wojsławicach, jako wsi należącej do parafii kumowskiej - wówczas to Władysław Jagiełło nadał ją, jako wcześniejszą wieś Królewską, na własność Janowi Ligięzie Czyżowskiemu, kasztelanowi krakowskiemu.
- 1440** - pierwszy właściciel - Jan Ligeza Czyżowski podniósł Wojsławice do godności miasta, na prawach magdeburskich. W tym czasie ukształtowany został układ urbanistyczny, zachowany do dziś cenny przykład średniowiecznego układu przestrzennego. Prawdopodobnie w pobliżu miasta zbudowany został warowny zamek.
- 1445** - pierwsze wzmianki o Żydach.
- 1446** - Wojsławice - miejscem sejmiku Ziemi Chełmskiej.
- 1490** - podczas najazdu tatarskiego miasto ulega częściowemu zniszczeniu. W celu poddźwignięcia miasta z upadku, Hieronim Czyżowski na 10 lat zwolnił mieszczan z wszelkich powinności.
- 2 ćw. XVI w.** - w miasteczku powstaje żydowska gmina wyznaniowa.
- 1595 - 1608** - na miejscu poprzednich świątyń wzniesiony zostaje obecny kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła.
- 1629** - miasteczko przechodzi w ręce Janusza Tyszkiewicza - wojewody kijowskiego.
- 1671** - odbudowany po pożarze kościół powiększony zostaje o dwie kaplice, według projektu Jana Michała Linka.
- 2 poł. XVIII w.** - po spadkobiercach Tyszkiewiczów miasteczko przechodzi w posiadanie Stanisława Stefana Czarnieckiego - pisarza polnego koronnego, synowca sławnego hetmana.
- 1703 - 1790** - miasto we władaniu Potockich. Wiek XVIII przynosi Wojsławicom pożary, epidemie i konflikty żydowskiej części mieszkańców.

- 1717** - na 254 mieszkańców Wojsławic, 86 osób stanowili Żydzi.
- poł. XVIII w.** - obok kościoła parafialnego powstaje dzwonnica, w latach 1945-46 przebudowana i podwyższona.
- 1761** - na podstawie oskarżenia o mord rytualny, ortodoksyjni Żydzi zostali wygnani z miasta.
- 1762** - z fundacji Marianny z Daniłowiczów Potockiej wzniesiono pięć kapliczek przydrożnych przy wszystkich drogach wjazdowych do Wojsławic, by ustrzec miasto przed klątwą rabina.
- 1771** - wzniesiona zostaje cerkiew parafialna greckokatolicka p.w. św. Eliasza Proroka, obecnie prawosławna. W 1950 r. zamieniona na magazyn rolniczy, od 1964 r. magazyn - muzeum w Lublinie.
- 1780** - Żydzi otrzymują ponowne zezwolenie na osiedlenie. Dzielnica żydowska powstaje na południe od rynku, przy placu targowym. Wybudowano murowaną bożnicę (rozebrana w 1981 r.).
- 1790 - 1923** - Wojsławice przechodzą w ręce rodziny kasztelańskiej Poletyłów.
- XIX w.** - Poletyłowicze utworzyli tu ośrodek przemysłowy z browarem, gorzelnią, octownią, fabryką sukna i narzędzi rolniczych oraz hutą szkła.
- 2 poł. XIX w.** - przy cerkwi powstaje dzwonnica - murowana z cegły, zwieńczona cebulastym hełmem.
- 1860** - zniszczenia po powstaniu styczniowym i pozbawienie Wojsławic praw miejskich.
- ok. 1894** - zbudowana zostaje synagoga. Po 1944 r. wykorzystana na magazyn rolniczy, w latach 1988-92 - odrestaurowana, obecnie siedziba biblioteki gminnej.
- od 1918** - majątek Poletyłów zostaje rozparcelowany, zabudowania w większości zdewastowane lub rozebrane.
- 1939 - 1945** - hitlerowcy wymordowali ludność żydowską i zdewastowali obiekty jej gminy. W okolicznych terenach było wiele miejsc egzekucji (m.in. w Majdanie i Ostrowie). Warunki terenowe sprzyjały organizowaniu się i działaniom partyzanckim.

Najpoważniejszą akcją zbrojną była zwycięska bitwa pod Wojsławicami, mająca na celu przeciwdziałanie planowanej pacyfikacji miejscowości, stoczona 17 kwietnia 1944 r. Połączonymi siłami AK, BCh, AL i oddziału partyzantki sowieckiej majora Fiodorowa dowodził por. Witold Fałkowski ps. Wik. 24 lipca 1944 r. ziemie te zostały następnie zajęte przez oddziały Armii Czerwonej.

Gmina posiada liczne walory wskazane do ochrony: malowniczy krajobraz, ciekły wodne i bardzo dobre gleby stanowiące naturalną barierę przed nadmierną intensyfikacją i rozproszaniem zabudowy. Niewielkie kompleksy leśne o dużym stopniu naturalności i dużych walorach przyrodniczych wymagają ochrony przed zmianą użytkowania na nieleśne.

Z uwagi na atrakcyjność krajobrazową obszaru gminy wskazany jest rozwój niewielkich form rekreacji i turystyki kwalifikowanej (wsie letniskowe), dla Wojsławic w perspektywie możliwość odzyskania praw miejskich.

2.2. DOBRA KULTURY OBJĘTE OCHRONĄ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

2.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

- wszelkie działania projektowo - realizacyjne związane z obiektami zabytkowymi wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, zapewnienia ochrony ich ekspozycji i odpowiedniego wkomponowania przy projektowaniu nowej zabudowy.

1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego.

1) Rejestr zabytków obejmuje obiekty:

- a) **Majdan Nowy**
 - grodzisko zw. „Pohulanka” - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/218,
- b) **Ostrów Kolonia**
 - cmentarz wojenny z I wojny światowej - w granicach działki, nr rej. zabytków CH A/204,
- c) **Putnowice Wielkie**
 - starożytne cmentarzysko kurhanowe - w granicach historycznych, nr rej. zabytków CH A/120/264,
- d) **Turowiec**
 - dawna cerkiew greckokatolicka, obecnie kościół rzymskokatolicki p.w. św. Barbary - w granicach cmentarza kościelnego, nr rej. zabytków CH A/141/47,
- e) **Wojsławice**
 - układ urbanistyczny osady Wojsławice - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/590,
 - zamczysko z pozostałościami umocnień ziemnych - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/219,
 - zespół kościelny: kościół rzymskokatolicki p.w. św. Michała Archanioła, dzwonnica, plebania, drzewostan - w granicach cmentarza kościelnego, nr rejestru zabytków A/320,

- dawna cerkiew greckokatolicka, nr rejestru zabytków A/478,
- dawna synagoga - w granicach murów zewnętrznych, nr rej. zabytków CH A/131/37,

f) Wólka Putnowicka

- kopiec ziemny (mogiła), tzw. „Ostra Mogiła” - w granicach historycznych, nr rej. zabytków A/417,

2.2.2. Obiekty objęte ewidencją zabytków

1) Czarnołozy

- a) krzyż drewniany - 1935,
- b) 5 domów drewnianych: z 1910 - nr 29, z 1914 - nr 26, z 1924 - nr 20,
z 1928 - nr 8, z 1937 - nr 18,

2) Huta

- a) krzyż murowany - 1935,
- b) kapliczka murowana, obok domu nr 112 - 4 ćw. XIX w.
- c) szkoła drewniana - 1920
- d) dom drewniany - 1930 - nr 79, przeniesiony na obecne miejsce po 1945,

3) Kukawka

- a) szkoła drewniana - 1929,
- b) zespół folwarczny, obecnie zagroda nr 66 (rządówka drewn. - ok. 1815, spichlerz drewn. - 1928, studnia mur. - 1920, piwnica mur. - 1894),
- c) 5 domów drewnianych: z ok. 1910 - nr 35, z 1924 - nr 25
i z 1929 - nr 33,37,39,

4) Majdan

- a) zagroda nr 79 (obora drewn. - 1936, spichlerz drewn. - pocz. XX, stodoła drewn. - pocz. XX, wozownia drewn. - pocz. XX),
- b) dom nr 63, drewniany - 1945,

5) Majdan Kukawiecki

- a) zagroda nr 12 (dom drewniany - 1919, obora drewn. - 1919, piwnica murowana - 1919),

6) Majdan Ostrowski

- a) szkoła murowana -1928,
- a) zagroda nr 6 (dom drewniany - 1940, b. spichlerz drewn. - 1940,
- c) 3 domy drewniane: z 1919 - nr 4, z 1930 - nr 1 i z 1934 - nr 26,

7) Nowy Majdan

- a) 5 domów drewnianych: z 1914 - nr 7, z 1926 - nr 55, z 1930 - nr 30 i 87, z 1941 - nr 27, przeniesiony z Surhowa,

8) Ostrów

- a) krzyż drewniany -1946,
- b) zespół szkoły (szkoła drewniana, obecnie dom mieszkalny nr 32 - 1890, park - ok. 1890),
- c) zagroda nr 46 (spichlerz z oborą drewniany - ok. 1930),
- d) 6 domów drewnianych: z 1924 - nr 33, z 1928 - nr 65, z 1930 - nr 23, z 1932 - nr 58 i 60, z 1932 - nr 60,

9) Ostrów - Kolonia

- a) zespół dworski Poletyłów (dwór murowany - 1931, piwnica mur. - 1931, ruina czworaka mur. - 1931, spichlerz mur. - 1931, stodoła z oborą murowana - k. XIX),

10) Popławy

- a) kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena, drewniana - XIX,

11) Putnowice - Kolonia

- a) 2 krzyże: drewniany - 1900 i żeliwny na mur. postumencie - 1922,
- b) 2 szkoły drewniane: 1935 i 1949,
- c) obora folwarczna mur., obecnie dom mieszkalny nr 16 - 3 ćw. XIX,
- d) zagroda nr 27 (dom murowany - l. 30 XX i obora mur. - l. 30 XX),
- e) spichlerz drewniany w zagrodzie nr 22 - 1945,
- f) dom z oborą mur., nr 11 - 1925,
- g) dom murowany nr 12 - 1925,
- h) 2 domy drewniane - z 1920 - nr 53 i z 1930 - nr 17,

12) Putnowice Wielkie

- a) kapliczka drewniana - ok. 1900,
- b) 2 domy drewniane: z 1910 - nr 17 i z 1930 nr 15,

13) Rożęcín

- a) szkoła drewniana, obecnie Wiejski Dom Kultury (oszalowany) - 1933
- b) dom drewniany, nr 29 - l. 30 XX,

14) Stary Majdan

- a) szkoła drewniana - 1928,
- b) zagroda nr 52 (dom drewniany - ok. 1920 i obora drewn. - ok. 1920),

15) Trościanka

- a) krzyż drewniany - 1905,

16) Turowiec

- a) dom drewniany, nr 15 - ok. 1920,

17) Wólka Putnowicka

- a) kapliczka drewniana - pocz. XX,
- b) obora drewniana w zagrodzie nr 24 - 1935,

18) Wojsławice

- a) 5 kapliczek murowanych z 1762:
 - św. Barbary - ul. Grabowiecka,
 - św. Floriana - ul. Uchańska,
 - św. Jana Nepomucena - ul. Chełmska,
 - św. Michała Archanioła - ul. Krasnostawska,
 - św. Tekli,
- b) pozostałości zespołu dworsko - folwarcznego (dwór rozebrany 1959), ul. Szkolna:
 - pozostałości zamku (fundamenty), mur. - XV/XVI,
 - ruina oranżerii, mur. - ok. poł. XIX,
 - brama wjazdowa mur. - ok. poł. XIX,
 - ruina stajni mur. - ok. poł. XIX,
 - park z aleją lipową - k. XVIII,
 - rządówka, obecnie poczta, mur. - 1892,
 - dom murowany - ok. poł. XIX,
 - czworak drewniany w zagrodzie, ul. Uchańska 8 - ok. 1830,
 - 2 czworaki drewniane, ob. domy, ul. Uchańska 6 i 10 - ok. 1830,
- c) ul. Chełmska - 3 domy drewniane: 1910 - nr 7, 1920 - nr 13,
ok. 1925 - nr 11,

- d) ul. Grabowiecka - 8 domów drewnianych: 1900 - nr 15, 1909 - nr 37,
1925 - nr 28 i 58, 1927 - nr 23 i 32, 1935 - nr 46 i 56,
- e) Rynek:
- 5 domów drewnianych: 1920 - nr 33 i 36, 1925 - nr 47/48
i 75, 1937 - nr 77
 - dom drewn.-mur. wł. parafii rzym.-kat., nr 89/90 - po 1915,
 - 7 domów mur.-drewn.: 1920 - nr 37, 38, 41/42, 43, k. XIX - nr
71, 1925 - nr 76, ok. 1930 - nr 82,
 - 6 domów murowanych: 1927-1930 - nr 7, 1930 - nr 12, 13, 83,
84, 85,
 - dom murowany GS Wojsławice - 1931 - nr 5,
 - pozostałości fabryki drewn., ob. dom mieszkalny nr 1 - ok. 1920,
- f) ul. Uchańska:
- dom murowany, nr 7 - 1 poł. XIX,
 - 11 domów drewnianych: ok. 1900 - nr 38, ok. 1918 - nr 65 i 68,
ok. 1920 - nr 59, 60, 63, ok. 1925 - nr
19, 54, 56, 57, ok. 1930 - nr 13,
 - zagroda nr 69: dom drewn. - ok. 1918, spichlerz drewn. - ok. 1918,
- g) młyn elektryczny, ul. Krasnostawska nr 19, mur. 1924,
przebudowany 1960,

19) Cmentarze i mogiły objęte ewidencją służby ochrony zabytków:

- a) Krasne - cmentarz unicki (przycerkiewny) - XVIII,
- b) Ostrów Kol. - cmentarz z I wojny światowej - 1915,
- c) Putnowice Wielkie - mogiła nieznanego żołnierza - 1944
- d) Turowiec - cmentarz rzymskokatolicki - l. 20. XX,
- cmentarz polskokatolicki - 1928,
- cmentarz prawosławny, d.unicki - 1 poł. XIX,
- e) Wojsławice - cmentarz niemiecki, wojenny - 1914,
- cmentarz rzymskokatolicki, prawosławny,
polskokatolicki - 1793 - 1803,
- cmentarz żydowski - 2 poł. XIX.

Stanowiska archeologiczne zarejestrowane podczas AZP na terenie gminy.

W przypadku natrafienia - podczas realizacji inwestycji - na ruchome zabytki archeologiczne w postaci ceramiki, kafli, szkła, przedmiotów krzemiennych, kości ludzkich lub zwierzęcych - inwestor zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia o tym fakcie Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Chełmie.

Prace ziemne mogą być objęte nadzorem archeologicznym.

ISTNIEJĄCE I POSTULOWANE FORMY OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH

Ślady dawnej kultury budowlanej zachowane na obszarze gminy wymagają wydobycia we współczesnym krajobrazie, odpowiedniego skomponowania, bądź adaptacji w nowej architekturze.

Dotyczy to wszelkich działań w tworzeniu współczesnego budownictwa mieszkaniowego, usługowego, rekreacyjnego i przemysłowego wywołującego skutki przestrzenne otoczenia zachowanych dóbr:

Odpowiednich działań wymaga uczytelnienie i wyeksponowanie historycznego układu urbanistycznego centrum Wojsławic, z wyraźnym podkreśleniem i uatrakcyjnieniem funkcji rynku.

3. SFERA SPOŁECZNA

- 3.1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE, DEMOGRAFIA
- 3.2. MIESZKALNICTWO
- 3.3. URZĄDZENIA OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW
- 3.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA
- 3.5. BUDŻET GMINY

3. SFERA SPOŁECZNA

Głównymi elementami charakteryzującymi sferę społeczną są:

- stosunki ludnościowe,
- mieszkalnictwo,
- urzędnia obsługi mieszkańców - usługi wg EKD,
- aktywność społeczna,
- budżet gminy.

3.1. STOSUNKI LUDNOŚCIOWE, DEMOGRAFIA

Analizą objęto następujące elementy struktury demograficznej:

1. Ludność
2. Ruch naturalny ludności, migracje ludności
3. Struktura wieku ludności
4. Poziom wykształcenia

3.1.1. Ludność

Stan ludności w gminie Wojsławice na koniec 2000 r. wynosił 4508 osób, w tym 2265 mężczyzn i 2243 kobiety.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat (1990 - 2000) liczba ludności systematycznie spada. W roku 1990 gminę zamieszkiwało 5084 osoby.

Wraz ze zmniejszaniem się liczby ludności zmniejszył się wskaźnik zaludnienia. W 1990 roku wynosił 46,2 osób/km², w 2000 roku - 40,9 osób/km² i był niższy od gęstości zaludnienia powiatu chełmskiego - 42,5 osób/km², województwa lubelskiego - 88,8 osób/km², kraju - 123,6 osoby/km².

Wskaźnik feminizacji w okresie 1990 -2000 znacznie się zmniejszył. Nastąpiło zrównoważenie płci. W 1990 roku wskaźnik ten wynosił 103,7 K / 100 M, w województwie lubelskim - 105,2 K / 100 M.

3.1.2. Ruch naturalny ludności

- a) Ilość zawieranych małżeństw na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia systematycznie spada. W 1990 r. ilość zawieranych małżeństw wynosiła 37, a w roku 2000 tylko 9.
- b) Liczba urodzeń w 1990 r. wynosiła 79, w roku 2000 - 40.
- c) Liczba zgonów w okresie 1990 - 2000 utrzymywała się praktycznie na stałym poziomie, z niewielkim spadkiem. W roku 1990 liczba ta wynosiła 81 osób, w 1998 r. - 83 osoby, w 2000 r. - 71 osób.
- d) Przyrost naturalny od 1990 roku jest ujemny i stale wzrasta. W 1990 r. w przeliczeniu na 1000 osób wynosił $-0,4\text{‰}$, a w 2000 r. - $6,7\text{‰}$.
- e) Saldo migracji ludności w okresie dziesięcioletnim było ujemne lecz ulega ciąglemu zmniejszeniu. I tak w roku 1990 saldo migracji na 1000 osób wynosiło - 18,1, w 2000 r. - 6,9.

W powiecie chełmskim w 2000 r. saldo migracji wynosiło -3,1, a w województwie lubelskim -1,4.

Wymienione wyżej zjawiska demograficzne w gminie Wojsławice, na tle powiatu chełmskiego, województwa lubelskiego i kraju przedstawia tabela 1 i 2.

Tabela 1

Lp	Rok	Ludność				
		ogółem	na 1 km ²	Mężczyźni	Kobiety	Kobiety na 100 M
1.	1990	5084	46,2	2496	2588	103,7
2.	1995	4859	44,0	2440	2419	99,1
3.	1997	4694	43,0	2331	2363	101,1
4.	1998	4609	42,0	2300	2309	100,4
5.	1999	4549	41,3	2276	2273	99,8
6.	2000	4508	40,9	2265	2243	99,0
Powiat chełmski w 2000 r.		75707	42,5	37 441	38 266	102,2
Województwo lubelskie w 2000 r.		2232054	88,8	1087603	1144451	105,2
Polska w 2000 r.		38644211	123,6	18772964	19871247	105,8

Tabela 2

Lp	Rok	w liczbach bezwzględnych			na 1000 ludności			w liczbach bezwzględnych			na 1000 ludności		
		Malżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost	Malżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost	Napływ		Odpływ	Saldo
1.	1990	37	79	81	-2	6,9	14,8	15,2	-0,4	55	147	-92	-18,1
2.	1995	28	65	76	-11	5,6	13,0	15,2	-2,2	64	134	-70	-14,4
3.	1997	30	50	80	-30	6,2	10,4	16,6	-6,2	61	96	-35	-7,5
4.	1998	20	53	83	-30	4,2	11,1	17,4	-6,3	52	99	-47	-9,9
5.	1999	23	39	64	-25	5,1	8,6	14,1	-5,5	50	100	-50	-10,7
6.	2000	9	40	71	-31	1,9	8,6	15,4	-6,7			-32	-6,9
	1999	439	827	991	-164	5,7	10,7	12,8	-2,1	991	1362	-371	-4,9
	2000	401	822	986	-164	5,2	10,7	12,8	-2,1	917	1152	-235	-3,1
	1999	13 074	23 406	23 632	-226	5,8	10,4	10,5	-0,10	26 897	30 016	-3119	-1,4
	2000	12 561	23 111	23 228	-117	5,6	10,3	10,4	-0,05	23 254	26 336	-3082	-1,4
	1990	219 398	382 002	381 415	587	5,7	9,9	9,9	0,0	453 970	439 959	-14 011	0,4

3.1.3. Struktura wieku ludności

Analiza struktury wieku ludności w gminie wskazuje, że - podobnie, jak w regionie i kraju następuje proces starzenia się społeczeństwa.

Z danych zawartych w tabeli 3 wynika:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ogólnej mieszkańców gminy zmniejszył się z 25,0 % w 1990 r. do 24,8 % w 2000 r.

W powiecie chełmskim udział ten w 2000 r. wynosił - 26,4 %, a w województwie lubelskim - 25,2 %,

- udział ludności w wieku poprodukcyjnym (60 K, 65 M i więcej) zwiększył się z 23,5 % w roku 1990 do 23,8 % w roku 2000.

Dla powiatu chełmskiego udział ten wynosił 18,3 %, a dla województwa 16,0 % w 2000 r.

- udział ludności w wieku produkcyjnym (18-64 M i 18-59 K) utrzymywał się w zasadzie na tym samym poziomie, tj.: w 1990 r. wynosił -51,5 % ogółu ludności, a w 2000 r. - 51,4 %.

W powiecie chełmskim w 2000 r. udział ludności w wieku produkcyjnym wynosił - 55,3 %, a w województwie lubelskim - 58,8 %.

Jednocześnie odnotowuje się w grupie wieku produkcyjnego większy udział ludności powyżej 45 roku życia.

Tabela 3

Lp	Rok	Ludność w wieku						Współczynnik obciążenia ekonomicznego
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		l.b.	%	l.b.	%	l.b.	%	
1.	1990	1271	25,0	2619	51,5	1194	23,5	94,1
2.	1995	1258	25,9	2419	49,8	1182	24,3	100,9
3.	1997	1210	25,8	2360	50,3	1124	23,9	98,9
4.	1998	1185	25,7	2322	50,4	1102	23,9	98,5
5.	1999	1150	25,3	2320	51,0	1079	23,7	96,1
6.	2000	1119	24,8	2318	51,4	1071	23,8	94,0
Powiat chełmski	1999	20 603	27,1	41 559	54,7	13 873	18,2	83,0
	2000	20 014	26,4	41 869	55,3	13 824	18,3	80,8
Wojew. lubelskie	1999	580 582	26,0	1300 140	58,2	354 215	15,8	71,9
	2000	562 445	25,2	1313125	58,8	356 484	16,0	70,0
Polska	1999	9613 800	24,9	23423 500	60,6	5616 300	14,5	65,0

3.1.4. Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia w gminie Wojsławice na tle województwa chełmskiego w 1996 r. podaje poniższe zestawienie:

Tabela 4

LP.	WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	wyższe	policealne	średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	podstawowe	niepełne podstawowe, bez wykształcenia
1.	o	3303	65	50	371	96	764	1523	434
	GMINA WOJŚLAWICE 1996 R. m	1897	17	12	201	26	453	782	155
	k	1904	48	38	170	70	311	741	279
2.	WIEŚ woj. chełmskie 1996 R.	83 067	1460	1224	10 502	2565	19 343	39 724	8249

o - ogółem
m - mężczyźni
k - kobiety

Prawidłowy, długofalowy rozwój gospodarczy gminy warunkują poprawne stosunki demograficzne oraz korzystne tendencje zachodzące w zjawiskach demograficznych. Transformacja ustrojowa, jaka dokonała się w ostatnich latach zakłóciła ustalone wieloletnie tendencje przekształceń demograficznych.

Aby gmina mogła się prawidłowo rozwijać, konieczne jest stałe odmladzanie populacji gminy, czyli zachowanie odpowiedniej dynamiki procesu zastępowalności pokoleniowej (reprodukcji). Na proces ten zasadniczy wpływ ma wskaźnik przyrostu naturalnego, wskazuje on na aktywność demograficzną populacji.

Urodzenia są najważniejszym i największym składnikiem ruchu naturalnego ludności.

Sytuacja demograficzna gmin wiejskich lubelszczyzny prezentuje się bardzo niekorzystnie na tle kraju. Już od początku lat 90-tych wiele gmin województwa lubelskiego wskazywało ujemny przyrost naturalny.

Średnia przyrostu naturalnego dla województwa lubelskiego osiągnęła w 2000r. (-0,10 ‰), powiatu chełmskiego (-2,1 ‰). Na tym tle gmina Wojsławice z (-6,7 ‰) przyrostu naturalnego w 2000 r. plasuje się poniżej średniej wojewódzkiej czy powiatowej.

Należy się spodziewać dalszego spadku urodzeń w latach następnych, pomimo tego, iż w wiek reprodukcyjny weszły roczniki wyżu demograficznego z lat 70-tych.

Na poziom przyrostu naturalnego w latach następnych zasadniczy wpływ będzie miała:

- 1) liczba zawartych małżeństw,
- 2) liczba i struktura kobiet wg grup wieku rozrodczego (15-49 lat).

Liczba zawartych małżeństw w gminie Wojsławice wynosiła w 2000 r. - 9, co stanowi 2 ‰ (średnia dla województwa lubelskiego - 5,6 ‰, dla powiatu chełmskiego - 5,2 ‰).

Średnia liczba zawartych małżeństw w gminie, w ciągu ostatnich 5 lat wynosi 28 zawartych związków.

W zestawieniu z malejącym przyrostem naturalnym wydaje się, że zmniejsza się dzietność rodzin w gminie. Warunkowane jest to zapewne czynnikami kulturowymi, jak również pogarszającą się sytuacją ekonomiczną na wsi. Z zawieranymi małżeństwami wiąże się również liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Wskaźnik ten dla gminy Wojsławice w 2000 r. wyniósł 99,0 (średnia dla woj. lubelskiego 105,2, dla powiatu chełmskiego 102,2, kraj 105,8).

Wielkość wskaźnika 99,0 dla gminy Wojsławice świadczy o tym, że grupa wieku rozrodczego gminy liczy więcej mężczyzn niż kobiet. Poza konsekwencjami natury psychologicznej zjawisko to stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego rozwoju demograficznego gminy, wyłącza wielu mężczyzn z udziału w życiu rodzinnym i prokreacji oraz niewątpliwie jest skorelowane ze zjawiskami patologicznymi wśród mężczyzn.

W latach 90-tych udział tej grupy wiekowej wśród kobiet w Polsce wynosił 43 - 45 %, co i tak nie było wynikiem zadowalającym. Wskaźnik ten w gminie Wojsławice w 2000 r. wyniósł 42,5. Świadczy to o postępującym starzeniu się populacji Wojsławic.

Oprócz ruchu naturalnego ważnym czynnikiem warunkującym zmiany w stanie, rozmieszczeniu i strukturze ludności jest ruch migracyjny.

Od początku lat 60-tych na wsi polskiej obserwowano silny ruch migracyjny ze wsi do miast. Przyczyną tego zjawiska były zmieniające się warunki w miastach: powstające zakłady przemysłowe stwarzające miejsca pracy dla tysięcy ludzi, wzrastająca rola wykształcenia, a także lepsze warunki życia w obszarze miejskim (poziom i dostępność usług, dostęp do edukacji, służby zdrowia, rekreacji i dóbr kultury) a także atrakcyjny, szczególnie dla młodych ludzi, „nowoczesny” styl życia.

Dynamika migracji osłabła w latach 80-tych i 90-tych (i trwa do dzisiaj) ze względu na kryzys gospodarczy, jaki przechodzi Polska.

Analizując to zjawisko w skali makroekonomicznej należałoby ocenić je pozytywnie ze względu na fakt, że wpływało na zmianę struktury zatrudnienia - szczególnie w rolnictwie.

Z drugiej strony jednak należy wziąć pod uwagę, iż najbardziej mobilne są roczniki młode, a wśród nich jednostki przedsiębiorcze i o wyższych kwalifikacjach, dlatego z punktu widzenia gminy, zjawisko ujemnego salda migracji wypada ocenić negatywnie.

Migracje wywierają wpływ na:

- strukturę ludności wg
 - a) wieku,
 - b) płci (więcej emigruje młodych kobiet niż mężczyzn),
- stosunki zawodowe, zdrowotne, kulturalne, społeczne.

W 2000 r. saldo migracji w gminie Wojsławice wynosiło 32 osoby. Na przestrzeni 10 lat (1990-2000) saldo migracji się zmniejszyło. W 1990 roku wynosiło 92 osoby.

Potwierdza to obserwowane ostatnio zjawisko dodatniego salda migracji w wielu gminach, w których następuje osiedlanie się ludności miejskiej, uciekającej przed trudnościami życia w dużych aglomeracjach miejskich.

Uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju

- uwarunkowania:

- spadek liczby ludności gminy, w tym głównie w wieku przedprodukcyjnym,
- wzrastający ujemny przyrost naturalny,
- ujemne saldo migracji.

- cele i kierunki rozwoju:

- umocnienie pozycji Wojsławic jako centralnego ośrodka gminy - w perspektywie miasteczko (2000-2500 osób), położenie przy ważnej drodze wojewódzkiej.

Biorąc pod uwagę dotychczasową (okres 10 lat) sytuację ludnościową w gminie oraz prognozy demograficzne GUS, liczba ludności w gminie w roku 2010 kształtować się będzie na poziomie 4300 ($\pm 5\%$) osób, a w 2015 roku na poziomie 4200 ($\pm 5\%$) osób.

3.1.5. Rynek pracy

Podstawowym źródłem zatrudnienia dla mieszkańców gminy są indywidualne gospodarstwa rolne. Na terenie gminy nie ma zakładów produkcyjnych, część ludności prowadzi działalność gospodarczą handlową i usługową. Część ludności znajduje zatrudnienie w jednostkach oświatowych i administracyjno - finansowych.

Niewielka liczba osób dojeżdża do pracy poza obszar gminy, najczęściej do Chełma i Krasnegostawu.

W 1999 r. poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi w gminie pracowały 194 osoby, w tym 133 kobiety.

W przemyśle i budownictwie - 29 osób, w usługach rynkowych - 40 osób, w usługach nierynkowych - 116 osób.

W 1995 roku w gospodarce narodowej zatrudnionych było 231 osób.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrzeregon.

Tabela 5

Rok	ogółem	Przedsiębiorstwo państwowe	Sektor prywatny
1997	131	-	131
1998	153	-	153
1999	155	-	155

3.1.6. Bezrobocie

Rynek pracy w gminie Wojsławice nie pokrywa zapotrzebowania lokalnej społeczności. W ostatnich latach bezrobocie kształtuje się na poziomie około 15 % ludności czynnej zawodowo.

Jak wynika z danych zawartych w tabeli nr 6 największe bezrobocie w gminie wystąpiło w 1995 r. Potem nastąpił spadek bezrobocia, a w ostatnich dwóch latach (1999, 2000) nastąpił wzrost bezrobocia.

Wskaźnik bezrobocia jest niższy od wskaźnika w powiecie chełmskim ale jest zbliżony do wskaźnika bezrobocia w województwie lubelskim.

Obok bezrobocia rejestrowanego, występuje w gminie bezrobocie ukryte, polegające na nadmiernym zatrudnieniu w rolnictwie, gdzie ze względu na rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych oraz powroty ludności z miast, osoby w nich pracujące nie są w pełni wykorzystane. Bezrobocie ukryte stanowi około 11 % bezrobocia rejestrowanego.

Charakterystykę bezrobocia rejestrowanego w latach 1991 - 2000 ilustruje tabela nr 6.

Tabela 6

Lp	Rok	Lp	Rok	Lp	Rok	Rok
1.	1991	195	-	-	-	7,5
2.	1992	186	-	-	-	7,2
3.	1993	249	-	-	-	9,9
4.	1994	288	-	-	-	11,7
5.	1995	315	-	-	-	12,8
6.	1998	190	14	20	-	8,1
7.	1999	252	14	25	110	10,9
8.	2000	287	15	46	147	12,4
Powiat chełmski	1999	5784	354	1451	2480	13,9
	2000	6230	308	1186	3142	14,9
lubelskie	1999	148 086	10 865	27 469	62 758	11,4

wskaznik bezrobocia - stosunek liczby bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym

3.2. MIESZKANICTWO

Istniejący układ przestrzenny gminy przedstawia zarówno zwarte jak i rozproszone formy zabudowy. Teren gminy obejmuje 23 miejscowości skupione w 26 sołectwach.

Najbardziej zaludnioną miejscowością są Wojsławice - 1440 mieszkańców - 31 % ogółu ludności, Huta - 309 osób - 6,7 % oraz miejscowości do 300 mieszkańców: Majdan (219 M), Majdan Nowy (217 M), Rożęcín (207 M).

Najmniejsze miejscowości gminy, to: Krasne (55 M), Majdan Kukawski (68 M), Stadarnia (73 M).

Najbardziej wykształconą formą przestrzenną w gminie jest ośrodek gminny - miejscowość Wojsławice, z rynkiem i wychodzącymi z niego ulicami oraz w poszczególnych sołectwach wsie „ulicówki”.

3.2.1. Rodzaje zabudowy

Zabudowę poszczególnych miejscowości gminy stanowi głównie zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

- zabudowa zagrodowa stanowi ok. 85 % zasobów zabudowy mieszkaniowej, stan technicznej zabudowy dobry i średni, ilość mieszkań ok. 1372;
- zabudowa jednorodzinna ok. 15 % zasobów, tj. 242 mieszkania, stan techniczny zabudowy dobry, lokalizacja głównie w miejscowości Wojsławice i Wojsławice Kolonia. Przy ul. Dojazdowej - w rejonie usług oświaty zlokalizowany jest budynek zabudowy wielorodzinnej - 3-kondygnacyjny, zamieszkały przez 5 rodzin.

3.2.2. Zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej

Na terenie gminy nie występują zorganizowane formy zabudowy mieszkaniowej.

W zabudowie mieszkaniowej kilka mieszkań stanowią tzw. dawne mieszkania funkcyjne (przy usługach edukacji i rolnictwa).

3.2.3. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane, standardy mieszkaniowe

Mieszkalnictwo gminy Wojsławice w 2000 r. charakteryzuje się następującymi wskaźnikami:

- ilość mieszkań	-	1 614
- ilość izb	-	5 164
- powierzchnia użytkowa mieszkań	-	106 027 m ²
- przeciętna liczba izb w mieszkaniu	-	3,20
- przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	-	2,79
- przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	0,87
- powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	-	65,7 m ²
- powierzchnia użytkowa na 1 osobę	-	23,5 m ²
- ilość mieszkań na 1000 mieszkańców	-	358,0

Wskaźniki uzyskane w gminie w zakresie mieszkalnictwa są korzystniejsze od wskaźników powiatowych i wojewódzkich (tabela nr 1).

Nie stwierdzono braków terenowych do realizacji mieszkalnictwa w gminie.

W studium wnioskuje się:

- wyznaczenie terenów budowlanych na obszarach uzbrojonych w infrastrukturę techniczną: wodociąg wiejski, drogi utwardzone,
- w istniejącej zabudowie mieszkaniowej (szczególnie w zabudowie zagrodowej) podnieść standard użytkowy i estetyczny poprzez zaopatrzenie mieszkań w łazienki i w.c., które dotąd ich nie posiadają,
- należy dążyć do obniżenia zużycia energii na ogrzewanie mieszkań (termorenowacja budynków), stosować ekologiczne nośniki energii do ogrzewania mieszkań (energia elektryczna, olej opałowy, gaz płynny oraz gaz przewodowy po wykonaniu gazyfikacji gminy).

3.2.4. Mieszkania oddane do użytku

W 2000 r. nie oddano w gminie do użytku żadnego mieszkania.

W 1998 r. wskaźnik mieszkań oddanych do użytku na 1000 ludności wynosił w gminie 1,1, natomiast w powiecie chełmskim -0,8, województwie lubelskim -2,2, w Polsce -2,1.

ZASOBY MIESZKANIOWE ZAMIESZKANIE

Tabela nr 1

LP.	ROK	Mieszkania	Izby	Powierz- -chnia uzytkowa miesz- kań w m ²	Przeciętna					
					liczba izb w miesz- kaniu	liczba osób		powierzchnia uzytkowa		
						w 1 miesz- kaniu	na 1 izbę	1 miesz- kania	na 1 osobę	
1.	1990	1587	4924	100 500	3,10	3,20	1,03	63,3	19,8	
2.	1991	1591	4945	100 900	3,11	3,13	1,01	63,4	20,3	
3.	1992	1600	4995	101 900	3,12	3,14	1,0	63,7	20,3	
4.	1993	1609	5044	103 000	3,13	3,07	0,98	64,0	20,8	
5.	1994	1615	5086	103 900	3,15	3,05	0,97	64,3	21,1	
6.	1995	1605	5092	104 301	3,17	3,03	0,95	65,0	21,5	
7.	1996	1612	5135	105 146	3,19	2,97	0,93	65,2	22,0	
8.	1997	1611	5136	105 258	3,19	2,91	0,91	65,3	22,4	
9.	1998	1614	5145	106 040	3,19	2,86	0,89	65,7	23,0	
10.	2000	1601	5107	105 186	3,19	2,92	0,91	65,7	22,5	
11.	2001	1614	5164	106 027	3,20	2,79	0,87	65,7	23,5	
POWIAT CHEŁMSKI - 1999		46 025	151 979	2753,8 tys. m ²	3,31	3,11	0,95	59,8	19,2	
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE - 1999		671 502	2 281 123	42 182,9 tys. m ²	3,40	3,25	0,96	62,8 m ²	19,3	
POLSKA - 1999 tys.		ogółem	11 763,3	40 840,9	720 824	3,47	3,22	0,93	61,3	19,0
		wieś	3879,8	14 274,2	279 225	3,68	3,77	1,03	72,0	19,1

poz. 1 - 10 - dane Urzędu Statystycznego

poz. 11 - dane Urzędu Gminy Wojsławice

ZASOBY MIESZKANIOWE

Tabela nr 2

Lp.	Miejscowość	Liczba		
		budynków mieszkalnych	mieszkań	w tym niezamieszkanym
1.	Czarnołazy	41	41	9
2.	Huta	99	101	18
3.	Krasne	21	21	4
4.	Kukawka	74	74	12
5.	Majdan	74	74	8
6.	Majdan Kukawiecki	27	27	2
7.	Majdan Ostrowski	84	85	25
8.	Nowy Majdan	82	82	13
9.	Ostrów	55	56	12
10.	Ostrów Kolonia	32	34	7
11.	Partyzancka Kolonia	53	54	12
12.	Popławy	7	7	1
13.	Putnowice - Kolonia	56	56	9
14.	Putnowice Wielkie	58	58	14
15.	Rozięcín	73	73	10
16.	Stadarnia	27	27	7
17.	Stary Majdan	77	78	17
18.	Trościanka	26	26	8
19.	Turowiec	52	59	7
20.	Witoldów	41	41	3
21.	Wojślawice	418	462	49
22.	Wojślawice - Kolonia	38	38	2
23.	Wólka Putnowicka	27	27	3
Razem Gmina Wojślawice		1542	1601	252

**MIESZKANIA, IZBY, POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ
ODDANYCH DO UŻYTKU**

Tabela nr 3

LP.	ROK	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
1.	1990	6	34	697	116,2
2.	1991	6	33	598	99,7
3.	1992	10	53	960	96,0
4.	1993	10	53	1251	125,1
5.	1994	7	45	978	139,7
6.	1995	13	72	1330	102,3
7.	1996	9	51	1027	114,1
8.	1997	3	20	494	164,7
9.	2000	0	0	0	0
POWIAT - 1999		324	1161	21 028	64,9
WOJEWÓDZTWO - 1999		4250	16 666	316 352	74,4
POLSKA - 1999		81 979	334 475	7158 118	87,3

3.3. URZĄDZENIA OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW - USŁUGI WG EKD

Jednym z elementów charakteryzującym sferę społeczną są usługi.

Dla potrzeb „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojsławice” analizą i badaniami objęto rodzaje usług w następujących sekcjach - według Europejskiej Klasyfikacji Działalności:

- administracja,
- obsługa finansowa,
- porządek i bezpieczeństwo publiczne,
- kultura,
- edukacja,
- ochrona zdrowia i opieka społeczna,
- handel, gastronomia, rzemiosło,
- łączność,
- sport, turystyka,
- usługi inne,
- kierunki rozwoju usług.

3.3.1. Administracja, porządek i bezpieczeństwo publiczne - SEKCJA „L”

- Administracja samorządowa

Gmina Wojsławice posiada bardzo dobrze wykształcony ośrodek administracyjno - usługowy. Urząd Gminy zlokalizowany jest w miejscowości Wojsławice przy ul. Rynek 20B, gdzie siedzibę ma również Zarząd Gminy i Rada Gminy.

- Urząd Gminy w Wojsławicach, ul. Rynek 20B:

powierzchnia terenu - 0,05 ha
 powierzchnia użytkowa - 160 m²
 zatrudnienie - 18 osób (łącznie z Zakładem Komunalnym)
 zabudowa o konstrukcji murowanej,
 wysokość zabudowy II kondygnacje,
 stan techniczny dobry.

- Porządek i bezpieczeństwo publiczne

Usługi związane z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym sprawowane są przez Policję - Rewir Dzielnicowy, lokalizacja w Wojsławicach przy ul. Uchańskiej 27B,

powierzchnia terenu - 0,07 ha
 powierzchnia użytkowa - 80 m²
 zatrudnienie - 4 osoby
 zabudowa o konstrukcji murowanej,
 wysokość 1 kondygnacja,
 stan techniczny średni.
 Komisariat Policji dysponuje 2 środkami lokomocji.

3.3.2. Obsługa finansowa - „SEKCJA P”

Obsługę finansową gminy Wojsławice pełni Bank Spółdzielczy w Wojsławicach zlokalizowany przy ul. Rynek 23,

powierzchnia terenu	-	155 m ²
powierzchnia użytkowa	-	145 m ²
zatrudnienie	-	10 osób
zabudowa o konstrukcji murowanej, wysokość zabudowy II kondygnacje, stan techniczny dobry - po modernizacji, własność Banku Spółdzielczego w Wojsławicach.		

Bank Spółdzielczy w Wojsławicach jest również właścicielem działki niezabudowanej położonej w Wojsławicach przy ulicy Krasnostawskiej, róg Grabowieckiej, o pow. ok. 0,17 ha.

W „Studium” nieruchomość tę proponuje się przeznaczyć pod usługi nieuciążliwe.

Obiekty administracji, porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz obsługi finansowej do utrzymania w „Studium”.

3.3.3. Kultura - SEKCJA „O”

Usługi kultury w gminie Wojsławice reprezentowane są przez: Gminne Centrum Kultury w Wojsławicach, strażnice przeciwpożarowe i obiekty sakralne.

- Gminne Centrum Kultury w Wojsławicach przy ul. Rynek 20A.

prowadzi działalność kulturalno - oświatową ze szczególnym kultywowaniem lokalnych tradycji, izba pamięci.

Zatrudnienie w centrum kultury wynosi 6 osób,

Centrum kultury organizacyjnie podlegają:

- Gminny Ośrodek Kultury w Wojsławicach, ul. Uchańska, z Punktem Informacji Turystycznej,
- Wiejski Dom Kultury w Rozięcinie z Punktem Bibliotecznym,
- Gminna Biblioteka Publiczna przy ul. Rynek 20A (25 tys. woluminów)

- Siedziby ochotniczych straży pożarnych - strażnice przeciwpożarowe

- są placówkami kulturalnymi we wsiach w zakresie organizowania i miejsca uroczystości lokalnych w miejscowościach: Wojsławice, Majdan Ostrowski, Czarnożozy, Kolonia Ostrów, Kukawka, Huta, Kolonia Putnowice, Wólka Putnowicka, Turowiec, Majdan Stary i Rozięcin.

- Obiekty sakralne

administrowane są przez Parafie Rzymsko - Katolickie:

- kościół pw. św. Michała Archanioła w Wojsławicach,
- kościół pw. św. Barbary w Turowcu,
- kaplica w Majdanie.

W miejscowości Wojsławice zlokalizowana jest dawna cerkiew prawosławna (nieczynna - w remoncie), a w Turowcu funkcjonuje parafia i obiekt kościoła polsko - katolickiego.

Kościóły i parafie administrują również cmentarze wyznaniowe w Wojsławicach i Turowcu.

Parafie należą do Dekanatu Chełm Wschód.

W/w obiekty kultury należy zachować w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”.

3.3.4. Edukacja - SEKCJA „M”

1. Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne w gminie reprezentowane jest przez przedszkole zlokalizowane w Wojślawicach oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Wojślawicach, Hucie, Majdanie Nowym, Putnowicach i Majdanie Ostrowskim.

- Przedszkole Niepubliczne w Wojślawicach

- miejsc - 21
- dzieci - 12
- zatrudnienie - 2,25 etatu
- lokalizacja w budynku szkoły podstawowej,
- stan techniczny - średni,
- wykorzystanie miejsc w przedszkolu - 57 %.

W 1998 r. gmina posiadała 7 placówek z zakresu wychowania przedszkolnego (przedszkole i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych), do których uczęszczało 89 dzieci, wskaźnik w gminie na 100 dzieci w wieku 3-6 lat wynosił 33 dzieci (gminy wiejskie - 35 dzieci, województwo lubelskie - 45 dzieci).

Według stanu w październiku 2001 r. liczba dzieci z zakresu wychowania przedszkolnego w klasach „0” przy szkołach podstawowych przedstawiała się następująco:

Szkoła Podstawowa w Wojślawicach - 29 dzieci,
 Szkoły Filialne: w Hucie - 8 dzieci, Majdanie Nowym - 4,
 Putnowicach - 8 i Majdanie Ostrowskim - 7 dzieci.

Łącznie do klas „zerowych” uczęszcza 56 dzieci.

2. Szkolnictwo podstawowe

Na terenie gminy Wojsławice funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa w Wojsławicach i podległe jej Szkoły Filialne w Hucie, Majdanie Nowym, Putnowicach i Majdanie Ostrowskim
- oraz Gimnazjum w Wojsławicach.

Szkoły podstawowe i gimnazjum wchodzi w skład Zespołu Szkół Publicznych w Wojsławicach.

Charakterystykę szkolnictwa podstawowego przedstawia poniższe zestawienie:

stan 30.X.2001 r.

Lp	Wyszczególnienie	Uczniowie 2000/2001	Absolwenci 1999/2000	Nauczyciele	Pomieszczenia do nauczania	Oddziały	Stan techniczny
1.	Szkoła Podstawowa - Wojsławice	277	70	23	6	11	średni
1.1	Szkoła Podst. - filialna w Hucie	28	-	3	3	3	dobry
1.2	Szkoła Podst. - filialna w Majdanie Nowym	14	-	3	3	2	dobry
1.3	Szkoła Podst. - filialna w Putnowicach	29	-	4	3	3	zły
1.4	Szkoła Podst. - filialna w Majda- nie Ostrowskim	57	-	6	6	5	dobry
2.	Gimnazjum Publiczne w Wojsławicach	186	-	8	8	8	średni

Obecnie w szkołach podstawowych w gminie uczy się 405 dzieci, w gimnazjum 186, łącznie 591 dzieci w 32 oddziałach. Szkolnictwo podstawowe dysponuje w gminie 29 pomieszczeniami do nauczania, zatrudnia 47 nauczycieli.

Obiekty edukacji w gminie znajdujące się w dobrym i średnim stanie technicznym pozostawia się do zachowania w „Studium”.

Ilość szkół oraz ich wyposażenie w pomieszczenia lekcyjne jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb gminy - z wyjątkiem wyposażenia w sale gimnastyczne - niepełnowymiarową salę gimnastyczną posiada tylko szkoła w Wojsławicach.

Koszty utrzymania szkolnictwa podstawowego stanowią poważne obciążenie budżetu gminy (48,3 % wydatków budżetu w 1999 r. i 53,7 % wydatków budżetu w 2000 r.).

Wysokie koszty utrzymania szkolnictwa wynikają z małej ilości uczniów w szkołach (Szkoła Filialna w Majdanie Nowym 14 uczniów).

3.3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Ochrona zdrowia w Gminie Wojsławice organizacyjnie związana jest z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Chełmie.

W lecznictwie otwartym świadczy tu usługi:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Przychodnia w Wojsławicach, ul. Uchańska 112

zabudowa dwukondygnacyjna murowana w bardzo dobrym stanie technicznym (w zabudowie jednorodzinnej):

ilość gabinetów lekarskich	-	2 (rodzinny, pediatria)
powierzchnia użytkowa	-	140 m ²
powierzchnia terenu	-	0,26 ha (łącznie z zabudową mieszkalną)
zatrudnienie	-	8 osób, w tym 2 lekarzy, 4 pielęgniarki, 1 położna, 1 rejestratorka

świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej - 23 miejscowości, ok. 4 600 osób.

W zakresie lecznictwa specjalistycznego i szpitalnego gmina obsługiwana jest przez przychodnie specjalistyczne i opiekę szpitalną w Chełmie i Lublinie.

Usługi w zakresie stomatologii świadczone są przez gabinet prywatny zlokalizowany w zabudowie jednorodzinnej w Wojsławicach przy ul. Uchańskiej 3, zatrudniający 1 lekarza stomatologa.

- Apteka

Apteka zlokalizowana jest w budynku Gminy Wojsławice przy ul. Uchańskiej 114 - apteka prywatna typ A, powierzchnia użytkowa 100 m², zatrudnienie 1 osoba.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

posiada siedzibę w Wojsławicach przy ul. Uchańskiej 114 o powierzchni użytkowej 60 m², zatrudnia 7 osób, w tym 3 opiekunki domowe.

Jest to jednostka organizacyjna samorządu gminy, która świadczy usługi zasiłków pieniężnych, ochrony macierzyństwa, dożywianie dzieci i innych usług opiekuńczych ludziom biednym oraz dotkniętym patologicznie.

GOPS działa od 1 czerwca 1990 r.

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej oraz świadczeń wzrasta i w roku 2000 wyniosła:

- świadczenia przyznawane w ramach zadań zleconych:

- liczba osób: 145,
- liczba rodzin: 140,
- liczba osób w rodzinach: 532,
- kwota świadczeń: 246,4 tys. zł

- świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych:

- liczba osób: 163,
- liczba rodzin: 88,
- liczba osób w rodzinach: 416,
- kwota świadczeń: 48,3 tys. zł

W ramach udzielanych świadczeń dominują renty socjalne - 25,0 % i zasiłki pielęgnacyjne - 23,7 %.

W „Studium” obiekty ochrony zdrowia i opieki społecznej należy adaptować, nie zachodzi potrzeba nowych lokalizacji dla tych usług.

Istniejące obiekty byłych publicznych zakładów służby zdrowia i opieki społecznej (ośrodek zdrowia w Wojsławicach, dom pomocy społecznej w Hucie) należy pozostawić dla potrzeb usług nieuciążliwych.

3.3.6. Handel, gastronomia, rzemiosło - SEKCJA „G” I „H”

Zgodnie z Europejską Klasyfikacją Działalności (EKD) podmioty gospodarcze prowadzące działalność usługową zakwalifikowane do sekcji „G” Handel Hurtowy i Detaliczny, to:

- naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego

nazywane są jednostkami handlowymi.

Ważne znaczenie dla funkcjonowania gminy ma rozwój usług o charakterze komercyjnym - bytowych, handlowych, gastronomicznych i rzemiosła. W wyniku przemian społeczno - gospodarczych następuje rozwój sieci usług realizowanych przez prywatnych inwestorów.

W bilansie usług w gminie najszybszy wzrost ilości placówek o charakterze rzemieślniczo - usługowym, które wzbogaciły rozwój rodzajowy i branżowy nastąpił w miejscowości gminnej Wojsławice.

Dominują tu branże spożywcze, spożywczo - przemysłowe, artykułami gospodarstwa domowego i artykułami do produkcji rolnej.

Część miejscowości pozbawiona jest stałych obiektów handlowych branży spożywczej.

Na terenie gminy występuje niedobór podmiotów gospodarczych świadczących usługi gastronomiczne.

Brak jest również obiektów hotelowych wyspecjalizowanych w obsłudze hotelowo - wypoczynkowej dla turystów.

W gminie istnieją możliwości rozwoju agroturystyki jako dodatkowego źródła utrzymania ludności.

W miejscowości gminnej zlokalizowane jest targowisko gminne na terenie o pow. 0,97 ha (powierzchnia sprzedażowa 4900 m²).

Roczne wpływy z opłaty targowej wynoszą ok. 0,2 % dochodów budżetu gminy.

Targowisko - do utrzymania w „Studium”.

Liczba zakładów prowadzonych przez podmioty gospodarcze w gminie w 1998 r. wynosiła:

- sekcja „G” handel i naprawy - 60,
- sekcja „H” hotele i restauracje - 4,

3.3.7. Łączność - SEKCJA „I”

W gminie w 1998 r. funkcjonowały dwie placówki pocztowe i placówka usług telekomunikacyjnych, liczba ludności na 1 placówkę wynosiła 2305 osób (gminy wiejskie w województwie - 2526 osób, województwo - 3343 osoby).

Obecnie funkcjonuje:

- Urząd Pocztowy w Wojsławicach przy ul. Rynek

zlokalizowany w lokalu będącym własnością Poczty Polskiej:

okienka nadawczo-oddawcze	-	2
powierzchnia użytkowa	-	110 m ²
zatrudnienie	-	7 osób
stan techniczny	-	bardzo dobry

W budynku poczty przy ul. Rynek zlokalizowana jest placówka telekomunikacji zatrudniająca 1 osobę (monter).

W Kolonii Turowiec prowadzi działalność Agencja Urzędu Poczтового zlokalizowana w budynku mieszkalnym prywatnym, zatrudnia 1 osobę.

Telefonia przewodowa posiadała 340 abonentów., wskaźnik na 1000 ludności wynosił 74 abonentów (gminy wiejskie w województwie - 110 abonentów, województwo lubelskie - 192 abonentów).

W miejscowości Budka zlokalizowana jest stacja bazowa telefonii komórkowej. Pow. terenu - 0,10 ha.

Istniejące obiekty łączności winny być modernizowane i wyposażane odpowiednio do ich potrzeb wynikających z prawidłowej obsługi ludności gminy.

3.3.8. Sport, turystyka - SEKCJA „O”

Do urządzeń sportowych na terenie gminy zaliczyć należy boiska wiejskie i urządzenia sportowe edukacji - jako ogólnodostępne dla społeczności lokalnej:

boiska sportowe i sala gimnastyczna - niepełnowymiarowa w Wojsławicach, boiska sportowe w Hucie, Majdanie Nowym, Putnowicach i Majdanie Ostrowskim.

Stan zagospodarowania obiektów i terenów rekreacyjno - sportowych w gminie należy uznać za niewystarczające.

Brak jest obiektów służących zajęciom sportowym i rekreacyjnym w okresie zimowym. Należy realizować usługi związane ze sportem, rekreacją w oparciu o tereny leśne, istniejące i projektowane zbiorniki wodne wyznaczone przez obowiązujące opracowania urbanistyczne i wnioskowane przez inwestorów do realizacji.

Należy również upowszechnić w miejscowościach wiejskich agroturystykę i ekoturystykę.

3.3.9. Usługi inne - SEKCJA „L”

Dotyczy to usług Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach:
Wojślawice, Majdan Ostrowski, Czarnołozy, Kolonia Ostrów, Kukawka, Huta,
Kolonia Putnowice, Wólka Putnowicka, Turowiec, Majdan Stary i Rozięcín.

Ochotnicza Straż Pożarna zrzesza w gminie około 300 członków, zabudowę
OSP stanowią strażnice - remizy strażackie pełniące również funkcję świetlic
wiejskich.

Stan techniczny dobry i średni. Powierzchnia terenu około 1,8 ha.

3.3.10. Kierunki rozwoju usług - UWARUNKOWANIA

W sferze zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy w usługi priorytetowymi zadaniami będą:

- zachować i zmodernizować obiekty istniejące,
- przystosować niewykorzystane obiekty - szczególnie usług rolniczych i likwidowanych usług oświaty (szkoły podstawowe), usługi zdrowia i pomocy społecznej (publiczne zakłady usług zdrowia i pomocy społecznej) dla potrzeb społeczności lokalnej,
- uzupełnić sieć usług zgodnie z ustaleniami planu ogólnego gminy,
- rozwijać sieć handlową i usługową zgodnie z europejskimi tendencjami z pozyskaniem kapitału zagranicznego.

3.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Gmina Wojsławice w 1998 r. posiadała 153 podmioty gospodarcze, co stanowiło 7,1 % ilości podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich i 6,5 % w powiecie chełmskim.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2000 r. w gminie funkcjonowało 86 podmiotów gospodarczych osób fizycznych, w tym:

- handel - 36; Putnowice, Kol. Putnowice, Huta, Turowiec, Rozięcín, Majdan Nowy, Kukawka, Majdan Ostrowski, Ostrów, Majdan Stary, Czarnołózy - po 1 podmiocie gospodarczym, pozostałe 25 w Wojsławicach i handel obwoźny;
- usługi produkcyjne i nieprodukcyjne - 1; Wojsławice;
- usługi transportowo - handlowe - 9; Kolonia Witoldów, Kolonia Putnowice, Kolonia Ostrów - po 1 podmiocie, w Wojsławicach - 6 podmiotów gospodarczych;
- usługi lekarskie - 3; w Wojsławicach - 3, Majdan Ostrowski - 1 (protetyka);
- wypożyczalnia sprzętu AGD - 1; Wojsławice;
- CPN - 1; Wojsławice;
- usługi remontowo - budowlane - 7; Wojsławice - 5, Majdan Nowy - 1, Majdan - 1;
- zespół muzyczny - 1; Wojsławice;
- gastronomia - 4; Wojsławice - 2, Kukawka - 1, Kol. Witoldów - 1;
- kioski „Ruchu” - 2; Wojsławice;
- usługi weterynaryjne - 3; Wojsławice;
- usługi projektowe - 1; Wojsławice;
- usługi geodezyjne - 1; Wojsławice;

- usługi tartaczne - 1; Kukawka;
- młyn gospodarczy - 1; Kukawka;
- usługi radiotechniczne - 1; Wojsławice;
- usługi fryzjerskie - 1; Wojsławice;
- usługi betoniarskie - 1; Wojsławice;
- usługi wulkanizatorskie - 2; Wojsławice;
- homeopatia - 1; Putnowice Wielkie;
- usługi hydrauliczne - 2; Wojsławice;
- mechanika pojazdowa - 2; Wojsławice, Turowiec;
- usługi instalatorstwa elektrycznego - 1; Wojsławice;

W miejscowości gminnej Wojsławice prowadzi działalność ok. 56 % podmiotów gospodarczych osób fizycznych w całej gminie.

Należy zatem rozszerzyć działalność gospodarczą i usługową osób fizycznych z zakresu usług podstawowych handlu i rzemiosła w pozostałych miejscowościach w gminie, a szczególnie w siedzibach sołectw.

3.5. BUDŻET GMINY

Reforma systemu budżetowego dokonana w Polsce w 1991r. zlikwidowała budżet terenowy, stanowiący do końca 1990r. integralną część budżetu państwa.

W wyniku tej reformy wyłonione zostały budżety gmin jako odrębne budżety samorządów lokalnych. Każda gmina prowadzi gospodarkę finansową opracowaną na podstawie własnego budżetu uchwalonego przez radę gminy.

1. Rok 1998

Łączne dochody budżetu gminy w 1998r. wynosiły 3 741 tys. zł,
wskaznik dochodów na 1 mieszkańca - 805 zł
(gminy wiejskie 885 zł/1 mk, województwo 932 zł/1mk)

z tego dochody własne gminy:

ogółem -	1186 tys. zł
na 1 mk -	255 zł

Wydatki budżetu gminy w 1998r.:
ogółem 3675 tys. zł,
wskaznik wydatków na 1 mieszkańca - 791 zł
(gminy wiejskie 892 zł/1 mk, województwo 948 zł/1mk)

z tego wydatki bieżące gminy:

ogółem -	2988 tys. zł
na 1 mk -	257 zł

2. Rok 1999

Dochody

ogółem -	3 955 101 zł
na 1 mk -	877 zł
podatki i opłaty -	1 469 807 zł
subwencje -	1 963 605 zł
dotacje -	515 689 zł

Wydatki:

ogółem 3 934 851 zł
na 1 mieszkańca - 873 zł

w tym:

wydatki majątkowe	-	402 001 (10,2 %)
oświata	-	1 901 170 (48,3 %)
kultura	-	87 925 (2,2 %)
gospodarka komunalna	-	333 112 (8,5 %)
transport (drogi)	-	268 985 (6,8 %)

3. Rok 2000Dochody

ogółem - 4 304 631 zł
na 1 mk - 955 zł
podatki i opłaty - 1 463 765 zł
subwencje - 2 150 353 zł
dotacje - 690 513 zł

Wydatki:

ogółem 4 339 389 zł
na 1 mieszkańca - 963 zł

w tym:

wydatki majątkowe	-	458 015 (10,6 %)
oświata	-	2 330 629 (53,7 %)
kultura	-	82 927 (1,9 %)
gospodarka komunalna	-	385 245 (8,9 %)
transport (drogi)	-	242 007 (5,6 %)

Wysokość dochodów budżetu gminy decyduje o rozmiarach wydatków.
Od 1998 r. nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków w gminie.

Zestawienie wskaźników na 1 mieszkańca kształtuje się następująco:

<u>Dochody</u>		<u>Wydatki</u>	
1998 r.	- 805 zł/1 mk	1998 r.	- 791 zł/1 mk
1999 r.	- 877 zł/1 mk	1999 r.	- 873 zł/1 mk
2000 r.	- 955 zł/1 mk	2000 r.	- 963 zł/1 mk

4. SFERA PRODUKCYJNA

4.1. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

4.1. 1. Rolnictwo

4.1. 2. Przemysł, bazy, składy

4.1. 3. Działalność gospodarcza

4.1. FUNKCJE STANOWIĄCE PODSTAWY GOSPODARCZE GMINY

4.1. 1. Rolnictwo

I. Diagnoza stanu istniejącego z określeniem preferencji rozwoju i jego zagrożeń (ograniczeń).

1. Diagnoza stanu z uwzględnieniem Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r.

II. Uwarunkowania rozwoju

4.1. 2. Przemysł, bazy, składy

4.1. 3. Działalność gospodarcza

4. 1. 1. Rolnictwo

I. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO I UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Struktura gospodarcza gminy Wojsławice jest monofunkcyjna. Główną gałęzią produkcji jest gospodarka rolna. Praca w rolnictwie stanowi źródło utrzymania dla 46,8 % ludności gminy (woj. lubelskie - 37 %).

Podstawą działalności rolniczej są bardzo korzystne warunki naturalne. Gmina znajduje się w grupie gmin posiadających wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej 80 pkt (skala IUNG). Jest zakwalifikowana do rejonu I - głównego rejonu produkcji żywności w woj. lubelskim.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GRUNTÓW

Gmina zajmuje powierzchnię 11 018 ha.

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne, które zajmują 78 % powierzchni ogólnej. Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne, które zajmują 84,7 % UR.

Głównym użytkownikiem gruntów jest sektor prywatny, a w nim rolnicy indywidualni, którzy użytkują 80 % gruntów ogółem, a 89,4 % w odniesieniu do użytków rolnych.

Struktura użytkowania gruntów w gminie na tle powiatu, województwa i kraju przedstawia się następująco (stan 01.01.2001 r.):

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pow. [ha]	Udział w strukturze (%)			
		gmina	powiat	województwo	kraj
Pow. ogólna	11 018	100,0	100,0	100,0	100,0
Użytki rolne	8 572	77,8	71,5	68,4	58,8
grunty orne	7 259	65,9	52,4	53,7	44,9
użytki zielone	1 122	10,2	18,6	13,4	13,0
sady	191	1,6	0,6	1,3	0,9
Lasy i zadrzewienia	1 847	16,8	17,2	21,8	28,9
Grunty pod wodami	42	0,4	8,4	9,7	12,3
Użytki kopalne	3	0,0			
Tereny komunikacji	283	2,6			
Tereny osiedlowe	244	2,2			
Tereny różne	4	0,0			
Nieużytki	23	0,2			

Struktura własności gruntów jest następująca:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pow. (ha)	% pow. og.
Pow. ogólna	11 018	100,0
<u>Sektor publiczny r-m</u>	<u>1 650</u>	<u>15,0</u>
w tym: AWRSP	428	3,9
PGL	819	7,4
inne grunty państwowe	161	1,5
grunty komunalne	242	2,2
<u>Sektor prywatny r-m</u>	<u>9 368</u>	<u>85,0</u>
w tym: ind. gospodarstwa rolne	8 820	80,1
pozostałe gr. indywid.	60	0,5
grunty spółdzielni	231	2,1
grunty kościołów i zw. wyznaniowych	44	0,4
wspólnoty gruntowe	213	1,9

CHARAKTERYSTYKA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Elementy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, na którą składa się gleba, klimat, rzeźba terenu i warunki wodne, są łącznie o 11,5 pkt wyższe niż średnia dla woj. lubelskiego i o 20,4 pkt wyższe niż średnia dla kraju.

Warunki dla rolnictwa są bardzo korzystne. Warunki te kształtują w zasadniczym stopniu strukturę użytkowania gruntów i poziom rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Zestawienie użytków rolnych w klasach bonitacyjnych przedstawia się jak poniżej:

Klasa	Grunty orne (%)	Użytki zielone (%)	Razem użytki rolne (%)
I	0,0	0,0	66,9
II	6,9	1,6	
IIIa	32,8	34,5	
IIIb	31,3		
IVa	22,2	47,4	70,1
IVb	5,3		
V	1,3	14,5	
VI	0,1	2,0	
VIz	0,0	0,0	

Zespół warunków naturalnych osiąga w gminie wysokie wartości, dominują gleby bardzo dobre i dobre - czarnoziemy i gleby brunatne, należące do najbardziej urodzajnych w kraju. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych od I do III zajmują 66,9% powierzchni użytków rolnych, a 71% - gruntów orných.

Znaczna część gleb (14% użytków rolnych) jest zagrożona silną erozją powierzchniową. Procesy erozyjne przyczyniają się do obniżenia produktywności gleb.

Ocena jakości gleb w punktach jest następująca:

Bonitacja:	grunty orne	- 70,8
	użytki zielone	- 49,4
Przydatność rolnicza:	grunty orne	- 72,1
	użytki zielone	- 45,3
Wskaźnik syntetyczny jakości:	grunty orne	- 71,5
	użytki zielone	- 47,4
	razem użytki rolne	- 68,3

Drugim elementem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest klimat. Agroklimat jako współzależność warunków klimatycznych i wymogów roślin uprawnych jest mało zróżnicowany. Jego jakość wyraża się za pomocą wskaźnika bonitacji agroklimatu (jednostki zbożowe plonu przeliczeniowego w skali 15 - punktowej wg IUNG). Dla gminy wskaźnik ten wynosi 11 pkt.

Warunki klimatyczne ocenia się jako sprzyjające dla rolnictwa.

Trzecim elementem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest rzeźba terenu, której wpływ ocenia się jako bezpośredni i pośredni.

Ocenę rzeźby terenu dla potrzeb rolnictwa przedstawia się w skali 10 - punktowej wg IUNG. Wskaźnik bonitacji rzeźby terenu dla gminy Wojsławice wynosi 3,8 pkt i mieści się w przedziale terenów bardzo korzystnych dla produkcji rolnej.

Na terenie gminy występują obszary, na których gleby są zagrożone erozją. Potencjalna erozja wodna powierzchniowa dotyczy 51,4% użytków rolnych, wymagających ochrony w różnym stopniu pilności, w tym w stopniu pierwszym - 15,3% użytków rolnych, w stopniu drugim - 23,3% i w stopniu trzecim - 14,2%.

W województwie lubelskim gmina jest zaliczona do obszarów zagrożonych silną erozją, obejmujących 10 gmin.

Czwartym elementem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej są warunki wodne. Są one jednym z najważniejszych czynników środowiska przyrodniczego. Szkodliwym może być zarówno nadmiar, jak i niedobór wody.

Wskaźnik bonitacji warunków wodnych (wg 10 - punktowej skali IUNG) wynosi dla gminy 3,9 pkt. Wskaźnik ten mieści się w przedziale warunków wodnych korzystnych dla produkcji rolnej.

Na terenie gminy występują obszary wymagające uregulowania stosunków wodnych.

Na gruntach ornych zakwalifikowano do melioracji 500 ha, wykonano 59, tj. 11,8%. Na użytkach zielonych potrzeby zostały określone na 1000 ha, wykonanie wynosi 638 ha, tj 63,8%.

W celu retencjonowania wody dla potrzeb rolnictwa istnieje potrzeba budowy zbiorników małej retencji. W programie takim dla woj. lubelskiego zaplanowano budowę dwu zbiorników na terenie gminy Wojsławice - w Majdanie Starym - o powierzchni 2,00 ha i zbiornika „Putnowice” o powierzchni 99 ha (częściowo na obszarze gminy Uchanie).

Przydatność gleb dla rolnictwa określają kompleksy przydatności rolniczej gleb.

Kompleks przydatności rolniczej gleb grupuje gleby należące do różnych typów i rodzajów, ale wykazujące zbliżone właściwości rolnicze, dzięki którym mogą być podobnie użytkowane.

Gmina Wojsławice posiada w przewadze gleby w kompleksach pszennych - dobrym i wadliwym oraz żytnim bardzo dobrym.

Kompleksy te stanowią niejako typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zestawienie kompleksów przydatności rolniczej gleb dla gminy Wojsławice przedstawia się jak poniżej:

Grunty orne:

Kompleks	1 - pszenny bardzo dobry	- 6,6 %
	2 - pszenny dobry	- 44,8 %
	3 - pszenny wadliwy	- 25,6 %
	4 - żytni bardzo dobry	- 15,1 %
	5 - żytni dobry	- 5,3 %
	6 - żytni słaby	- 1,3 %
	7 - żytni bardzo słaby	- 0,1 %
	8 - zbożowo - pastewny mocny	- 1,1 %
	9 - zbożowo - pastewny słaby	- 0,1 %

Użytki zielone:

Kompleks	1 z - użytki zielone dobre	- 1,6 %
	2 z - użytki zielone średnie	- 81,2 %
	3 z - użytki zielone słabe	- 17,2 %

Zestawienie wskaźników wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

Wskaźnik	Wojsławice	Polska
Wartość gleby	68,3	49,4
Agroklimat	11,0	9,9
Rzeźba terenu	3,8	3,9
Warunki wodne	3,9	3,3
Wskaźnik waloryzacji	87,0	66,6

Jak wynika z przedstawionych wyżej danych, gmina posiada bardzo korzystne warunki dla produkcji rolnej.

Według Kopcia najwłaściwszym systemem rolniczym w gminie jest system zbożowy (rejon I - zbożowy).

Do czynników ekonomiczno - organizacyjnych produkcji rolnej zalicza się również strukturę gospodarstw oraz zasoby siły roboczej i pociągowej.

STRUKTURA GOSPODARSTW

Na terenie gminy decydująca formą własności ziemi są gospodarstwa indywidualne (80,1 % powierzchni ogólnej) przy śladowym udziale gruntów AWRSP (3,9 %) Państwowego Gospodarstwa Leśnego (7,4 %) Spółdzielni rolniczej (2,1 %).

Pozostałe formy własności posiadają 6,5 % gruntów łącznie.

Gospodarstwa indywidualne są głównym producentem artykułów rolnych.

Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych przedstawia się następująco (1996 - NSR):

Grupa obszarowa UR - ha	Liczba gospodarstw	
	ilość	%
Ogółem	942	100,0
1 - 2	100	10,6
2 - 5	242	25,7
5 - 10	402	42,7
10 - 15	116	12,3
15 - 20	50	5,3
20 - 50	30	3,2
50 - 100	2	0,2
powyżej 100	-	0,0

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 8,1 ha UR i jest o 2,0 ha większa od średniej dla województwa lubelskiego (6,1 ha). Większość gospodarstw mieści się w przedziale 5 - 10 ha (42,7 %). Natomiast łącznie gospodarstwa o obszarze do 10 ha zajmują 79 % ogólnej liczby, gospodarstwa powyżej 10 ha - 21 %, przy czym większe, o areale powyżej 20 ha - tylko 3,4 %.

Zjawiskiem niekorzystnym jest duże rozdrobnienie agrarne i bardzo niekorzystny rozłóg gospodarstwa.

Gospodarstwa i działki rolne składają się z wielu działek ewidencyjnych o różnej powierzchni. Łączna ich liczba w gminie sięga 20 000. Na 1 gospodarstwo średnio przypada 21 działek.

Dla poprawienia struktury agrarnej niezbędne są scalenia i wymiana gruntów. Jest to proces długotrwały i bardzo kosztowny.

Wśród gospodarstw rolnych wg grup społeczno - ekonomicznych w gminie występują gospodarstwa:

- rolnicze	- 63,1 % ogółu
- rolniczo - pracownicze	- 3,9 % ogółu
- pracownicze i pracowniczo - rolnicze	- 10,0 % ogółu
- emerytów i rencistów	- 16,7 % ogółu
- z pozarolniczą działalnością gospodarczą	- 0,7 % ogółu
- pozostałe	- 5,6 % ogółu

Z ogólnej liczby gospodarstw indywidualnych 29,0 % prowadzi działalność wyłącznie lub głównie na potrzeby własne, a 63,8 % produkuje głównie na rynek.

Według samooceny użytkowników gospodarstw rolnych tylko 29,5 % posiada perspektywy rozwojowe, 35,9 % nie ma jednoznacznej opinii, a 34,6 % stanowią gospodarstwa nierozwojowe.

ZASOBY SIŁY ROBOCZEJ

Ludność związana z rolnictwem (zamieszkała w gospodarstwach rolnych) stanowi liczbę 4 276 osób, co daje 89,3 % ludności gminy (1996 r. NSR).

W tej liczbie proporcje kobiet i mężczyzn są prawie identyczne:

- mężczyźni - 2 139 osób
- kobiety - 2 137 osób

W grupach wiekowych układ ludności rolniczej jest następujący:

- razem	- 4 276 osób	- 100 %	
- wiek przedprodukcyjny	- 1 098 osób	- 25,7 %	woj. lubelskie - 15,7 %
- wiek produkcyjny	- 2 216 osób	- 51,8 %	woj. lubelskie - 57,6 %
- wiek poprodukcyjny	- 962 osób	- 22,5 %	woj. lubelskie - 26,7 %

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 93 osoby nieprodukcyjne.

Na 1 gospodarstwo przypada przeciętnie 3,33 osób.

Spośród liczby osób zamieszkałych w gospodarstwach rolnych, ludność dla której praca w rolnictwie jest źródłem utrzymania, stanowi liczbę 1 995 osób, tj. 75,3 %.

Poza swoimi gospodarstwami pracuje 247 osób (9,3 %), liczba bezrobotnych wynosi 21 osób (0,8 %), a liczba osób biernych zawodowo - 387 (14,6 %).

Współczynnik aktywności zawodowej w rolnictwie wynosi 85,4.

POZIOM WYKSZTAŁCENIA LUDNOŚCI ROLNICZEJ

W grupie ludności w wieku powyżej 15 lat, faktycznie zamieszkałej w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego, w porównaniu do użytkowników gospodarstw - wykształcenie rozkłada się następująco:

Wyszczególnienie	Ludność rolnicza		Użytkownicy gospodarstw	
	liczba	%	liczba	%
Ogółem	3 303	100,0	942	100,0
Wyższe	65	2,0	16	1,7
w tym rolnicze	x	x	3	0,3
Policealne	50	1,5	9	0,9
Średnie zawodowe	371	11,2	130	13,8
Średnie ogólnokształcące	96	2,9	19	2,0
Zasadnicze zawodowe	764	23,1	282	29,9
Podstawowe				
- ukończone	1 523	46,1	435	46,2
- nieukończone	434	13,1	51	5,4
- bez wykształcenia				

Odsetek ludności wiejskiej z wykształceniem wyższym nie przekracza w gminie 2 %. W liczbie tych osób udział kobiet sięga 74 %. Natomiast użytkownicy gospodarstw rolnych z wykształceniem wyższym stanowią tylko 1,7 % (16 osób razem, a z wykształceniem rolniczym tylko 3 osoby).

Największy odsetek rolników posiada wykształcenie podstawowe (46,2 %) i zasadnicze zawodowe - 29,9 %, łącznie 76,1 %.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy, na podstawie dostępnych danych statystycznych, jest wyraźnie niższy od średniej krajowej.

Posiadane umiejętności rolników w znacznym stopniu decydują o kierunku prowadzonej produkcji rolniczej.

ZASOBY SIŁY POCIĄGOWEJ

Siła pociągowa opiera się głównie na ciągnikach rolniczych. Konie, jako siła pociągowa, odgrywają rolę znacznie mniejszą. Liczba ciągników ogółem wynosi 652, w tym w indywidualnych gospodarstwach rolnych - 629.

Najwięcej ciągników jest w wyposażeniu gospodarstw o pow. od 5 do 15 ha: łącznie 421 szt. (67 %), podczas, gdy liczba gospodarstw o tym areale stanowi 55 % ogólnej liczby gospodarstw.

Na 100 ha użytków rolnych przypada 8,5 ciągników, przy średniej dla rejonu chełmskiego - 5,8.

Liczba koni wynosi 334 szt., co daje 0,4 koni na 1 gospodarstwo i 4,4 koni na 100 ha użytków rolnych.

Liczba ciągników przypadająca na 100 gospodarstw wynosi w gminie 69,2. Jest to wskaźnik znacznie wyższy od średniego w rejonie chełmskim (34,9).

Liczba ciągników wyraźnie wzrasta wraz ze wzrostem powierzchni UR w gospodarstwie:

w gospodarstwach o pow. do 10 ha nie przekracza 1 ciągnika na gospodarstwo,

w grupie powierzchniowej 10-15 ha wynosi nieco powyżej 1,0,

w grupie 15-20 ha wynosi 1,24,

w grupie 20-50 ha - 1,63,

w grupie 50-100 ha wynosi 2 ciągniki na 1 gospodarstwo.

O jakości i wartości ciągników rolniczych świadczy ich wiek.

Z ogólnej liczby około 2,7 % ciągników zostało wyprodukowanych przed 1965r., praktycznie kwalifikują się do wycofania z eksploatacji, około 13 %, to ciągniki wyprodukowane w latach 1966-1975 (bardzo duży stopień zużycia), ponad 18 %, to ciągniki wyprodukowane w latach 1976-1980, natomiast ciągniki o dobrej sprawności, wyprodukowane po 1980 r. stanowią około 40 %.

Poziom zasobów siły roboczej w gminie ocenia się jako dość dobry.

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE GOSPODARSTW

Wyposażenie w maszyny i urządzenia rolnicze przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Liczba maszyn	% gospodarstw wyposażonych
1.	Kombajny zbożowe razem w tym starsze niż 10 lat	50 22	52 22	5,3 2,3
2.	Kombajny ziemniaczane	5	5	0,5
3.	Kombajny buraczane	15	15	1,6
4.	Silosokombajny	1	1	0,1
5.	Rozsiewacze nawozów	143	143	15,2
6.	Rozrzutniki obornika	283	283	30,0
7.	Kosiarki ciągnikowe	117	119	12,4
8.	Ładowacze chwytakowe	23	23	2,4
9.	Kopaczki do ziemniaków	62	62	6,6
10.	Sadzarki do ziemniaków	73	73	7,7
11.	Przyczepy zbierające	13	13	1,4
12.	Prasy zbierające	36	36	3,8
13.	Opryskiwacze ciągnikowe	228	228	24,2
14.	Dojarki bańkowe	42	43	4,5
15.	Dojarki rurociągowo	2	2	0,2
16.	Schładzarki do mleka			
	- konwiowe	24	24	2,5
	- zbiornikowe	6	6	0,6
17.	Agregaty uprawowe	33	33	3,5

Jak z zestawienia wynika, na 1 gospodarstwo przypada jedna maszyna czy urządzenie rolnicze (wyjątek stanowią kombajny zbożowe, kosiarki i opryskiwacze).

Natomiast odsetek gospodarstw wyposażonych w ogólnej liczbie waha się różnie - od 30,0 do 0,1 %.

Najwięcej gospodarstw posiada maszyny prostsze - rozrzutniki obornika, opryskiwacze, rozsiewacze nawozów, kosiarki ciągnikowe.

Maszyny i urządzenia bardziej kosztowne - kombajny, kopaczki, sadzarki, prasy - znajdują się w wyposażeniu mniejszej liczby gospodarstw (4 - 5 %), natomiast maszyny najdroższe - silosokombajny, dożarki rurowe - występują w ilościach śladowych.

Wyposażenie gospodarstw w samochody i przyczepy przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Liczba pojazdów	% gospodarstw wyposażonych
1.	Osobowe	366	579	38,9
2.	Ciężarowo - osobowe	29	31	3,1
3.	Ciężarowe	19	22	2,0
4.	Przyczepy	107	122	11,4

Liczba samochodów osobowych w odniesieniu do liczby wyposażonych w nie gospodarstw świadczy, że wiele gospodarstw posiada więcej niż jeden samochód, natomiast w odniesieniu do ogólnej liczby gospodarstw, samochody osobowe posiada 38,9 % gospodarstw.

Wyposażenie w samochody ciężarowo - osobowe i w ciężarowe jest znacznie słabsze, dotyczy tylko 2-3 % gospodarstw. Wyposażenie w przyczepy jest nieco lepsze, dotyczy 11,4 % gospodarstw.

Jednak o jakości i stanie technicznym pojazdów świadczy ich wiek. Samochody osobowe w ponad 10 % są starsze niż 10 lat. Pozostałe pojazdy są starsze niż 10 lat w niemal 70 %.

Wyposażenie techniczne gospodarstw znajduje się na poziomie podobnych gmin rejonu chełmskiego.

WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW W BUDYNKI I BUDOWLE

Wyposażenie przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Powierzchnia m ²	Stopień wykorzystania na dział. rolniczą (%)	% gospodarstw wyposażonych
Obory	749	57 031	94,3	79,5
Stajnie	x	90	100,0	x
Chlewnie	31	1 646	94,0	3,3
Owczarnie	-	-	-	-
Kurniki	201	2 951	100,0	21,3
Stodoły	699	91 464	97,6	74,2
Szklarnie	x	63	100,0	x
Tunele foliowe	x	751	100,0	x
Budynki wielofunkcyjne	170	19 544	93,8	18,0

Największa liczba gospodarstw posiada podstawowe budynki inwentarskie - obory i stodoły. Niewielka jest ilość budynków, w których prowadzi się określony rodzaj produkcji rolniczej, jak kurniki, chlewnie, stajnie. Nie występują owczarnie, niewielka jest również powierzchnia produkcyjna szklarni i tuneli foliowych do produkcji warzywniczej.

Stopień wykorzystania budynków na działalność rolniczą jest wysoki. O zróżnicowaniu produkcji rolnej świadczy duża ilość budynków wielofunkcyjnych. Stopień wykorzystania zależy także od powierzchni użytków rolnych gospodarstwa, jak też od wielkości stad utrzymywanych w gospodarstwie.

Na tle regionu wyposażenie gospodarstw w budynki i budowle jest zbliżone do średniej dla obszaru.

INFRASTRUKTURA W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Zaopatrzenie w wodę

Gospodarstwa rolne są zaopatrywane w wodę z następujących źródeł:

Sposób zaopatrzenia	Liczba gospodarstw	% liczby ogólnej	
		gmina	rejon
Wodociąg sieciowy			
- bez podłączenia do gospodarstwa	40	4,3	1,5
- z podłączeniem do gospodarstwa	769	82,0	44,3
Wodociąg zagrodowy			
- ze studni głębinowych	15	1,6	12,7
- ze studni gospodarczych	33	3,5	9,8
Studnie bez instalacji	75	8,0	31,1
Dowóz wody spoza gospodarstwa	6	0,6	0,6

Wyposażenie gospodarstw w wodociąg sieciowy jest dobre, ponad 86 % gospodarstw korzysta z wodociągu, w tym z podłączeniem do gospodarstwa - 82 % i bez podłączenia - 4,3 %.

Na tle regionu wyposażenie jest dwukrotnie lepsze od przeciętnego.

Według stanu obecnego gmina jest w całości zwodociągowana.

Zaopatrzenie w gaz i sieć elektryczną

Gospodarstwa zaopatrywane są w gaz i prąd z następujących źródeł:

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	% liczby ogólnej	
		gmina	rejon
Zaopatrzenie z sieci gazowej	-	-	5,4
- z butli gazowej	672	71,7	61,0
Nie korzystające z gazu	265	28,3	33,6
Wyposażenie w sieć elektryczną			
- 380 V	640	68,3	65,7
- 220 V	293	31,3	33,7
Nie posiadające sieci elektrycznej	4	0,4	0,4

Gmina nie posiada wyposażenia w sieć gazową. Gospodarstwa korzystają z butli gazowej w ok. 72 procentach, ponad 33 % gospodarstw w ogóle nie korzysta z gazu.

Wyposażenie w sieć elektryczną o wysokim napięciu jest dość dobre, lecz nieco gorsze niż średnia dla rejonu. Spośród gospodarstw korzystających z prądu - 57 gospodarstw (ponad 6 %) zgłosiło potrzebę zwiększenia mocy w sieci elektrycznej.

Odprowadzenie ścieków i usuwanie śmieci

W zdecydowanej większości gospodarstwa rolne zagospodarowują ścieki i śmieci we własnym zakresie. Ze zorganizowanej formy zagospodarowania odpadów korzysta tylko niewielki odsetek gospodarstw, jak przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	% liczby ogólnej	
		gmina	rejon
<u>Odprowadzenie ścieków</u>			
- do sieci kanalizacyjnej z oczyszczalnią	-	-	3,8
- do dołu gnilnego			
- z oczyszczalnią własną lub wywozem	17	1,8	14,6
- bez oczyszczalni lub bez wywozu	393	41,9	28,1
- bez szamba i sieci	69	7,4	6,2
- brak kanalizacji	458	48,9	47,2
<u>Wywożenie śmieci</u>			
- na zorganizowane wysypisko	378	40,3	22,0
- zagospodarowywanie we własnym zakresie	559	59,7	78,0

Dostępność do usług telefonicznych

Dostępność gospodarstw rolnych do usług telefonicznych limituje przebieg sieci telefonicznych.

W gminie blisko 92 % gospodarstw posiada dostęp do telefonu, w tym z podłączeniem do gospodarstwa - 15,4 % gospodarstw, a 76,4 % korzysta z ogólnodostępnego telefonu we wsi.

Tylko 77 gospodarstw (8,2 %) nie ma dostępu do telefonu.

Udział gospodarstw wg dostępności do telefonu zestawiono poniżej:

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	% liczby ogólnej	
		gmina	rejon
- dostęp do telefonu w gospodarstwie	144	15,4	22,2
- ogólnodostępny we wsi	716	76,4	46,7
- brak dostępu do telefonu	77	8,2	31,1

Na tle rejonu chełmskiego ogólna dostępność do telefonu jest lepsza, natomiast mniejszy jest odsetek gospodarstw posiadających własny telefon.

Sytuację ekonomiczną gospodarstw rolnych charakteryzują wydatki poniesione na cele inwestycyjne oraz na bieżącą działalność produkcyjną. Wydatki te pochłaniają większość uzyskiwanych dochodów z produkcji towarowej. Wysokość i proporcje wydatków w gospodarstwach gminy ilustruje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wydatki na bieżącą produkcję rolną	Nakłady inwestycyjne
Razem (tys. zł)	2 684	1 647
Na 1 ha UR (zł)	379	552
Na 1 gospodarstwo (zł)	2 880	5 435
W % towarowej produkcji rolnej	44,4	59,4

Wydatki na cele inwestycyjne dotyczą głównie: zakupu ziemi i innych środków trwałych (ciągniki, samochody, maszyny i urządzenia do produkcji rolnej i pozarolniczej), wydatków na budowę, remonty i modernizację budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz rozwoju infrastruktury technicznej gospodarstwa, wydatków na nowe nasadzenia upraw trwałych, zwiększenie stada podstawowego zwierząt oraz zmianę kierunku produkcji rolnej.

Wydatki ponoszone na bieżącą produkcję dotyczą zakupu nawozów, wapna i środków ochrony roślin, zakupu paliwa, usług rolniczych oraz dzierżawy ziemi. Rolnicy partycypują także w kosztach inwestycji liniowych (prąd, gazyfikacja, wodociągi, kanalizacja, telefonizacja) prowadzonych na terenach wsi.

CHARAKTERYSTYKA PRODUKCJI ROLNEJ

Produkcja roślinna

Produkcja roślinna jest wiodącym kierunkiem działalności. W produkcji roślinnej specjalizuje się ponad 48 % gospodarstw rolnych. Dla ponad 46 % gospodarstw źródłem dochodu jest produkcja mieszana - roślinna i zwierzęca.

Produkcja polowa zajmuje cały obszar gruntów ornych w sektorze gospodarstw indywidualnych. W strukturze upraw dominują zboża, które uprawia się na powierzchni 68 - 70 % arealu.

Wśród zbóż dominuje uprawa pszenicy (ok. 59 %), na następnym miejscu jest jęczmień (15 - 17 %).

Dużo uprawia się mieszanek zbożowych (11 - 12 %), natomiast żyto, owies i pszenżyto zajmują znacznie mniejszy areal.

Powierzchnię i strukturę zasiewów wybranych roślin na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższe zestawienie (gospodarstwa indywidualne):

Wyszczególnienie	1996 r.		1999 r.		1999 r. struktura	
	pow. (ha)	%	pow. (ha)	%	Powiat	Wojew.
Ogółem pow. zasiewów	6 246	100,0	6 535	100,0	100,0	100,0
Zboża razem	4 360	69,8	4 460	68,2	73,7	65,5
w tym: pszenica	2 582	41,3	2 650	40,6	35,0	24,8
żyto	354	5,7	380	5,8	11,7	13,4
jęczmień	684	11,0	760	11,6	14,4	9,1
owies	136	2,2	100	1,5	2,6	6,5
pszenżyto	29	0,5	10	0,2	1,7	3,6
mieszanki	514	8,2	550	8,4	8,2	12,1
Kukurydza	15	0,2	50	0,8	0,3	0,8
Strączkowe jadalne	11	0,2	20	0,3	1,2	1,3
Ziemniaki	389	6,2	330	5,0	7,3	11,2
Przemysłowe	876	14,0	735	11,2	9,2	6,8
Pastewne	513	8,2	732	11,2	4,3	4,8
Pozostałe	82	1,3	208	3,2	4,0	5,1

Od roku 1996 zwiększyła się ogólna powierzchnia zasiewów w sektorze indywidualnym. Udział zbóż w strukturze zmniejszył się o 1,6 %.

W odniesieniu do średniej dla powiatu chełmskiego wskaźnik ten jest o ok. 5 pkt niższy, a w porównaniu ze wskaźnikiem dla woj. lubelskiego jest o 2,7 wyższy.

W pozostałych uprawach polowych duży udział mają rośliny przemysłowe (11-14 %): buraki cukrowe, oleiste, tytoń i chmiel, następnie rośliny pastewne (8 - 11 %) i ziemniaki (5 - 6 %). Areał uprawy roślin przemysłowych i ziemniaków zmniejszyła się, natomiast więcej uprawia roślin pastewnych.

Rolnicy przeznaczają dużą część zbiorów na samozaopatrzenie swoich gospodarstw i rodzin. Powierzchnia zbóż przeznaczonych na sprzedaż wynosi ok. 2 585 ha, co stanowi 59,3 % areału pod zbożami.

O wysokości plonów i zbiorów decyduje również odpowiednia agrotechnika, a szczególnie właściwe nawożenie roślin.

Poziom nawożenia mineralnego w roku gospodarczym 1995/1996 w porównaniu z uzyskanymi plonami zbóż podstawowych przedstawiają poniższe wskaźniki:

Wyszczególnienie	Gmina	Polska
Zużycie nawozów		
w czystym składniku		
w kg na 1 ha UR		
- NPK	80,0	83,6
-CaO	63,3	123,1
Plony zbóż podstawowych z 1 ha w DT	27,8	29,6

Zużycie nawozów było niższe niż średnio w kraju, plony zbóż podstawowych również były niższe mimo dobrych gleb w gminie.

W produkcji roślinnej głównym czynnikiem wpływającym na strukturę zasiewów i uzyskiwane zbiory jest opłacalność upraw oraz możliwość zagospodarowania i zbytu płodów rolnych.

Produkcja zwierzęca

Produkcja zwierzęca jest ściśle skorelowana z produkcją roślinną. O poziomie chowu bydła decyduje powierzchnia użytków zielonych w gminie. Podstawową gałęzią produkcji zwierzęcej jest chów bydła. Trzoda chlewna znajduje się na drugim miejscu.

Pogłowie i obsada zwierząt gospodarskich w sektorze indywidualnym (P.S.R. 1996) przedstawia się, jak poniżej:

Wyszczególnienie	Liczba szt.	Obsada na 100 ha UR	
		gmina	województwo
Bydło	2 957	39,7	36,1
w tym: krowy	1 623	21,8	-
Trzoda chlewna	2 029	27,2	89,0
w tym: lochy	154	2,1	-
Owce	24	0,3	-
Konie	334	4,5	-
Kozy	49	0,7	-
Króliki	309	4,1	-
Zwierzęta futerkowe	1	0,0	-
Drób	15 905	213,4	-

W produkcji zwierzęcej specjalizuje się 4,2 % gospodarstw. Towarową produkcję żywca rzeźnego, jak i mleka prowadzą najczęściej gospodarstwa o powierzchni powyżej 5 ha.

W porównaniu do średnich wskaźników dla województwa lubelskiego obsada bydła jest nieco wyższa, a obsada trzody ponad 3-krotnie niższa.

Towarowa produkcja rolna w gospodarstwach indywidualnych w 1996 r. wynosiła w gminie 6 047 tys. zł. Na 1 pełnozatrudnionego przypada 3 271 zł, na 1 ha UR 869 zł, a na 1 gospodarstwo - 6 742 zł.

Według grup społeczno - ekonomicznych wyróżnia się w gminie 7 typów gospodarstw:

typ I	- rolnicze	- 594 gospodarstw - 63,1 %
typ II	- rolniczo - pracownicze	- 37 gospodarstw - 3,9 %
typ III	- pracownicze i pracowniczo - rolnicze	- 94 gospodarstw - 10,0 %
typ IV	- emerytów i rencistów	- 157 gospodarstw - 16,7 %
typ V	- z pozarolniczą działalnością gospodarczą	- 7 gospodarstw - 0,7 %
typ VI	- utrzymujące się z niezarobkowych źródeł utrzymania innych niż emerytura i renta	- 9 gospodarstw - 1,0 %
typ VII	- pozostałe	- 44 gospodarstw - 4,7 %

OBSŁUGA ROLNICTWA

Zorganizowany system obsługi rolnictwa w gminie działający do lat 90-tych uległ rozpadowi. W związku ze zmianami ustrojowymi w kraju nastąpiły zmiany społeczno - gospodarcze. Jednostki zajmujące się obsługą rolnictwa podlegały przekształceniom, w wyniku czego zostały częściowo lub całkowicie sprywatyzowane bądź uległy likwidacji.

Obsługą administracyjną rolników w zakresie podstawowym zajmuje się Urząd Gminy. Obsługę finansową prowadzi Bank Spółdzielczy w Wojsławicach.

Zaopatrzeniem w środki do produkcji rolnej zajmują się firmy i osoby prywatne.

- na bazie GS „Sch” powstało Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ROLSEM - zaopatrzenie i skup,
- AGROTECH w Wojsławicach - zaopatrzenie,
- OGRÓD z Zamościa prowadzi sprzedaż środków ochrony roślin, pasz, drobnego sprzętu ogrodniczego i rolniczego.

Sprzedaż materiałów budowlanych prowadzą osoby prywatne w Wojsławicach. Jeden punkt znajduje się na terenie prywatnym, drugi w firmie AGROTECH. Sprzedaż pasz prowadzi firma CENTRAL - SOJA w Wojsławicach.

Naprawy sprzętu rolniczego prowadzi Spółdzielnia Usług Rolniczych w Wojsławicach. Na bazie znajduje się też stacja paliw. W trakcie tworzenia znajduje się druga firma - stacja diagnostyki - częściowo na gruntach SUR. Zaopatrzeniem w części do ciągników, maszyn rolniczych i samochodów zajmują się dwa sklepy prywatne w miejscowości gminnej.

Obsługa w zakresie ochrony zwierząt została sprywatyzowana. W Wojsławicach działa lecznica zwierząt zatrudniająca 2 lekarzy weterynarii, a także 2 gabinety prywatne.

Skup surowców rolnych

Na terenie gminy nie występują jednostki zajmujące się przetwórstwem rolnym. Surowce rolne są skupowane i wywożone do przerobu poza teren gminy.

Skup zbóż odbywa się w dwu punktach w Wojsławicach:

- firma ROLSEM na bazie GS,
- firma AGROTECH.

Skupem zwierząt zajmują się osoby prywatne w imieniu różnych firm. Skup odbywa się na buchcie GS. Tam też prowadzi skup firma prywatna ZIELPOL.

Skup mleka prowadzi Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie poprzez punkty skupu w Wojsławicach, Kukawce i Turowcu.

Skup pozostałych produktów rolnych prowadzą firmy: ROLSEM i ZIELPOL. Owoce i warzywa są skupowane w punktach sezonowych w każdej miejscowości. Skup buraków cukrowych dla Cukrowni w Krasnymstawie odbywa się na punktach skupu w Wojsławicach i Turowcu.

W gminie nie wykształciły się jeszcze nowoczesne struktury rynkowe. Utworzenie rynku pierwotnego poprzez powstawanie grup producenckich i ich związków mogłoby w przyszłości doprowadzić do działania rolnego rynku hurtowego.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU - analiza SWOT

Mocne strony gminy Wojsławice

- korzystna przestrzeń produkcyjna dla rolnictwa, gmina leży w obszarze proponowanym do wykreowania krajowego zagłębia żywnościowego,
- czyste środowisko naturalne o dużych predyspozycjach do rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- prywatna własność ziemi dająca możliwość szybkiego dostosowania się do gospodarki rynkowej,
- słaba industrializacja, która może być poważnym atutem do lokalizacji na terenie gminy zakładów produkcyjnych wymagających czystych, nieskażonych ekologicznie obszarów,
- walory przyrodniczo - krajobrazowe mogące sprzyjać rozwojowi agroturystryki,
- możliwość wprowadzenia i rozwoju produkcji specjalistycznej - sadownictwa, chmielarstwa, zielarstwa (wykorzystanie nadwyżek siły roboczej w rolnictwie).

Słabe strony gminy Wojsławice

- monofunkcyjna struktura produkcji rolnej - produkcja surowców nieprzetworzonych; korzyści z przetwórstwa płodów rolnych osiągają podmioty spoza terenu gminy, z czego wynika niska dochodowość rolników z terenu gminy,
- niedostosowana do wymagań rynku struktura rolnictwa oraz brak rozwiniętej infrastruktury obsługującej produkcję rolną,
- wysokie bezrobocie na wsi, sprzyjające odpływowi młodych, dynamicznych mieszkańców gminy, w celu poszukiwania pracy,
- brak bazy przetwórczej dostosowanej do potencjalnych możliwości produkcyjnych rolnictwa,
- struktura agrarna wymagająca przebudowy - rozdrobnienie gospodarstw i działek; poprawa jest zabiegiem bardzo trudnym - kosztownym i długotrwałym,

- bariera kapitałowa wiążąca się z niską opłacalnością produkcji rolnej, ograniczająca inwestowanie w rolnictwie, brak możliwości tworzenia w krótkim czasie alternatywnych miejsc pracy, co utrudnia prawidłową restrukturyzację gospodarki rolnej,
- brak odpowiednio przygotowanych terenów pod ewentualne inwestycje; główne bariery w tym zakresie, to brak sieci kanalizacyjnej, zaopatrzenia w gaz ziemny, słaba jakość dróg lokalnych.

Szanse rozwoju

- utworzenie zagłębia żywnościowego o znaczeniu strategicznym,

Zagrożenia dla rozwoju rolnictwa

- pogarszająca się sytuacja makroekonomiczna w rolnictwie,
- słabość rynku wschodniego i konkurencja produktów rolnych z Unii Europejskiej,
- pogarszająca się sytuacja w polskiej gospodarce - główny problem stanowią tutaj: wzrastające stale bezrobocie, rosnący fiskalizm państwa, wysoka bariera wejścia na rynek dla osób podejmujących inicjatywę gospodarczą (brak preferencji podatkowych, skomplikowane i zmieniające się nieustannie przepisy).

GŁÓWNE PROBLEMY ROLNICTWA WYNIKAJĄCE Z OCENY STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Konieczność ochrony gleb wysokiej jakości przed zmianą użytkowania przy jednoczesnej potrzebie rozwoju działalności gospodarczej.
2. Degradacja gleb lessowych spowodowana głównie erozją wodną, pogłębianą niewłaściwymi metodami agrotechnicznymi.
3. Niski poziom wykształcenia rolników.
4. Rozdrobnienie gospodarstw, niewłaściwa struktura agrarna.
5. Ukryte bezrobocie agrarne i wysokie zatrudnienie w rolnictwie, co stwarza konieczność tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

4.1.2. Przemysł, bazy, składy

Działalność przemysłowo - produkcyjną na terenie Gminy Wojsławice prowadzą drobne zakłady przemysłu spożywczego i drzewnego.

- Piekarnia w Wojsławicach:
 - zakład prywatny na byłej bazie GS,
 - zatrudnienie 3 osoby,
 - zabudowa w dobrym stanie technicznym.
- Wytwórnia Wód Gazowanych z Masarnią w Wojsławicach:
 - własność prywatna, zakłady nieczynne,
 - stan techniczny średni.
- Baza Gminnej Spółdzielni „SCh” w Wojsławicach:
 - w likwidacji, obecnie własność prywatna - Przedsiębiorstwo „ROLSEM”,
 - zabudowa magazynowo - składowa i administr.,
 - stan techniczny średni.
- Tartak prywatny w Kukawce:
 - wstępna przeróbka drewna,
 - powierzchnia działki 0,50 ha,
 - zatrudnienie 2 osoby,
 - stan techniczny średni.
- Młyn gospodarczy z kaszarnią w Wojsławicach - nieczynny.
 - Kukawka - zakład prywatny,
 - powierzchnia działki 0,20 ha,
 - zatrudnienie 2 osoby,
 - stan techniczny średni.
- Zakłady remontowo - budowlane i betoniarski:
 - Wojsławice, Majdan Nowy, Majdan.
- Składy:
 - na byłej bazie GS „SCh” Wojsławice,
 - skup buraków: Wojsławice, Turowiec.

4.1.3. Działalność gospodarcza

Jednym z elementów charakteryzujących działalność gospodarczą gminy są średnie i małe przedsiębiorstwa.

Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa GUS od 1994 r. objęte są one Europejską Klasyfikacją Działalności wg Sekcji (EKD).

Dla potrzeb „Studium” w sferze gospodarczej objęto analizą i badaniami podmioty gospodarcze prowadzące działalność produkcyjną i usługową w latach 1997 – 1998.

- 1998 r. (dane WUS) - ogółem 153, z tego:

• działalność produkcyjna	12
• ochrona zdrowia i opieka socjalna	12
• handel i naprawy	60
• hotele i restauracje	4
• budownictwo	16
• transport, składowanie, łączność	12
• rolnictwo	10

Liczba podmiotów gospodarczych, w tym zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (stanowiły ok. 94 % zakładów ogółem - 1997 r.) wskazuje na tendencję malejącą (od 1997 - 123 zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 2000 r - 86 zakładów).

Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej w latach 1997 - 1998 utrzymywała się na podobnym poziomie (1997 r. - 202 osoby, 1998 r. - 207 osób). W 1998 r. najwięcej osób w gminie pracowało w usługach nierynkowych - 117 osób - 56,5 % ogółu pracujących, w usługach rynkowych - 53 osoby - 25,6 % i w przemyśle i budownictwie - 23 osoby - 11,1 %.

- usługi rynkowe - handel, naprawy, hotele i restauracje, usługi transportowe, magazynowe, łączności, finanse i nieruchomości, usługi komunalne, socjalne, osobiste;
- usługi nierynkowe - administracja, opieka socjalna, usługi w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Podstawą rozwoju gospodarczego gminy jest rolnictwo. Przemiany społeczno - gospodarcze zachodzące w ostatnim okresie nie spowodowały zasadniczych zmian w strukturze funkcjonalnej obszaru lecz potrzebę restrukturyzacji jakościowej tej dziedziny gospodarki i szukanie nowych zmian, np. związanych z przetwórstwem rolno - spożywczym, a także szeroko pojętymi usługami oraz szczególna promocja gminy w zakresie usług związanych z agroturystyką i ekoturystyką.

Lokalny potencjał rozwoju zależy od przedsiębiorczości prywatnej oraz publicznej mieszkańców gminy.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

- 5.1. UKŁAD DROGOWY
- 5.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA
- 5.3. ZAPLECZE TECHNICZNE

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

5.1. UKŁAD DROGOWY

Układ komunikacyjny gminy Wojsławice tworzą drogi o znaczeniu wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Połączenie obszaru gminy z sąsiednimi gminami zapewniają n/w drogi relacji:

- Małochwiej Duży - Wojsławice - Teratyn Nr 846 - o nawierzchni utwardzonej, dł. 10,5 km (o znaczeniu wojewódzkim),
- Chełm - Grabowiec - Nr 06 257 o nawierzchni utwardzonej, dł. 9,4 km,
- Leśniowice - Czarnołozy - Nr 06 258 o nawierzchni utwardzonej na dł. 0,9 km, pozostały odcinek 2,1 km o nawierzchni gruntowej,
- Nowy Folwark - Majdan - Nr 06 259 o nawierzchni utwardzonej, dł. 2,2 km,
- Kukawka - Czarnołozy - Nr 06 260 o nawierzchni utwardzonej, dł. 6,5 km, pozostały odcinek dł. 2,6 km o nawierzchni gruntowej,
- Drewniki - Kukawka - Nr 06 261 o nawierzchni utwardzonej, dł. 2,2 km,
- Wojsławice - Białowody - Nr 06 262 o nawierzchni utwardzonej, dł. 5,9 km,
- Teresin - Buśno - Nr 06 274 o nawierzchni utwardzonej, dł. 6,8 km,
- Wojsławice - Wólka - Nr 06 275 o nawierzchni utwardzonej, dł. 7,0 km, pozostały odcinek dł. 2,2 km o nawierzchni gruntowej,
- Turowiec - Uchanie - Nr 06 276 o nawierzchni utwardzonej, dł. 0,8 km, pozostały odcinek dł. 0,9 km o nawierzchni gruntowej.

Długość drogi o znaczeniu wojewódzkim wynosi 10,5 km. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Wojsławice wynosi 49,5 km, w tym długość odcinków o nawierzchni utwardzonej 41,7 km, natomiast o nawierzchni gruntowej 7,8 km, tj. 15,75 % ogólnej długości dróg powiatowych.

Gęstość sieci dróg powiatowych utwardzonych w gminie Wojsławice wynosi 44,92 km/100 km².

W powiecie chełmskim długość dróg powiatowych wynosi ogółem 684,70 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 566,60 km.

Gęstość sieci dróg powiatowych w powiecie chełmskim wynosi 31,84 km/100 km².

Wskaźnik gęstości dróg powiatowych w gminie jest większy niż wskaźnik gęstości w powiecie chełmskim.

Sieć uzupełniającą tworzą drogi gminne. Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Sieć tę tworzą drogi:

- 06 2001 relacji Witoldów - Majdan Stary - Trościanka dł. 4,375 km o nawierzchni ulepszonej,
- 06 26 002 relacji Huta - Wólka Putnowicka - Aurelin dł. 6,125 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 4,921 km,
- 06 2004 relacji Kol. Ostrów - Horodysko dł. 1,75 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 0,75 km,
- 06 2005 relacji Kol. Partyzantów - Rozięcin - Majdan Nowy - Hołużno dł. 5,342 km w tym o nawierzchni ulepszonej 1,1 km,
- 06 26 003 relacji Putnowice Wielkie - Aurelin dł. 1,372 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 1,372 km,
- 06 2006 relacji Ostrów - Bończa dł. 3,345 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 2,24 km,
- 06 2007 relacji Putnowice Wielkie - Korytyny dł. 2,625 km o nawierzchni ulepszonej,
- 06 26 008 ul. Krasnystawska dł. 2,65 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 0,950 km,
- 06 2009 ul. Rynek dł. 0,830 km o nawierzchni ulepszonej,
- 06 2010 przez Rozięcin dł. 1,45 km o nawierzchni ulepszonej,

- 06 2012 ul. Chełmska dł. 1,40 km o nawierzchni ulepszonej,
- 06 2014 w Kol. Wojsławice dł. 1,512 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 0,750 km.

Ogółem dróg gminnych jest 33 km, w tym o nawierzchni ulepszonej 28 km. Wskaźnik gęstości dróg gminnych w gminie Wojsławice wynosi 25,40 km/100 km².

W województwie lubelskim długość dróg gminnych wynosi 14 907 km w tym 5393 km to odcinki utwardzone.

Wskaźnik gęstości dróg gminnych w województwie wynosi 21,1 km/100 km², natomiast w kraju 59,5 km/100 km².

Wskaźnik gęstości dróg gminnych jest wyższy niż w województwie lubelskim.

5.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Większość dróg utwardzonych pokrytych jest regularną siecią komunikacji zbiorowej.

Częstotliwość kursowania autobusów dostosowana jest do potrzeb mieszkańców.

5.3. ZAPLECZE TECHNICZNE

Utrzymaniem dróg powiatowych na terenie gminy Wojsławice zajmuje się Zarząd Dróg Powiatowych w Chełmie.

Droga wojewódzka jest w administracji Zarządu Dróg Wojewódzkich w Lublinie Oddział w Chełmie.

W miejscowości Wojsławice funkcjonuje stacja paliw zlokalizowana przy drodze powiatowej Chełm - Wojsławice.

6. ZIELEŃ, CMENTARZE

6. ZIELEŃ, CMENTARZE

Zieleń w gminie stanowią lasy, zieleń śródpolna, parki przy usługach na wydzielonych działkach obiektów sakralnych, edukacji oraz cmentarze.

- Lasy i zadrzewienia stanowią ok. 16,76 % ogólnej powierzchni gminy, postuluje się zwiększenie lesistości w gminie do ok. 20,5 % poprzez dolesienia. Jako pomniki przyrody występują kasztany jadalne i tulipanowiec w Ponia-tówce, a rosnąca w wąwozach w okolicach Majdanu Nowego roślina górską - cebulica dwulistna wpisana została do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin.
- Zieleń śródpolna w gminie występuje dość rzadko, stanowi jednak bardzo ważny element w krajobrazie gminy.
- Zieleń związana z usługami na wydzielonych działkach obiektów sakralnych, edukacji oraz zieleń publiczna w miejscowości gminnej Wojsławice wpływa na urozmaicenie krajobrazu, jak i zieleń ze starymi okazami drzew na cmen-tarzach.
- Cmentarze do zachowania:
 - cmentarze czynne ZCc: Wojsławice, Turowiec
 - cmentarze zamknięte Zcz: Kolonia Ostrów, Turowiec (2 cmentarze), Wojsławice (2 cmentarze).

Występujące na terenie gminy cmentarze podlegają ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - w „Studium” należy je zachować.

Od cmentarzy czynnych i zamkniętych obowiązuje strefa ochrony sanitarnej 50 m.

Projektowane powiększenie istniejącego cmentarza parafialnego w Wojsławi-cach o pow. ok. 1,0 ha.

7. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- 7.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ
- 7.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA
- 7.3. GOSPODARKA ODPADAMI
- 7.4. CIEPŁOWNICTWO
- 7.5. GAZOWNICTWO
- 7.6. ELEKTROENERGETYKA
- 7.7. TELEKOMUNIKACJA

7. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

7.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Potrzeby w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wodę, jak również różnego rodzaju instytucje bądź zakładów usługowo - produkcyjnych pokrywane są poprzez zorganizowany system - wodociągi wiejskie.

Na obszarze gminy Wojsławice znajdują się niżej wymienione wodociągi wiejskie - grupowe:

- wodociąg Wojsławice

obejmuje swoim zasięgiem osadę Wojsławice, Kol. Wojsławice, Stadarnię. Ujęcie wody składa się z 1 studni głębinowej o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B”

$q - 64,5 \text{ m}^3/\text{h}$ i depresji $s - 1,5 \text{ m}$

Układ wodociągu dwustopniowy.

Zbiornik wyrównawczy - 150 m^3

Długość sieci wodociągowej - $10\ 166 \text{ m}$

Długość przyłączy - $7\ 464 \text{ m}$

Zapotrzebowanie wody wynosi:

$Q \text{ \acute{s}rd}$ - $317,25 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q \text{ maxd}$ - $433,63 \text{ m}^3/\text{d}$

$q \text{ maxh}$ - $42,41 \text{ m}^3/\text{h}$

Z wodociągu wymienionego wyżej istnieje możliwość zaopatrzenia wszystkich mieszkańców Wojsławic, Kol. Wojsławice i Stadarni.

Zasoby wodne ujęcia, jak również urządzenia zapewniają pełne pokrycie potrzeb dla celów komunalnych, hodowlanych i przeciwpożarowych.

Strefa bezpośrednia ujęcia w istniejących granicach (ogrodzenia) terenu ujęcia.

- wodociąg grupowy Majdan Nowy

obejmuje swoim zasięgiem Majdan Nowy, Rozięcin i Majdan.

Ujęcie składa się z 2 studni głębinowych o zatwierdzonych zasobach w kat. „B”

$q - 26,0 \text{ m}^3/\text{h}$ depresja $s - 16,5 \text{ m}$

Układ wodociągu dwustopniowy.

Hydrofory szt. 2

3 zbiorniki wyrównawcze po 50 m^3 każdy

Długość sieci wodociągowej - 7 882 m

Długość przyłączy - 7 225 m

Zapotrzebowanie wody wynosi:

$Q \text{ \acute{s}rd}$ - $46,00 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q \text{ maxd}$ - $100,00 \text{ m}^3/\text{d}$

$q \text{ maxh}$ - $15,00 \text{ m}^3/\text{h}$

Wodociąg jest w stanie pokryć pełne zapotrzebowanie wody dla wyżej wymienionych wsi.

Strefa bezpośrednia ujęcia w granicach ogrodzenia terenu ujęcia.

- wodociąg grupowy Huta

obsługuje wsie: Huta, Turowiec, Wólka Putnowicka, Putnowice i Kol. Putnowice.

Ujęcie i stacja wodociągowa zlokalizowana we wsi Huta składa się z dwóch studni głębinowych o zatwierdzonych zasobach w kat. „B”

$q - 45,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i depresji $s - 4,0 \text{ m}$

Układ wodociągu dwustopniowy.

Zbiorniki wyrównawcze - 2 x 50 m^3

Długość sieci wodociągowej - 17 902 m

Długość przyłączy - 12 127 m

Zapotrzebowanie wody wynosi:

$Q \text{ \acute{s}rd}$ - $125,00 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q \text{ maxd}$ - $200,00 \text{ m}^3/\text{d}$

$q \text{ maxh}$ - $15,00 \text{ m}^3/\text{h}$

Powyższy wodociąg w pełni pokrywa potrzeby tego terenu.

- wodociąg grupowy Majdan Ostrowski

obsługuje swoim zasięgiem wsie: Majdan Ostrowski, Ostrów, Kol. Ostrów, Czarnołozy.

Ujęcie zlokalizowane jest w Majdanie Ostrowskim i składa się z dwóch studni głębinowych o zatwierdzonych zasobach w kat. „B”

$q - 100,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i depresji $s - 1,3 \text{ m}$

Układ wodociągu dwustopniowy.

3 zbiorniki wyrównawcze - $v - 50 \text{ m}^3$

Długość sieci wodociągowej - 14 063 m

Długość przyłączy - 8 950 m

Zapotrzebowanie wody wynosi:

$Q \text{ \acute{s}rd}$ - 125,00 m^3/d

$Q \text{ maxd}$ - 200,00 m^3/d

$q \text{ maxh}$ - 30,00 m^3/h

Wodociąg zapewnia pełne potrzeby wodne omawianego terenu.

- wodociąg grupowy Kukawka

obsługuje wsie: Kukawka, Majdan Kukawski, Majdan Stary, Witoldów, Trościanka.

Ujęcie wody i stacja wodociągowa usytuowane są w Kukawce.

Ujęcia składa się z dwóch studni głębinowych. Zatwierdzone zasoby w kat. „B” wynoszą:

$q - 55,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i depresji $s - 1,0 \text{ m}$

Układ wodociągu dwustopniowy.

Zbiorniki wyrównawcze - 2 x 150 m^3

Długość sieci wodociągowej - 18 500 m

Długość przyłączy - 8 004 m

Zapotrzebowanie wody wynosi:

$Q \text{ \acute{s}rd}$ - 125,00 m^3/d

$Q \text{ maxd}$ - 200,00 m^3/d

$q \text{ maxh}$ - 30,00 m^3/h

Wieś Popławy korzysta z sieci wodociągowej połączonej z wodociągiem w Wólce Tuczępskiej gmina Grabowiec, natomiast część wsi Majdan z ujęcia wody w Rozkoszówce gmina Uchanie.

7.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

W miejscowości gminnej zlokalizowana jest komunalna oczyszczalnia ścieków sanitarnych o przepustowości:

Q śrd	-	123,00 m ³ /d
Q maxd	-	160,00 m ³ /d
q maxh	-	20,00 m ³ /h

Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzystają mieszkańcy Wojsławic oraz instytucje społeczne i państwowe.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi - 6,8 km.

Ilość korzystających około 250 osób.

Wody opadowe odprowadzane są powierzchniowo do rowów i cieków wodnych.

Wodociągi i kanalizacja

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1997	1998	1999	2000	I półr. 2001
Sieć w km wodociągowa	69,2	69,2	69,2	68,5	68,5	68,5	68,5	68,5	68,5
kanalizacyjna	-	-	0,4	1	2,7	3,9	5,9	x	6,8
Połączenia prowadzące do budynków mieszk. wodociągowe	1183	1256	1233	1202	1202	x	x	x	x
kanalizacyjne	-	-	-	-	47	x	x	x	x
Zdroje uliczne	53	53	36	36	36	x	x	x	x
Zużycie wody w gosp. domowych w dm ³ na 1 mieszkańca	124,3 24,3	158,5 32,1	147,1 29,9	133,5 27,7	126,5 26,6	x x	x x	x x	x x
Zużycie wody (dane woj. chełm.) na 1 mieszk. m ³	30,9	37,2	34,0	29,7	27,7	-	-	-	-
Zużycie wody (dane woj. lubels.) na 1 mieszk. m ³	-	-	-	-	-	21,2	20,7	x	x
Zużycie wody w kraju na 1 mieszk. m ³	68,8	60,0	60,7	52,6	49,7	40,1	38,3	x	x

Dane według US Lublin

x - brak danych

7.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Wojsławice posiada wysypisko odpadów komunalnych, które zlokalizowane jest w miejscowości Kol. Witoldów.

Pow. terenu - 0,60 ha

Rok założenia - 1986

Obecnie wysypisko wyposażone jest w:

- ogrodzenie,
- brodzik dezynfekacyjny,
- budynek gospodarczy

Wysypisko zrealizowane zostało bez izolacji, jak również nie ma ujęć odcieków.

Stan istniejący stwarza duży stopień zagrożenia wód podziemnych.

7.4. CIEPŁOWNICTWO

Potrzeby ciepłe pokrywane są z lokalnych źródeł ciepła.

7.5. GAZOWNICTWO

Na terenie gminy brak jest źródeł wytwarzania gazu, jak również nie ma sieci gazowych. Urząd Gminy jest w posiadaniu programu gazyfikacji gminy z sieci gazu przewodowego.

7.6. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie gminy w miejscowości Wojsławice zlokalizowana jest stacja transformatorowo - rozdzielcza 30/15 kV - GPZ Wojsławice.

Stacja zasilana jest napowietrzną linią 30 kV z GPZ Hrubieszów.

Przez teren gminy przebiegają istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 30 kV i 15 kV.

Istniejących odbiorców energii elektrycznej z omawianego terenu zasilają stacje transformatorowe 15/04 kV przyłączone do w/w napowietrznych linii 15 kV.

7.7. TELEKOMUNIKACJA

Abonentów telefonicznych TPSP obsługuje napowietrzno - kablowa sieć telekomunikacyjna. Na terenie gminy możliwe jest również korzystanie z urządzeń telefonii komórkowej.

W miejscowości Budki zlokalizowana jest stacja bazowa telefonii komórkowej.

Przewiduje się rozwój usług telekomunikacyjnych w celu podniesienia wskaźnika abonentów telefonicznych na 1000 ludności (stan 2000 r. województwo lubelskie - 210,7, powiat chełmski - 209,0, gmina - 1998 r. - 74).

7.8 RUROCIĄG PRZESYŁOWY DALEKOSIĘŻNY

Na terenie gminy planowany jest przebieg rurociągu przesyłowego dalekosiężnego (ropociąg), który łączyłby systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce. Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Inwestycja została ujęta w koncepcji Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Polityce Energetycznej Polski do 2030. Ropociąg Odessa - Brody – Płock, jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. Planowany rurociąg przesyłowy dalekosiężny (ropociąg) połączy systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce.

Planowany rurociąg został ujęty w Zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) przyjętej Uchwałą Nr XXIII/39/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. W PZPWL wprowadzono orientacyjny przebieg rurociągu. Uszczegółowienie trasy ma nastąpić na etapie sporządzania studiów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sposób ograniczający możliwość wystąpienia kolizji środowiskowych, w szczególności z obszarami cennymi przyrodniczo.

8. DIAGNOZA

- 8.1. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA
- 8.2. SZANSE ROZWOJU
- 8.3. ZAGROŻENIA
- 8.4. POLITYKA ROZWOJU

8. DIAGNOZA

Na podstawie analizy materiałów dotyczących różnych sfer stanu istniejącego Gminy Wojsławice sformułowano ustalenia dotyczące:

- uwarunkowań
- szans
- zagrożeń

związanych z gospodarką gminy oraz określenie głównych elementów rozwoju.

8.1. PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA

1. Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej stanowiącej bazę nowoczesnego rolnictwa a także znakomitą podstawę do produkcji zdrowej żywności.
2. Duże walory krajobrazowe, piękna urozmaicona rzeźba terenu, charakterystyczny układ pól, ciekawe krajobrazowo jary i debry o znacznej nieraz głębokości, doliny rzeczne i lasy oraz lokalizacja zbiorników wodnych (do celów retencyjnych i rekreacyjnych) i tereny rekreacyjne.
3. Korzyści związane z obsługą drogi wojewódzkiej prowadzącej do granicy państwa i województwa.
4. Dużym ograniczeniem i uwarunkowaniem są stosunki demograficzne w gminie.
Wieś wyludnia się (ujemne saldo przyrostu naturalnego i migracji), pozostają osoby starsze i słabiej wykształcone.
Ponad 15 % zasobów mieszkaniowych stanowią tzw. pustostany (budynki mieszkalne nie zamieszkałe).

8.2. SZANSE ROZWOJU

W istniejącej sytuacji gospodarczej trudno zaproponować szansę szybkiego rozwoju.

W perspektywie długookresowej walory wymienione w „Podstawowych uwarunkowaniach” stanowią możliwość rozwoju w następujących dziedzinach:

1. Rolnictwo, w tym produkcja zdrowej żywności.
2. Przemysł rolno - spożywczy dający produkcję w dziale roślin i wysokiej jakości w dziale hodowli.
Wymaga to samoorganizacji rolników dla tworzenia zorganizowanej produkcji, wstępnego przerobu i magazynowania (z wykorzystaniem istniejącej bazy magazynowej szczególnie byłych usług rolnictwa).
3. Znakomite warunki do tworzenia gospodarstw agroturystycznych.

8.3. ZAGROŻENIA

Podstawowym zagrożeniem dla gminy jest utrzymywanie się negatywnych zjawisk demograficznych a głównie ujemnego salda przyrostu naturalnego i migracji.

Związane z tymi zjawiskami jest stosunkowo słabe wykształcenie. Stanowi to poważną przeszkodę w realizacji omawianych szans rozwoju a także przezwyciężenia aktualnej recesji.

Zagrożeniem dla wykorzystania walorów naturalnych gminy jest brak sieci kanalizacyjnej i właściwie urządzonego gminnego wysypiska odpadów.

Degradacja tak cennych terenów może uniemożliwić lub ograniczyć szanse rozwoju gminy.

8.4. POLITYKA ROZWOJU

1. Najważniejszym celem polityki krótkoterminowej jest wstrzymanie odpływu ludności poprzez organizację miejsc pracy, szkolenie m.in. w dziedzinie agroturystyki i produkcji zdrowej żywności.
2. W dalszej kolejności należy zmierzać do samoorganizacji rolników w dziedzinach skupu płodów rolnych, ich składowania i przetwórstwa.
3. Wzmocnienie ośrodka gminnego i ośrodków wspomagających (Majdan Nowy, Ostrów, Kukawka, Turowiec) poprzez tworzenie odpowiednio zorganizowanych centrów kulturalno - usługowych i szkoleniowych.
4. Organizacja obsługi turystyki i rekreacji poprzez stworzenie centrum informacyjnego w Wojsławicach i zwiastunów promocyjnych gminy przy wjazdach do gminy.
5. Odpowiednia promocja gminy w powiecie, województwie i na forum krajowym jako ośrodka o zdrowym i przyjaznym środowisku (klimat), pięknym krajobrazie i zdrowej żywności.